

Koliko za sanacijo po toči?

Skupni program za zasebni in družbeni sektor predvideva zanjo 162 milijonov dinarjev

Nesreča je samo prvi trenutek ohromila ljudi. Čeprav hudo razočarani nad uničeno letino, so se Bizeljanci, Pišečani in Sromljani hitro znašli in s podvojnimi močmi zagnali na delo, da bi vsaj na njivah in vrtovih še to jesen kaj zrasko.

Za popisom škode, ki jo v zasebnem in družbenem sektorju kmetijstva cenijo na 280 milijonov dinarjev, so se na prizadetih območjih takoj lotili sanacijskih programov.

Program za odpravo posledic po toči je obravnaval in podprl izvršni svet občinske skupščine v Brezicah ter predlagal republiškemu komiteju za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, da ga v celoti sprejme. Skupna vsota, ki jo potrebujejo prizadeti zaradi junjskega neurja, je 162 milijonov dinarjev, od tega 129 milijonov za vinograde, 2,5 milijona za sadovnjake, 1,8 milijona za njive, 1,2 milijona za travnike, 3,2 milijona za stanovanjske hiše in gospodarska poslopja ter 23 milijonov dinarjev za ceste.

Zaradi te naravne nesreče se bo planirani družbeni produkt breziške občine letos zmanjšal za 11,6 odst. To ni malenkost in občani upravičeno pričakujejo solidarnostno pomoč iz republiških sredstev za te namene. Za sanacijo predvidena vsota bi bila še precej večja, če bi v njej upoštevali izplačila pomoči za socialno varnost prebivalcev, ki so čez noč ostali brez virov za preživljanje.

J. TEPPEY

TOČA KLESTILA

Ob neurju v nedeljo, 25. julija, je padala toča v delu trziške krajevne skupnosti. Klestila je na črti vzdolž ceste od Kaplje vasi, Trzišča do dela Vrhka. Precej škode je na koruzi, pesi in nekaterih vinogradih. Komisija ocenjuje škodo. Slab teden popreje je bila toča v delu boštanjske krajevne skupnosti, od Vitovca do Osredka.

Zgled medobčinske pomoči

Priporočilo sevniške občinske skupščine za dodatni solidarnostni dan za prizadete po toči

Velikokrat izpričano načelo socialistične družbe je tudi pomoč sočloveku v takšni ali drugačni nesreči. Delegati vseh treh zborov občinske skupščine v Sevnici so zato v razpravi pred soglasno izglasovanjem priporočilo govorili predvsem, kako čim učinkoviteje poskrbeti za dodatni solidarnostni dan za prizadete po toči v breziški občini.

Predlog o tem, da bi za oškodovane namenili enodnevni zaslužek (proizvodni delavci naj bi delali še eno soboto, ostali pa bi dali ta prispevek iz žepa), je ob podpori ostalih medobčinskih organov Posavja podal predsednik medobčinskega sveta SZDL Ignac Vintar. Odločitev „za“ je pravica slehernega delavca. Izražena je bila želja, da ob tej katastrofi večinoma revnega dela breziške občine ne bi smelo biti nikogar, ki bi pomišljal.

Uspeh akcije je torej v mnogočem odvisen od ustreznega družbenopolitičnega pojasnjevanja, kjer dosti dela odpade na sindikat. V razpravi so bile povedane ugotovitve in ocene o obsegu škode. Skupna škoda v družbenih vinogradih, na zasebnih kmetijskih površinah, na gospodarskih in komunalnih objektih znaša nad 280 milijonov dinarjev. Marsikaj preprosto ni mogoče izraziti v denarju. V

IZPOLNJENA OBLJUBA – Prvoborec Stane Majcen je na stavbi krajevnega urada v Trzinu, kjer je bil julija 1941 ustanovljen odbor OF za Trzin in okolico (prvi predsednik tega je bil Ignac Strmole), odkril spominsko ploščo. (Foto: P. P.)

Trzin: pomnik odboru OF

Spominsko ploščo odkrili ob krajevnem prazniku – 700 m novega asfalta med Malkovcem in Kopolco

Večletna želja, da bi primerno obeležili delovanje odbora OF za Trzin in okolico, je 21. aprila letos na srečanju borcev in aktivistov, s katerimi so počastili tudi 40-letnico množičnega odhoda fantov iz tedanje trziške občine v partizane, dobila vso podporo.

Zadnje nedeljo so spominsko ploščo na osrednji slovesnosti za svoj krajevni praznik v Trzinu tudi odkrili. Poleg krajanov in predstavnikov sevniške občine so se svečanosti udeležili borci 5. slovenskega bataljona, 1. dolnjskega bataljona in delegacija iz pobratene ljubljanske krajevne skupnosti Poljane. Govoril je Stane Majcen, ki je poudaril voljo ljudi za sodelovanje v NOB, privrženost skupnim ciljem pa se je pokazala tudi v tem, da tod niso poznali izdajstva.

Na proslavi so osmim posameznikom podelili bronaste znake OF. V kulturnem sporedu so sodelovali trziški mladinci in pionirji ter sevniška godba na pihala.

Povejmo, da so imeli tudi malkovski mladinci že v soboto na skrbi program ob tamkajšnjem spominskem obeležju in ko so slovesno

ARHEOLOGI SPET NA DELU

Posavski muzej ta teden nadaljuje izkopavanje keltskega grobišča na breziškem sejmišču, kjer so spomlad našli slovite ostanke keltskega bojnega voza. Upajo, da jim bo sreča naklonjena, in da bodo našli še na druge zanimive najdbe iz tistih časov.

Breziška občina bo po ustreznem ključu deležna tudi republiške solidarnosti. Ta pomoč pa bo glede na obseg škode očitno premajhna. Računajo, da bi s prispevkom enega delovnega dne v vseh treh posavskih občinah zbrali 9 do 10 milijonov dinarjev samo v združenem delu. Po krajevnih skupnostih bo verjetno stekla zbiralna akcija v pridelkih. Na številnih kmetijah na območju manj razvitih krajevnih skupnosti Bizeljsko, Pišece in Sromlje so prizadete vse kmetijske kulture 100-odstotno, kar pomeni, da so kmetje ostali brez krme, pšenice in drugega.

Sevnici tudi podpirajo pobudo breziškega izvršnega sveta republiškemu sekretariatu za finance, da solidarno zbrani denar ne bi bil obremenjen s prispevki sisom.

V koordinacijskem odboru imajo breziški sosede svoje predstavnike. Skratka, slo bo za popolno odprtost podatkov in pregled nad tem, da bo denar prišel res v roke tistih, ki so bili prizadeti v viru za preživljanje. Ker je podobno priporočilo že sprejel tudi krški zbor združenega dela, je to lep zgled posavske medobčinske pomoči.

A. ŽELEZNIK

Obetavni pogovori z Renaultom

Odkrita in stvarna beseda Janeza Štera, predsednika poslovnega odbora IMV, v slovenski skupščini – Trnova pot do resničnega sanacijskega načrta – Poslej poslovna skupnost IMV?

Pokrivanje izgub ni ne pravica ne pravilo, marveč le skrajna izjema, ki jo mora dovoliti združeno delo. Tako bi lahko strnili razpravo, ki je v slovenski skupščini potekala po poročilu izvršnega sveta o uresničevanju skupščinskih ugotovitev, predlogov in sklepov pri izvajanju sanacijskih programov po lanskih zaključnih računih. Zasedanje skupščine je bilo v sredo, 28. julija.

V razpravi je v zboru združenega dela sodeloval tudi Janez Šter, predsednik začasnega kolektivnega poslovnega odbora Industrije motornih vozil Novo mesto, organizacije, ki je lani in letos poslovala z večjo izgubo. Za Šterove besede je značilna odkritost in stvarnost, kakršne javnost doslej pri tej delovni organizaciji ni bila vajena. Predsednik poslovnega odbora je povedal, da je IMV že tretje leto v velikih izgubah. Predlani je bilo za 720 milijonov, lani za 1.250 milijonov izgub, letošnja pa je po šestih mesecih že presegla lanski znesek.

Prvi vzrok za nenehno izgubo je po Šterovih besedah nedokončana naložba, za katero so doslej porabili že 2,84 milijarde, učinek pa je skoraj nič, saj je proizvodnja celoma manjša, kot je bila pred začetkom naložbe. Ob tem je bilo rečeno, da je bila IMV brez lastnega denarja za naložbe in je torej celoten znesek pokril s posojili bank. Ta posojila pa so hudo draga in zdaj plačuje IMV letno milijardo dinarjev obresti in anuitet.

Drugi vzrok izgube je velika tehnična, tehnološka in razvojna zastoj, zlasti na področju gospo-

darskih vozil. Letos niso izdelali še nobenega. Tehnološko, tehnično in organizacijsko zaostajajo tudi pri prikolicah, kar je bilo za nekatere precejšnje presenečenje. Ne ustreza tudi kadrovska struktura večtisoč članskega kolektiva, odnosi z okrog 1130 kooperanti niso najboljši.

Samoupravni in dohodkovni odnosi so neustrezni. Posledica te nepovezanosti s kooperanti so bili po Šterovih besedah pošastni zastoji, saj se je vsako vozilo vsaj enkrat, če ne večkrat, vračalo na tekoči trak. Na sedanji položaj IMV so vplivale tudi pogoste spremembe ekonomske in devizne politike ter tudi razlika v cenah reprodukcijskega materiala in avtomobilov.

Velika obremenitev za IMV je tudi poravnava obveznosti do starih

(Nadaljevanje na 2. strani)

O DOGODKIH IZPRED 40 LET – V krajevni skupnosti Adlešiči so preteklo nedeljo skupaj z občani iz pobratenih krajevnih skupnosti Stara Ljubljana in Mlinše – Kolovrat proslavili 40-letnico množičnega izгона Adlešičanov v zloglasna italijanska taborišča smrti: Padovo, Rab in Gonars. 2. in 6. avgusta 1942 so italijanski okupatorji odgnali v taborišča skoraj 100 Adlešičanov in okoličanov, od katerih se jih 33 ni nikoli več vrnilo na svoje domove. O teh in drugih dogodkih med revolucijo in v povojni izgradnji je zbranim internirancem in ostalim občanom govoril Črnomalčan Zvonko Hanzelj, ki je živo opisal revolucionarno vrenje v Beli krajini, katerega posledica je bilo preseljevanje domoljubnih Belokranjcev v tujino. Prireditelji so pripravili lep kulturni program, izvajali so ga člani domačega kulturnega društva. Ob tej priložnosti so praznovali tudi gasilci iz Adlešičev, saj so izročili namenu novo gasilsko vozilo, vredno 650.000 dinarjev (Foto: Slavko Dokl)

Krka in Kremen sta se našla

Bolje izkoriščena domača surovina – kremenčev pesek v Mokrem polju – V regiji bi kazalo vpeljati še več sodelovanja med domačim gospodarstvom

Novomeška kolektiva Krka – tovarna zdravil in Kremen navezujeta trdne poslovne stike na dohodkovnih odnosih. Skupno financirajo modernizacijo Kremenev obrata v Mokrem polju, ki bo dajal novi Krkini tovarni izolacijskih materialov potrebno surovino.

Delovna organizacija Kremen je ena redkih, že če ne edina v novomeški občini, ki vrsto let izvažajo, za proizvodnjo pa uvoza ne potrebuje.

V današnjih časih je to idealno razmerje, čeravno pri Kremenu ne gre za kdove kako pomembne izvozne posle. Pa vendar, že nekaj let prodajo stalnemu kupcu v Zahodno Nemčijo za približno 1 milijardo deviznih dinarjev ročenca v kosih. Iz tega delajo razne proti ognju odporne mase in silika opeko, s katero oblagajo peči, ki morajo prenesti veliko temperaturo. Ta proizvodnja se odvija na Mirni.

Obrat Ravno pri Raki proizvaja kremenčeve peske, ki jih potrebuje ta steklarska industrija in keramična proizvodnja, imajo pa še vrsto pranih peskov za potrebe livarstva in za izdelavo gradbenih elementov. Iz tovrstne proizvodnje, ki se odvija na Mokrem polju, bo Kremen zalagal novo Krkino tovarno izolacijskih vlaken (bivši Inis), ki bo na začetku jeseni spuščena v poskusno obratovanje. Po pogodbi bodo vsako leto porabili 5.000 do 6.000 ton kremenčevega peska, ki pa mora biti sušen. Ker je Kremenov obrat v Mokrem polju zastarel, pa tudi sicer je sušilnica ozko proizvodno grlo, sta obe delovni organizaciji Kremen in Krka financirali modernizacijo, ki je ta čas v polnem teku.

Se letos oodo dela v Mokrem polju končana, novi obrat pa bo najodbojneje urejen in bo imel rotacijsko sušilnico. Tudi oprema bo domača, in sicer iz krške Kovinarske.

R. B.

CESTO IZ SOLIDARNOSTNE POMOČI?

Krajevna skupnost Bizeljsko je dala pobudo za gradnjo ceste skozi vinograde. Zanjo naj bi združili solidarnostna sredstva, kmetom pa že v jeseni omogočili zaposlitev. V vinogradih letos ne bo trgatve, zato bodo imeli dovolj časa za sodelovanje pri skupni akciji. Tisti, ki imajo traktorje, nam bi lahko prevzeli prevoz materiala, ostali bi delali kaj drugega. Za zdaj na ta predlog še ni bilo odziva, upajo pa, da bodo razmišljali o njem vsi, ki so jim posredovali to zamisel.

ZADNJI MESEC – Začel se je zadnji mesec tako zelenih in nikoli dovolj dolgih počitnic, v njem pa je le še malo brezskrbnih dni, saj bo treba poskrbeti za knjige in ostale solske potrebščine, popraviti spodrsnjaje iz prejšnjega solskega leta in zapluti v viharne vode usmerjenega izobraževanja. Urice miru, nabrane na obrežju reke, bodo še kako prav prišle za male glavice, ko se bodo morale spopasti z modrostjo v šolah. (Foto: MIM)

KDO BO PREJEL PRIZNANJA OBČINE TREBNJE

Komisija za odlikovanja in priznanja pri trebanski občinski skupščini je sprejela sklep o podelitvi priznanj občine Trebnje za leto 1982. Predlog komisije je potrdila tudi skupščina. Priznanja občine Trebnje za leto 1982 bodo prejeli: Anton Zibert, Pavla Kranjc-Banič, Jože Retclj, Anica Zidar, Zapadnodolenjski odred in mokronoška Iskra.

OD KOD IN ZAKAJ IZGUBE?

Telefonske zveze na Mirni so se precej izboljšale, pravi pismeni odgovor novomeške občine na delegatsko vprašanje. Motnje so nastale zaradi tovarniških napak na prenosnikih in trajalo je kar precej časa, da so jih ugotovili. Pošta je še dodatno povečala število zvez. A vse skupaj ni pomagalo toliko, da bi se zveze izboljšale, kot si krajanje žele. Uspešnost pogovorov namreč ni v celoti odvisna samo od centrale na Mirni, marveč tudi od propustnosti telefonskih central v Trebnjem in Novem mestu. In to ravno na relaciji Trebnje – Novo mesto, kjer so izgube prometa že presegle dovoljeno mejo. Za kakšen promet gre in kakšna je dovoljena meja, postarji ne govorijo.

Ob koncu tedna bo spremenljivo vreme s poldanskimi nevihtami.

Neusklajenost tanjša kos kruha

Vse kaže, da bo letos pšenica dobro obrodila. Ne sicer tako, kakor bi radi in bi nam bilo potrebno, pa vendar. To kažejo dosedanja povprečni pridelki na hektar v družbenem in zasebnem kmetijstvu. Skupnega pridelka pa kljub temu ne bo toliko, kolikor bi ga lahko bilo. Kajti že posejane površine s pšenico so bile manjše, kot so načrtovali. Tako ostane odprto vprašanje, če zaradi tega tudi odkup ne bo manjši, kot so predvidevali. Ze zdaj ponekod napovedujejo večji, drugod manjši odkup.

Želim, da bi bil odkup krušnih žit večji od načrtovanega in da od njega ne bi šlo niti zrno za krmiljenje. Kljub tej moji iskreni želji pa naj mi bo dovoljeno izraziti nekaj pomislekov, ki vsekar niso vada na mlin mojih želja niti na mlin načrtovalcev. Rdeča nit tu izraženih pomislekov pa je vprašanje: kdaj neki bo naše najbolj odgovorne in agrarno politiki spametovale, da bodo svoje načrte, želje in napovedi uskladili s stvarnostjo, oz. kdaj bodo odnose do agrara, odnose v agrarno-živilski celoti uskladili s stvarnimi potrebami, da bomo v resnici pridelali toliko hrane, kolikor je lahko in kolikor je potrebujemo?

Neresen pristop k podpisu družbenega dogovora - s tem so v zamudi že 2 leti - ne kaže, da bi jih dosedanje slabe izkušnje spametovale. Izgovarjajo se s tem, da podpis družbenega dogovora zadržujejo Vojvodinci, ker so odločno proti temu, da bi odločilno besedo pri krojenju cen v agro celoti imela zvezna skupnost za cene, ne pa združeno delo kmetijskih proizvajalcev.

Strinjam se z Vojvodinci, kljub temu da se z njimi, kot kaže, ne strinjajo predsedniki komitejev za kmetijstvo ostalih republik in pokrajine Kosovo. Ti pokorno sprejemajo stališče zvezne administracije, čeprav je to kaj malo razumljivo, saj kmetijskega proizvajalca v združenem delu v načelu spravlja v neenakopraven položaj s proizvajalcem v združenem delu drugih panog. Takšna (sedanja) neenakopravnost in trenutna neenotnost predsednikov komitejev za kmetijstvo vsekakor ovira, da bi se kmetijstvo razvijalo v skladu z načrti in željami.

Mislim, da na skupno velikost setvenih površin in pridelka posameznih poljščin še kako vplivajo nepravčasno določene odkupne cene, nič manj nesorazmerni odnos cen med posameznimi poljščinami, ki naj bi bile določene za vse poljščine že jeseni, ko naj bi se dogovorili o proizvodno-prodajnih cenah na osnovi pričakovane stopnje rasti proizvodnih stroškov in rasti pričakovane inflacijske stopnje.

Kljub določeni enotni odkupni ceni za pšenico za vso Jugoslavijo so po republikah vendarle različne odkupne cene, pač glede na razlike v premijah, regresih in drugih denarnih spodbudah za pridelek pšenice v „domači“ republiki. Zaradi tega je prišlo ponekod (BiH, Slavonija, Vojvodina) do kršitev pri odkupu, do škodljivih odmevov, ki so vplivali in še vplivajo na odkup pšenice drugod. Ali se ne bi bilo naših 8 predsednikov za kmetijstvo lahko o tem podrobneje pogovorilo, preden je do kršitev ali „kršitev“ prišlo?

Pri odločitvi za prodajo pšenice ali ne na pridelovalce pritiska tudi zaskrbiljujoče vprašanje: ali se po opravljenem odkupu ne bodo podražila tudi umetna gnojila, zaščitna sredstva, rezervni deli, pogonsko gorivo in drugo, kot so npr. (v nesorazmernem odstotku) povišale cene moki, kruha?

Kmetijstvo je del gospodarstva, ki mora gospodariti in pri gospodariti. Zvezni in republiški organi pa se morajo odločiti, ali bodo to stabilizacijsko in protinflacijsko načelo spoštovali ali pa še naprej dovoljevali, da bodo namesto kmetijstva, iz kmetijstva, akumulirali drugi.

STEFAN KUJAR

Obetavni ...

(Nadaljevanje s 1. strani)
kupcev R-4 in R-18, 1200 vplačanih gospodarskih vozil pa kupcem niso dobavili, saj je današnja cena za 100 odstotkov večja od vplačane. Med analizo dosedanjega poslovanja so „odkrili“ tudi nekatere nove obveznosti doma in v tujini. Zanje prej niso vedeli.

Janez Šter je rekel: „Vem, da je avtomobil drag, res pa je tudi, da so se materialni stroški v času, ko smo mi avto podražili za 11 odstotkov, povečali za 45 odstotkov“

Izguba v IMV torej nenčno narašča sanacijskega načrta pa še ni, saj ga tudi še ni mogoče narediti. Najprej je treba razčistiti osnovne razvojne zasnove, kar pravkar poteka na zborih delavcev. Šter je tudi povedal, da so dobili dobro pismo ponudbo Renaulta za nadaljnje sodelovanje. Francozi nudijo izdelavo renaulta 9, ki je bil lani model leta, in novega avta, ki bo menda avto devetdesetih let. Renault ponuja tudi sodelovanje pri tako imenovanem strateškem programu izdelkov, ki bi jih IMV masovno izdelovala zase in vse Renaultove tovarne. Dogovarjajo se skupaj z Zastavo tudi o gradnji tovarne homokinetičnih zglobov, pri čemer so pripravljene vlagati tudi Francozi.

Po besedah Janeza Štera v skupščini SR Slovenije bodo v IMV do konca leta izdelali razvojno zasnovo, nato pa v nekaj mesecih dokončan sanacijski program. Hkrati se bodo trudili ustanoviti poslovno skupnost IMV, v kateri bodo vsi kooperanti. Brez tega ni mogoče izdelati niti enega avta ali priklole.

PRIZNANJA NA OGLE

Sevniška MDB Kozjanski odred tudi letos s Kozbane ni prišla praznih rok. Osvojena priznanja so razstavili v mladinski vitrini v Sevnici. Dobili so posebno priznanje za izvedbo družbenih dejavnosti, vmes pa je kar troje udarniških priznanj.

Sporazum po hitrem postopku

Presežke, ki so se do polletja nabrali v novomeških družbenih interesnih dejavnostih, naj bi gospodarstvu vrnil v obliki združevanja za izvozne stimulacije - Ta denar ni za plače

Te dni dobivajo v združenem delu novomeške občine v obravnavo in sprejem sporazum, s katerim naj bi delavci odločali glede več dotečenih sredstev pri interesnih skupnostih družbenih dejavnosti. Od oktobra dalje pa se obeta znižana prispevna stopnja in manjša obremenitev gospodarstva.

Resda je dopustniški mesec kaj neugoden čas za sklicevanje javnih mrazov, toda ker gospodarstvo živi in dela v zaostrenih, tako rekoč izrednih razmerah, so potrebni tudi nagli ukrepi. Poslovodni organi in sindikati so zadalženi za to akcijo, ki naj bi bila v 14 dneh končana.

Za kaj pravzaprav gre? Ugotovljeno je, da se je v Sloveniji v prvem polletju letos nabralo za 1 milijardo dinarjev presežkov pri interesnih skupnostih družbenih dejavnosti in tudi v novomeški občini taki presežki obstajajo, razen pri zdravstveni skupnosti. Gre za akcijo, dogovorjeno v vsej Sloveniji, po kateri naj bi združeno delo presežke dobilo nazaj, ne v obliki izplačil, ampak predlagajo, naj bi več dotečena sredstva namenili združevanju za izplačila v izvoznih stimulacij. Ker je novo-

meška občina med največjimi izvozniki in uvozniki, je torej v interesu delavcev, da se izvoz spodbuja. V drugem polletju pa presežki v sish ne bo, ker je od 1. oktobra dalje predvidena znižana prispevna stopnja. Najprej je namreč treba pripraviti temeljito analizo, ki bo nared prve dni septembra, potem bo možno izračunati, za kolikšno znižanje prispevkov za interesne skupnosti družbenih dejavnosti se bo odločiti.

Pri tem pa je še posebej poudariti, da se splošna poraba ne zmanjšuje samo na tem področju, marveč zadeva 2-odstotno krčenje tudi republiški in občinske proračune pa interesne skupnosti materialne proizvodnje.

In kaj bi se zgodilo, če se v kakšnem kolektivu ne odločijo za predlagano združevanje sredstev za pospeševanje izvoza? Vedeti je, da zakon v nobenem primeru ne dopušča, da bi ta sredstva prelivali v osebne dohodke. V tem primeru stopi v veljavo zvezni zakon, po katerem bo služba SDK trgala interesnim skupnostim 15 odstotkov. Predlagano združevanje je le ena od možnih oblik urejanja te zadeve po republikah, če se seveda pravočasno sporazumemo.

Lani so šli presežki od omenjenih interesnih skupnosti tudi za pospeševanje izvoza, vendar so o tem odločali v skupščinah SIS, letos pa bodo odločali delavci v združenem delu. Gre za njihov denar.

R. BAČER

Jubilej počastili z delom

Ob dvajsetletnici sevniške Tovarne konstrukcij

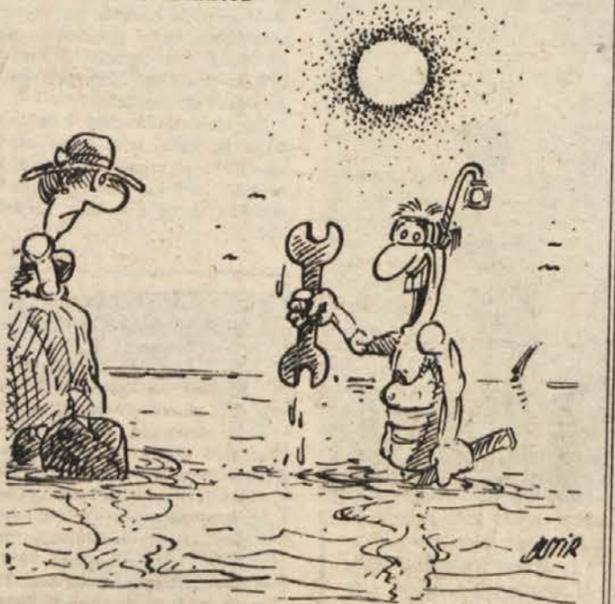
V začetku julija je povsem neopazno minilo dvajset let dela sevniške Tovarne konstrukcij, tozda trboveljske Strojne tovarne. Jubilej je bil zabeležen edinole v zadnji številki skupnega tovarniškega glasila.

Podobne obletnice minejo, navkljub štednji, marsikje izjemno slavnostno, sevniški kovinarji pa so to storili delavno. Med drugim izdelujejo celotni del nosilnega ohišja za zahodnonemške valjarje PV-60 Ulm. V Nemčiji vanje vgradijo le š motorje in namestijo kolesa. V tovarni izdelujejo še preostale pomembne elemente za razne stroje, ki jih izdelujejo v STT, pomemben je tudi oddelek naprav za kemične naprave.

V minulih dveh desetletjih je tovarna prišla daleč naprej od nekdanj skromne kleparske, krovske in izdelovalnice drobnih kovinskih predmetov za sosednj Mizarško. Sodelovanje s trboveljsko Strojno tovarno se je pričelo leta 1969, dve leti kasneje so se tudi združili. Danes šteje ta marljivi kolektiv 150 delavcev. Še delovne prostore, dvoje velikih proizvodnih dvoran, so si sami zgradili.

A. Z.

ARHEOLOŠKO ODKRITJE

- Pogled, tu so pa očitno v davnih rimskih časih letovali delavci.

Center bo, to ni več vprašanje

Vprašanje pa je, kaj vse bo in česa ne bo v novomeškem centru srednjih šol - Učilnici bodo nared do začetka pouka, slabo pa kaže z delavnicami, telovadnico, igrišči

Prvega septembra bo šolske stavbe spet napolnil vsakdanji vrvež učencev. Tako naj bi bilo tudi v novomeškem centru srednjih šol. Vendar pa mesec dni pred tem gradbišče v Šmihelu le malo obeta, da bi se vsa potrebna dela lahko končala v tako kratkem času. Zato smo vprašali vodjo gradbišča Staneta Čelesnika, ali bo stvar do 1. septembra končana. „Mora biti!“ nam je odgovoril in še pristavil: „Najbolje bo, da pridete takrat še enkrat pogledat.“ Torej biti ali ne biti, ni več vprašanje, vprašanje je le, kaj vse bo in česa ne bo.

Zgodovina tega centra je že precej obsežna in v marsičem odseva nekatere naše osnovne probleme, saj nepravilnega načrtovanja in nezmožnosti plodnega dogovarjanja ne manjka tudi na nekaterih drugih področjih. Posledice pa so več kot očitne: center ima že eno leto zamude, jeseni leta 1979 načrtovana vsota 28 milijard pa se je do danes ravno podvojila. Kje so vzroki za to?

Več jih je in nikakor ne moremo trditi, da so le na eni strani. Zavlekel se je že sam začetek, saj je prišlo do nepričakovanih težav pri pripravi temeljev. Nadaljevalo se je s sporom z lastniki stanovanjske hiše, ki „povsem slučajno“ stoji na mestu, kjer je bila načrtovana postavitev trakta št. 1. Rezultat: namesto šestih ima center danes pet traktov. Treba je bilo spremeniti tudi notranji razpored prostorov, zaradi česar so podri nekatere komaj postavljene in prebeljene stene. Adaptacija še neuporabljenih prostorov - mar ni to krasna tema za kakšno dramo absurda! V trakt št. 2, namenjenem pedagoški akademiji, je tako prišla medicinska šola. Najbrž je res zanimivo podirati novozgrajene stene, saj so nekaj podobnega storili tudi v jedilnici (trakt 5), ki jo je bilo treba razširiti, saj so bile načrtovane kapacitete premajhne.

Kljub vsemu temu pa bodo učilnice 1. septembra le nared za pouk, saj že izvajajo nekatera zaključna obrtniška dela, pa tudi montažo opreme bodo kmalu začeli. Računajo, da bo tehnični pregled 12. avgusta. Le upamo lahko, da ne bodo odkrili kakšnih večjih napak in da bo center lahko sprejel prve učence.

Precej slabše kaže z ostalimi objekti. Namesto delavnic čakajo učence nosilni stebri, vse drugo bo treba še zgraditi. Vzrok za zamudo je bilo pomanjkanje finančnih sredstev, v zadnjem času pa jim močno manjka tesarjev. Predvidevajo, da bodo delavnice končane do konca leta, tako da se bo delo v njih pričelo z drugim polletjem šolskega leta. Do takrat se bodo morali mladi usmerjenci uspo-

sablirati kar v proizvodnih pogojih novomeških delovnih organizacij, pa se bodo celo vozili v Ljubljano. O telovadnici zaenkrat še ne govorili, saj bo za to še dovolj časa. Na zanjo predvidenem prostoru trenutno velika luknja in ni velikih zanimanj po zapolnitvi. Od igrišča pa bo do 1. septembra nared in rokometno, naslednja bo na vrsti atletska steza, a šele, ko bo zagotovljen denar.

Za konec povejmo še nekaj osnovnih podatkov: investitor je občinska izobraževalna skupnost, izvajalec vseh gradbenih, inštalacijskih in obrtniških del je Pionir (slednjim dveh v sodelovanju s svojimi kooperanti), za opremo pa skrbi Slovenski les. Površina vseh prostorov v centru je približno 11.000 m²

STOJAN PELKO

ZAKLJUČNA DELA - Novi center srednjih šol v Šmihelu bo 1. septembra odprl svoja vrata urvim učencem - po enoletni zamudi in podvojitvi stroškov.

KRAJANI ZA ASFALT PO 35 TISOČAKOV

V ponedeljek in torek, 3. avgusta, so delavci brežiške cestne službe dokončali priključke na dvorišča ob cesti od Cerklj ob Krki do Župeče vasi, ki so jo nekaj dni pred tem asfaltirali. Denar za asfaltno prevleko so zbrali krajanji. Polovico vsote so prispevali v enkratnem znesku. Povprečen prispevek na hišo je bil 35.000 dinarjev. Enkratni znesek je plačalo 70 gospodinjstev v obeh vaseh. Drugo polovico sredstev za asfalt so dobili iz referendumskega programa.

KMETIJSKE PRIDELKE ZBRAJAO

Kmetje v vseh treh posavskih občinah pomagajo prebivalcem Bi-zeljskega z zbiranjem kmetijskih pridelkov, ki jih nato organizirano pošiljajo v prizadete kraje ali pa jih prodajajo kmetijskim organizacijam, denar pa nato nakazujejo na zbirni račun. S solidarno zbrano vsoto bo skupnost socialnega varstva nakazovala pomoč najbolj potrebnim. Tisti ljudje, ki jim je neurje popolnoma upustošilo obdelovalne površine, bodo morali dobiti družbeno pomoč celo dve leti in več.

O KNJIGI NA TRGU

„Knjiga mora zapolniti neko praznino na tržišču in s propagando moramo zajeti veliko, pregledno množico potencialnih kupcev. Nislov knjige mora vzbujati pozornost, konceptna knjige, njeno grafično oblikovanje in podajanje snovi morajo biti izrazito moderni. Knjiga mora biti pakirana tako, da se med pošiljanjem ne poškoduje. Prodajna cena knjige mora biti dovolj visoka, da zagotovi rentabilnost akcije.“ To je med drugim zapisal nemški knjigotržec Ernst Greiner v neki razpravi. Zanimiva izkušnja tako imenovane direktne marketinga, ki pa pri nas, menda, ni kaj prida uporabna.

PRIZNANJE KNEZU

Na proslavi dneva vstaje slovenskega naroda v soboto, 24. julija, v Sevnici je predsednik občinske skupščine Jože Bavec podelil Jožetu Knezu iz Krmelja republiško priznanje za ljudsko obrambo. Jože Knez ni delaven le v organizaciji rezervnih vojaških starešin, med drugim vodi tudi obrambni krožek na krmeljski osnovni šoli.

Z zastarelimi stroji ne bo več papirja

V krški tovarni celuloze in papirja ne dosega načrtovane proizvodnje - Ukrepi za nemoteno delo

Dejavnost krške tovarne celuloze in papirja je zelo dobro zastavljena, posebno je posnemanja vredno to, da bi tako kot ta največji posavski kolektiv z dva tisoč delavci tudi druge organizacije združenega dela v krški občini sprotno obveščale občinski izvršni svet in delegatsko skupščino o gospodarjenju v zaostrenih razmerah.

To je bilo med drugim poudarjeno na nedavni seji zbora združene dela v krški občinski skupščini, ko so se delegati seznanjali z ekonomskim položajem omenjene tovarne. Večje težave so se v tem kolektivu pričele leta 1976, ko je bila končana naložba za povečanje zmogljivosti za proizvodnjo celuloze, ki pa sprva ni dala pričakovanih rezultatov. V „Djuru Salaju“ opažajo, da fizični obseg proizvodnje že nekaj časa zaostaja za načrtovanim, poleg tega delajo zastarelimi stroji. Nekateri imajo le še dve do tri leta življenjske dobe, in če ne bi že zdaj iskali ustrezne rešitve, bi se utegnili proizvodnja še bolj zmanjšati ali celo zaustaviti; to bi imelo hude posledice, saj je „Djuru Salaju“ velik izvoznik, jugoslovanskemu tržišču pa zagotavlja 80 odstotkov potrebnih količin roto papirja. Delovna organizacija nima lastnega denarja za obratna sredstva, obveznosti pa se bodo še povečale v prihodnjem letu, ko bodo pričeli plačevati posojila za financiranje čistilnih naprav. Predračunska vrednost te naložbe je narasla od 540 na

okrog 710 milijonov dinarjev.

V „Djuru Salaju“ iščejo notranje rezerve, zato so sprejeli številne ukrepe, da bi tovarna, ki obratuje vseh 365 dni v letu, kljub pomanjkanju surovin, predvsem kemikalij in iglavcev, nemoteno delovala. V krški občini podpirajo prizadevanja tovarne in menijo, da bi naložba približno 80 milijonov dinarjev za nove kotle, v katerih bi kurili z lubjem, morala dobiti prednost, saj bi prihranili okoli 30 tisoč ton premoga ali 12 tisoč ton mazuta. V Djuru Salaju že nekaj časa opozarjajo, da na svetovnem trgu dosega za okoli 30 odstotkov višje cene kot doma, kar je pri naših delovnih organizacijah redki pojav, in bi to neskladje morali čimprej urediti.

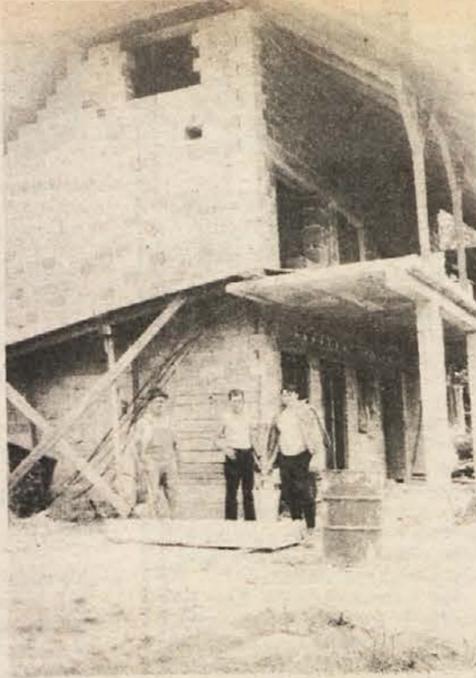
P. PERC

PREVLADUJEJO ODŠKODNINSKE ZAHTEVE

Sodišče združenega dela za Posavje v Brežicah je lani obravnavalo 196 zadev, kar je približno enako številu zadev kot leto poprej. To pa pomeni, da se delavci ne pravdajo za vsako malenkost. Ker ima krška občina v Posavju daleč največ zaposlenih, je razumljivo, da je iz Krškega tudi več zadev kot iz brežiške ali sevniške občine. Najpogosteje so na tapeti odškodninske zadeve in reševanje sporov zaradi osebnih dohodkov.

GROZDJE LEPO KAŽE – V Beli krajini kaže, da bo letošnja letina grozolja nadpovprečna. Doslej v tej vinorodni deželi ni bilo ne trtne bolezni ne toče. Posnetek je iz Drašičev, kjer sta bolnemu sosedu proti oidiju vinograd poskropila Miko Pečarič in Martin Plut.

LOVSKI DOM NA GORJANCIH – Člani lovske družine Orehovica – vseh je okoli 40 – si blizu Milkavža na Gorjancih gradijo dom. Ker tako majhna družina nima denarja na pretek, so doslej večino del pri gradnji opravili člani sami. Tako, pravijo, bo tudi vnaprej.

BO KROMPIRJA DOVOLJ? – Kot kaže letošnji pridelek, ga bo kar dovolj. Tudi zgodnje sorte vesna, ki so jo že začeli izkopavati okoli Pristave – v trebanjski občini. Tudi cene na njivi niso pretirane, saj je kilogram po 10 dinarjev. Le tega ne vedo kmetje, kje po poti cena tako naraste.

PREDRAGA PEČENKA – Veselic v Beli krajini si ni moč predstavljati brez jagenčkov in odojkov. Časi, ko so nad žerjavico ročno vrtili kar po 10 in več živali hkrati, so minili. Zdaj so v modi električni ražnji, zaradi draginje pa so veliko manj obremenjeni. (Foto: M. K.)

Milijarde iz samoprispevkov

Ob koncu minulega leta je bilo v Sloveniji 483 samoprispevkov, od tega 46 v devetih občinah na našem območju – Največ denarja je bilo zbraneja za ceste in mostove

Lani so v vseh devetih občinah na našem območju, se pravi v celotni dolenski in posavski regiji ter delu ljubljanske regije, zbrali skoraj 218,5 milijona dinarjev krajevnih in drugih samoprispevkov ali desetino na ta način združenih sredstev v Sloveniji. V posameznih občinah so s samoprispevkom pridobili: v brežiški 36,8 milijona, črnomaljski 27,1 milijona, kočevski 22,8 milijona, krški 11 milijonov, metliški 9,3 milijona, novomeški okoli 86,7 milijona, ribniški blizu 13 milijonov in sevniški občini 29,7 milijona dinarjev.

Ob koncu minulega leta je bilo v omenjenih občinah 46 samoprispevkov. V črnomaljski, kočevski in ribniški občini so bili uvedeni za vsa njihova območja, v krški občini so samoprispevek pobirali samo po posameznih krajevnih skupnostih, drugod pa so imeli poleg občinskih samoprispevkov še samoprispevke po krajevnih skupnostih ali delu letih.

Seveda je bilo v tem času v Sloveniji desetkrat več samoprispevkov – natančno 483, ki so bili uvedeni v 50 občinah. Od tega jih je bilo za krajevne skupnosti 348, za dele krajevnih skupnosti 81, za več krajevnih skupnosti 6, za občino 47 in za več občin eden (v Ljubljani). Tako je naša republika lani na ta način združila več kot 2,2 milijarde dinarjev.

Samoprispevek so v raznih območjih uvedli in plačevali za razne potrebe. Daleč največ samoprispevkov je bilo namenjenih za ceste in mostove, sledili so samoprispevki za komunalno ureditev, za vodovod in kanalizacijo, za nove zdravstvene, telesnokulturne in druge družbene objekte. Marsikje so samoprispevek plačevali za gradnjo sol, vrteev, kulturnih, gasilskih in drugih domov, tu in tam pa tudi za elektrifikacijo.

V največ primerih so krajani plačevali samoprispevek v denarju, ponekod so morali poleg denarja dati na voljo tudi svoje roke in delovna sredstva, v manj primerih pa je samoprispevek zahteval dajatev v materialu. V Sloveniji je bilo kar 433 samoprispevkov uvedenih za pet let.

Samoprispevek je pri nas že desetletja stara oblika združevanja sredstev za skupna javna dela. Začetki segajo tja v leto 1946, ko so ljudje dajali vse za obnovo domovine. Do leta 1965 je bilo tovrstno združevanje sredstev urejeno s predpisi, od leta 1973 dalje pa z republiškim zakonom. Slednji je medtem že precej zastarel, zato je pripravljen predlog o njegovih dopolnitvah. Kot je razbrati iz posameznih tez, naj bi se marsikaj spremenilo. V eni od variant za spremembo drugega člena zakona je zapisano, naj bi po novem samoprispevek uvedla tudi občinska skupščina, vendar le izjemoma, in to takrat, kadar bi šlo za gradnjo objektov, pomembnih za vse občane. I. Z.

Pol neodgovornih

Kaže, da je dopust še marsikje važnejši od skrbi za nemoteno delo

Do 20. julija je bil rok za oddajo programov ukrepov za povečanje izvoza in ohranjanje proizvodnje v zaostrenih gospodarskih razmerah, toda samo 17 od 36 pozvanih delovnih organizacij v novomeški občini je to nalogo izpolnilo.

Za programe ukrepov so se domeni v juniju, ko so posamezne delovne organizacije obiskovale skupine s predstavniki izvršnega sveta in družbenopolitičnih organizacij. Vse je bilo domnjeno, vsi so kimali, da bodo nalogo izpolnili, ampak še sedem dni po roku je prišlo komaj polovico odgovorov oziroma programov.

Ko so ustrezni občinski organi po telefonu pozivali zamudnike k oddaji objavljenih dokumentov, so marsikje dobili odgovor: „Saj veste, dopusti...“ Tako torej! V izrednih razmerah nekateri odgovorni mirno dopustujejo in se namakajo v morju,

ne glede na to, da niti ni programov, kako priti do surovin za nemoteno proizvodnjo, ne razmišljan, kako bi se dalo izvoz še povečati. Zapitek za tak račun utegne biti velik, plačali pa ga bodo delavci.

Kako naj v novomeški občini kot celoti naredimo analizo uresničevanja teh ukrepov do 20. avgusta, kot zahteva republiški izvršni svet, če tri tedne poprej še niti programov ukrepov ni? Tudi ta primer neodgovornega obnašanja služb v polovici gospodarskih delovnih organizacij kaže, da z nagrajevanjem teh delavcev nekaj ni v redu. Dokler ne bo njihov osebni dohodek odvisen od uresničevanja sprejetih nalog, toliko časa se poživljajo na takele programe. R. BACER

Bo prihranek pri lesu?

Raziskava v Stillesu – Spodbude novatorjem

Občinska raziskovalna skupnost v Sevnici ima za seboj porodne težave, težav pa ne manjka pri njenem uveljavljanju. Novo vodstvo si je zastavilo nekaj povsem določenih nalog, ki jih želijo rešiti v tekoči petletki.

Zanimive raziskovalne naloge so se lotili v Stillesu. V sodelovanju z ljubljansko biotehniško fakulteto naj bi po fazah v treh letih proučili možnosti za boljši izkoristek masivnega lesa. Slednji ludo bremenijo stroške tovarne; v celoti računajo, da kar od 45 do 65 odstotkov. Na leto ga porabijo nad 3.000 kubikov. Sodelovanje tovarniškega tima z dr. Jožetom Kovačem je nadvse spodbudno. V začetku avgusta gredo z nekaterimi rešitvami že v širšo razpravo.

Odbor za pospeševanje inovacijskih dejavnosti v občini si je zadal za glavno nalogo poenotiti pravilnike za inovacije v kolektivih. Še v tem mesecu nameravajo skupaj s sindikati o teh vprašanjih pripraviti posebno posvetovanje. Najboljšim inovatorjem želijo za spodbudo podeljevati tudi priznanja, vsako leto naj bi proglasili tudi inovatorja leta.

Med delovnimi nalogami občinske raziskovalne skupnosti za letos je pomoč pri razvoju tehnične kulture v občini, sofinanciranje nakupa računalnika pri brežiškem šolskem centru, raziskava peskov ob Impoljskem potoku, raziskava gojitev novih sort ajde, breskev in marelic, kar je skupna posavska naloga. A. ZELEDNIK

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ljubeč Tit Doberšek

Ob proslavi 10. obletnice ustanovitve Društva vinogradnikov Dolenjske (24. 7. 1982) je predsednik Splošnega združenja za kmetijstvo, živilsko industrijo in prehrano Slovenije inž. Kukovec dolenskim vinogradnikom povedal naslednje

Spodbudne besede

„V imenu vseh republiških institucij, posebej pa še v imenu Splošnega združenja za kmetijstvo, živilsko industrijo in prehrano Slovenije, kjer sem predsednik izvršnega odbora, vam iskreno čestitam za desetletnico vašega delovanja ter ob tem sprejmem nekaj besed.“

Vaše društvo Dolenskih vinogradnikov je nastalo takrat, ko so nastale težave v prodaji dolenskega cvička ali celo poskusi, da bi pod raznimi okrasnimi imeni postopoma izginili iz naše zakladnice vinske kulture. Trmasti Dolenjci so vztrajali in jim je uspelo, da danes lahko govorimo o tem, da je cviček ostal pri življenju, doživel je kakovosten preporod v sodobnih vinogradih, bistveno izboljšanjem kletarjenju ter povečanjem ugledu v kulturni prehrani. To je sicer naloga združnih organizacij, ki pa šele sedaj skušajo poprijeti v teh krajih in v teh nalogah. Ta čas so uspešno, povsem samoniklo poprijeli vinogradniki sami. S tem so dokazali, kako trdoživ je naš kmečki človek in kako široke možnosti daje vsakemu delovnemu človeku naša socialistična samoupravna ureditev. Vse to pomeni, da vam danes ni treba govoriti o tem, kako obnavljati in obdelovati vinograde, kletariti in prodajati dober cviček in drugo vino, saj ste pri tem že sami dovolj uspešni.“

O problemu vinogradnikov je treba razpravljati na kongresu jugoslovanskih vinogradnikov!

O vaših strokovnih in organizacijskih dosežkih in problemih pa bi po vaših delegatih kazalo posebej spregovoriti na jugoslovanskem kongresu vinogradnikov in vinarjev (kletarjev), ki bo letos v Sloveniji, oziroma v Gornji Radgoni (Slatina–Kadenci). Zato imate najmanj tri utemeljene razloge:

1. Vsem, ki so skušali celo z zveznim zakonom (Pravilnik o kakovosti vina, čl. 51) razvedniti cviček, je treba povedati, da cvička v njegovi naravni kakovosti ni možno odpisati vse dotlej, dokler bo stalo Dolenjsko gričevje.

2. Zahtevati morate spremembo zveznih predpisov (čl. 51 Pravilnika o kakovosti vina), tako da bo tudi v nadalje do-

voljeno točiti pristni dolenski cviček in druga naravna dolenska vina iz odprte steklenice in majolike na tradicionalni način, seveda pod strokovno kontrolo kvalitete vina.

3. Ponovno je potrebno zahtevati prenehanje saditve vinogradov v ravninah, kjer moramo pridelovati pšenico in druge poljščine, katerih vse bolj primanjkuje, vino pa ostaja v kletih. V Sloveniji, zlasti pa na Dolenjskem in v Beli krajini, s trto izkoriščamo najslabšo, hribovito zemljo in s tem povečujemo skromne obdelovalne površine. Drugod ni tako.

Menim, da bi bilo potrebno na kongresu spregovoriti o izkušnjah pri skupni obnovi vinogradov in dobrem gospodarjenju v strojni in kletarskih skupnostih, pa četudi imamo šele začetne rezultate. Tudi sami morate biti radovedni, kaj bo na kongresu novega (o tem bomo pisali v Dolenjskem listu), in se dogovoriti, da bodo vinogradniki o tem razpravljali na zborih vinogradnikov po ožjih vinogradniških okoliših. Kazalo bi o vseh vaših predlogih oblikovati za kongres posebno sporočilo in ga poslati pripravljalnemu odboru, kjer sem član, vodi pa ga dr. inž. Slavica Šikovec, profesorica na biotehniški fakulteti v Ljubljani. Tako bi ta snov bila vključena že v uvodni referat in bi prišla v priprave za zaključek kongresa.

Gospodarske težave udarjajo tudi po vinogradnikih

Ni moja navada deliti pohvale, čeprav nedvomno to zaslužite, saj ste že veliko dosegli s svojo odločno besedo in marljivim strokovnim delom. Tako so široki javnosti že dobro znani Tedni dolenskega cvička in poseben katalog (Bilten) o doseženih kvalitetah vin in sposobnosti vinogradnikov Dolenjske. Tudi nadalje je potrebno še bolj čvrsto urejati odprta vprašanja, da bi vinogradnikom trajno zagotovili dohodek in socialno varnost po poti samoupravnega združevanja dela in sredstev ter zemlje v skupnih obnovah in skupnem gospodarjenju, seveda vse to na povsem prostovoljni osnovi, kar nam omogoča tudi naša združena zakonodaja.

Vsi čutimo vse večji nemir v svetu in vse bliže nas, na žalost z vse hujšimi vojnimi spopadi. Vse to krepko občutimo. Gospodarske težave so že udarile tudi po vinogradništvu, saj zaradi padanja življenjske ravni prodaja vina zaostaja, odložena je obnova vinogradov, ker zaenkrat za to ni denarja v bankah.“

(Dalje prihodnjič)

VEČ BREZPOSELNIH

Pri metliški skupnosti za zaposlovanje je bilo pred kratkim prijavljenih več kot 60 brezposelnih oseb, med njimi 30 žensk. Največ je nepriučeni (38), s poklicno šolo je 12 prosilcev, s srednjo pa 10. Prvo zaposlitev išče več kot 20 oseb. Sedaj v občini še ne govorijo o zaskrbljujoči brezposelnosti, vendar računajo, da se bo število brezposelnih še povečalo.

Sejmišča

NOVO MESTO – Po enem mesecu se cene goveji živini niso kaj prida spremenile in tako so rejci na avgustovskem govejem sejmu prodajali živali, izključno za zakol, po 67 – 72 din kilogram žive teže volov, 48 – 58 din krav in po 64 – 72 din kilogram žive teže mlade živine. Od 17 priganih govedu so prodali 13 glav. Prašičev so rejci prignali 181, prodali pa so jih 99. Mlade živali so prodali po 2.300 do 3.300 din, nad 3 mesece stare prašiče pa so prodajali po 3.400 do 4.200 din.

BREŽICE – Rejci so na sejmu prignali 324 mlajših in 10 starejših prašičev, prodali pa so 175 prvih in 7 drugih. Mlade živali so šle v promet po 160 – 164 din kilogram žive teže, starejše pa po 90 din kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Do rekordnih škrobnih enot

Bolj kot kdaj prej velja zdaj, da je uspeh v živinoreji odvisen od cene in kvalitete doma pridelane voluminozne krme. S slabo krmo dosežemo le 6 ali kak liter več mleka na kravo na dan, z dobro voluminozno krmo pa se ta količina lahko podvoji. Šele potem pridejo na vrsto druga močna krmila.

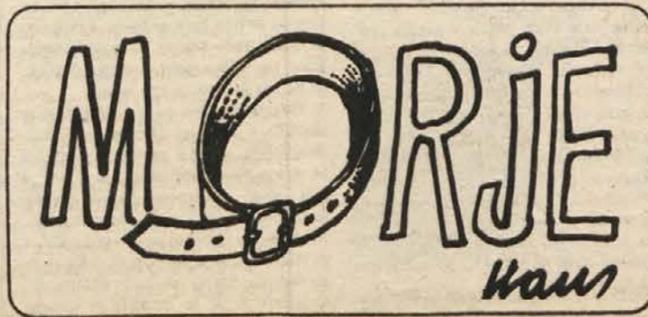
Silažni koruzi pripada prvenstvo med vrstami domače krme, zlasti še, odkar se je mogoče s pravilnim izborom sorte prilagoditi vsem rastnim razmeram. S koruzo je mogoče pridelati 8.000 in celo več kilogramov škrobnih enot na hektar; to je rekord, ki se mu približa le pašnokosna raba odličnega travnika ali pa pridelovanje krmne pese. Za nameček pa se koruzi zaradi obilice sladkorja odlično silira, tudi brez kemičnih dodatkov (urea!), in nič čudnega ni, če se pridelovanje silažne koruze še vedno širi.

Kmalu bo tu čas spravila, zato ne bo odveč nekaj najpomembnejših podatkov, ki jih priporoča Kmetijski inštitut Slovenije.

Kakovost silaže je odvisna od vsebnosti suhe snovi. Najprimernejši čas za siliranje je tedaj, ko je koruzna voščeno zrela, ko je mogoče zrno z nohtom razklati, notranjost zrna pa svaljkati s prsti, podobno kot vošek. Silažno koruzo je treba pospravljati s polj približno deset dni prej kot koruzo za zrnje. Koruzo v storžih naj ima 40 do 50 odstotkov vlage, samo zrnje pa 35 do 50 odstotkov.

Koruzo je mogoče silirati na dva načina, odvisno od tega, ali je krma namenjena govedu ali prašičem. Pri slednjih pride v poštev le siliranje koruznih storžev, ne pa celih rastlin, kar je druga možnost. Silažno koruzo je treba rezati prav na kratko, na 0,5 do 1 cm dolžine. Čim bolj je silaža zdrobljena, boljše se silira. Silos je treba polniti sproti, da se kisal na kupu pred silosom ne ugreje. Tlačenje mora biti kar se da temeljito. Ko je delo končano, silažo zaščitimo s folijo, obtežimo s peskom. Potem je potreben le še nadzor – in, seveda, uporaba, krmljenje.

Inž. M. L.

Slovo od brigadirjev

Beograjska brigada Edija Daviča se je izkazala

V petek, 30. julija, je bil zadnji dan dela na delovišču pri kmetiji Zvegljevič pod Podvrhom v sevniški občini. Od začetka julija je tu srbska mladinska delovna brigada na tej kmetiji in pri Ivekku Jazbecu izvajala melioracije.

Brigadirji se niso dali premotiti pri delu niti s slavnostnim zaključkom. Prirčno slovo so pripravili pri „čiki Ivi“, kot so brigadirji poime-

POLJUB ZA SLOVO — Sevničani so se ob slovesu z brigadirji iz beograjskega Starega grada prirčno poslovili tudi s priložnostnimi darili. Pismo zahvalo jim je za spomin izročil tudi kmet Ivek Jazbec (na sliki). (Foto: A. Železnik)

Bojanja vas se spominja

Ljudje niso pozabili na italijanski teror pred 40 leti — Večnamenska stavba in spomenik španskemu borcu

7. avgusta bomo v Bojanji vasi odprli obnovljeno večnamensko stavbo. Hkrati bomo odkrili spomeniško obeležje španskemu borcu in spomeničarju Ivanu Radošu — Djuru, ki je bil skupno z Juretom Šavrom glavni organizator množičnega odhoda Bojančanov v partizane.

7. avgusta 1942 so italijanski okupatorji v zgodnjih jutranjih urah v Bojanji vasi upepelili 145 hiš. To je bilo maščevanje italijanskih fašistov, ker jim vaščani niso hoteli povedati, katerih štirinajst fantov iz Bojanje vasi je 14. julija odšlo v partizane.

Italijani so se obnašali kot pravi razbojniki, saj niso dovolili, da bi revni ljudje kaj rešili iz plamenov. Verjeti nismo mogli, da bi lahko civiliziran človek zagrešil tako umazano početje. Ostali smo brez strehe in imetja in brez vsake pravice do pritožbe. Ta dogodek nas je še bolj združil. Med nami je zavladalo veliko tovarštvo. Bili smo kot eden, saj smo vsi trpeli. Tudi partizani so se počutili med nami kot doma, zato so bili naši stalni gostje vse do končne zmage.

V partizanih se je borilo 33 naših ljudi, od katerih jih je žal 12 padlo. Njihova imena so vklesana na spomeniku, ki smo ga postavili pred štirimi leti.

Vas smo začeli obnavljati po vojni sami, ker se je od obljubljenega malo izpolnilo. Zgradili smo vodovod in napeljali elektriko, ob 36. obletnici požiga vasi smo asfaltirali cesto.

Pred vojno je bilo v vasi 200 preivalcev, danes jih je le še 128. Delo na kmetijah in v industriji.

FRANC KOČEVAR

V tujini ohranjajo domače plese

olklorna skupina slovenskega društva „Ljubljana“ iz Essna se je ob obisku v Sloveniji predstavila v domačem kraju svojega vodje na Zigrskem vrhu — Ne morejo ustreči vsem

onec julija je bilo v Mariboru osmo ečanje slovenskih klubov in dru- ev iz zahodne Evrope, ki so jih

SELI SPET DOMA — S sloškimi ljudskimi običaji razeljujejo folkloristi iz Essna je rojake v tujini, julija pa so predstavili tudi doma v Sloveniji. (Foto: A. Železnik)

novali Ivek Jazbec. Zbrani predstavniki občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij, ki so tudi sicer brigadirje večkrat obiskali pri delu, so se jim zahvalili za vložen trud. Ravno ta brigada je namreč s preseganjem norme za 352 odstotkov bila najbolj deljiva od vseh zveznih brigad na deloviščih v Sloveniji. Njihovo delo si je ob slovesu ogledal tudi inž. Janez Lužvič iz Celja. Poudaril je, kako bodo ravno takšne manjše melioracije v siceršnji denarni stiski izboljšale prenekateri hektar dragocene zemlje.

Beograjske brigadirje bodo v ponedeljek že zamenjali novi. Pričakujejo brigado iz Makedonije in brigado podjetja Slovenijaceste-Tehnika iz Ljubljane. Delali bodo na še proostalih kmetijah okrog Komarivca, zabukovski krajevni skupnosti pa bodo pomagali napeljati še telefon. To je prvič, da delajo brigade zvezne akcije Kozjansko v sevniški občini.

A. ŽELEZNIK

Z malim so razveselili starejše

V Dobrničju je bilo srečanje nad 70 let starih krajanov

Zelo malo je potrebno, da razveseli starejšega človeka. In prav to nam je uspelo v Dobrničju, kjer smo v soboto, 24. julija, pripravili srečanje za krajanje, starejše od 70 let.

Krajevna organizacija Rdečega križa je namreč pripravila srečanje za krajanje iz krajevnih skupnosti Dobrnič, Svetinje in Knežja vas. Srečanja se je udeležilo okoli 130 starejših krajanov. Zanje so pripravili program brigadirji in malčki iz brigadirskega vrta. V imenu občinskega odbora Rdečega križa pa je starejšim krajanje pozdravila Pavla Hrovat.

Kljub temu da so to ljudje, katerih življenja so stkana iz več žalostnih kot veselih trenutkov, se znajo prav mladostno razveseliti. Po skromnem prigrizku namreč ni manjkalo ne petja ne smeha ne plesa. Za srečanje, ki je med starejšimi občani poželo mnogo odobravanja, je denar priskrbel krajevna skupnost, pomagali pa so tudi gasilci, ki so goste pripeljali kar s svojimi kombiji.

MAJDA SMOLIČ
pred. KO RK Dobrnič

POLETJE NAŠE VSAKDANJE

V sestavku z gornjim naslovom smo v prejšnji številki Dolenjskega lista na malce hudomušen način obdelali dopustniško razpoloženje v uradih. Iztočno za pisanje sta nam dali prazni pisarni dveh družbenopolitičnih organizacij. Iz drugih podatkov v sestavku je mogoče razumeti, ko da gre za novomeško Zvezo borcev in SZDL, a ni tako. Pisarni sta bili prazni v občini, ki ni dolenjska, je pa z območja, ki ga pokriva naš časopis.

Martin Plut: „Če ne bo toče, bo letošnja letina bogata in dobra.“

Ni srečen, če ne gre med trte

M. Plut meni, da drugi preveč zaslužijo na račun vinogradnikov

Vinograd Martinu Plutu iz Drašičev pomeni več kot sicer zemlja pomeni kmetu, nanj ni navezan le zato, ker mu trta daje večji del dohodka, marveč bolj in globlje. Sam pravi, da ni srečen, če ne gre vsak dan v vinograd. Plut je gotovo največji zasebni vinogradnik v Beli krajini, saj ima okoli tri in pol hektarjev vinograda.

„Seveda tega ne bi mogel obdelati brez strojev; če bi moral vinograd delati ročno, ga takoj posekam. S stroji je pa tako: tudi to vedno več stane. Do sedaj je še kar šlo: če je bila povprečna letina, se je dalo shajati, sedaj pa se nafta, škropiva in drugo tako draži, da se bojimo, kam nas bo to pripeljalo,“ pravi Plut.

Vseskozi je Plut kooperant metliške Kmetijske zadruge. „Vsako leto dam Vinski kleti polovico pridelka, pol grozdja p predelamo doma; ob dobri letini sem dal kleti tudi vagon in pol grozdja. Samo kaj, ko ni vedno tako! Lani je bila zaradi pozebe letina slaba, kar pa je je bilo, je bila zelo dobra. Letos grozdje kaže zelo lepo, vreme je ugodno, boleznih ni, edino, česar se bojimo, je toča.“

Plut se spominja toče pred kakšnimi desetimi leti, ko je na 40 arih vinograda nabral samo pet gajbic grozdja. „Pozeba in toča, to sta za vinogradnika največji nesreči in ni je hušje žalosti, ko gledati pozebel ali okleščen vinograd.“

Ker s cenitvijo škode, ki jo je povzročila lanska pozeba v teh krajih, niso bili zadovoljni, letos večina gospodarjev v tem vinorodnem kraju pridelka ni dala zavarovati. „To je prvič po 25 letih, da nisem dal zavarovati. Ko še ni bilo zadruge, sem jaz že sklepal zavarovanje!“ Vinogradniki nasploh pa mislijo, da na račun njihovega dela in rizika preveč zaslužita birt in trgovec.

A. B.

HITROST PA TAKA!

S pohištvo so trgovine dobro založene, tudi dobava je hitra, pravi poročilo trebanjskega izvršnega sveta o preskrbljenosti trga. Žal to ne velja za Dolenjino blagovnico iz Trebnje, ki dobavlja omaro neki stranki iz Novoga mesta že od decembra lani.

Uspešno končali žetev

Pisanje o žetvi v Beli krajini ni bilo točno

V Črnomaljski občini so doslej odkupili 170 ton pšenice, vnaprej pa jo bodo poleg odkupa tudi zamenjevali za koruzo.

V Kmetijski zadruzi so se na žetev temeljito pripravili, saj so že 11. junija z vsemi kombajnisti z njihovega področja dogovorili o razporedu žetev za vsakega kombajnista ter o cenah njihovih uslug. Žetev v okolici Semiča, Črnomlja in Vinice pa so opravili kombajnisti iz Hrvaške. Čeprav se je žetev zaradi slabše usposobljenosti domačih kombajnistov za kakšen dan zavlekla, je bila končana v desetih dneh, torej pravočasno. Zaradi ne pregodnje žetve pa je pšenica tudi kvalitetna.

Vse informacije glede žetve in odkupa je moč dobiti v Kmetijski zadruzi, neresnične informacije in natolcevanje, kot Dergančev dopis v Dolenjskem listu z dne 29. 7. 1982, pa le škodijo skupnim naporom za večjo pridelavo hrane.

Kmetijska zadruga Črnomelj

„Pustolovščina“ še z druge plati

Stanovanjsko vprašanje družine Mesarko ni bilo prepuščeno naključju

V prejšnji številki Dolenjskega lista smo poročali o adaptaciji novomeškega Doma kulture, ki je v družini upokojenega hišnika Jožeta Mesarka povzročila zmešnjavo in neveselost. Ker pa so nas iz občinske skupščine opozorili, da družina Mesarko stanovanja le ni dobila tako na hitro, navajamo še izjavo Matjaža Verbiča, sekretarja občinske skupščine:

„Postopek za dodelitev nadomestnega stanovanja Jožetu Mesarku teče že od marca letos in torej ni šlo za to, da se poprej nihče zanj ni brigal. Ponudeno mu je bilo dvosobno stanovanje na Zagrebški cesti, vendar ga je odklonil, češ da je premajhno. Vedeti pa je treba, da je doslej družina Mesarko stanovala v kletnih prostorih Doma kulture, kjer ni bilo sanitarij, in da so imeli eno sobo od dveh na podstrešju s povsem drugim vhodom. Razen tega je Jože Mesarko vedel, da bo v kratkem odklopljena voda in elektrika, se pravi, še preden je šel na dopust.“

Preko komisije za kadrovska stanovanja pri občinski skupščini so zadevo Mesarko skušali urediti tako (tudi še pred njegovim odhodom na dopust), da stanovanjska skupnost začasno posodi eno dvosobno stanovanje na Mestnih njivah. S kulturno skupnostjo vred smo zadevo urejali, toda dosedanja stranka na Mestnih njivah je stanovanje plačala do konca julija in še ni bilo prazno. Mesarko smo ponudili začasno preselitev na Zagrebško z vsemi povrnjenimi stroški, pa tudi tega ni hotel.

Ko je 26. julija — v ponedeljek — dobil ključ dvosobnega stanovanja na Mestnih njivah, pa se iz hotela Metropol še ni izselil. Razlog: počena šipa na vratih hodnika; ni novih rolet, ni ploščic v predsobi. Naj omenim, da ob preselitvi družine Tratar iz iste stavbe tudi v stanovanje na Trdinovi cesti ni bilo nobenih težav in nobenih dodatnih zahtev.“

R. BAČER

Angelca Kofol

Zahrbtna bolezen je premagala še enega člana iz vrst borcev — Angelca Kofol, od katere smo se poslovili 5. julija na pokopališču v Kostanjevici na Krki.

Angelca Kofol se je rodila 4. oktobra 1923 v Martinju vasi pri Trebnjem v številni kmečki družini. Že kot otrok je spoznavala ideje velikega Oktobra in to od svojega očeta, ki se je boril na strani Rdeče armade. Med vojno se je takoj vključila v osvobodilno gibanje. Z mladinci je zbirala hrano, orožje in municijo, bila je trdno predana stvari vseh poštenih in zavednih Slovencev. Po kapitulaciji Italije se je še tesneje povezala z aktivisti OF na terenu in bila zelo aktivna. Ljudje so jo imeli radi zaradi odkrite besede, tako pa lahko govori samo človek, ki ve, da je resnica ena sama.

Po osvoboditvi se je z vsem žarom zagnala v delo za obnovo porušene domovine. Nikoli ni omahovala ali se predajala malodušju, njena pot je bila jasno začrtana. Zaradi visoke politične zavesti so jo sprejeli v ZK. Pred dobrim letom se je upokojila, a ni zaužila miru in počitka. Smrt je premagala njeno voljo in življenjsko vedrino. A ni je iztrgala iz našega spomina!

ZAVAROVALNA SKUPNOST TRIGLAV DOLENJSKA OBMOČNA SKUPNOST NOVO MESTO

I. Izvršilni odbor zbora delegatov Dolenjske območne skupnosti Novo mesto

razpisuje dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

— VODJE SEKTORJA ZA IZVAJANJE ZAVAROVANJ

Kandidati za razpisana dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi morajo poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- visoka ali višješolska izobrazba ekonomske, upravne ali pravne smeri,
- 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj
- kandidati morajo imeti tudi strokovne, organizacijske, moralno-politične in druge sposobnosti za opravljanje razpisanih del in nalog

II. Komisija za delovna razmerja delavskega sveta delovne skupnosti Zavarovalne skupnosti Triglav — Dolenjske območne skupnosti Novo mesto

objavlja prosta dela in naloge:

1. CENILEC — LIKVIDATOR gradbenih škod in referent za preventivo
2. VODJA PREDSTAVNIŠTVA TREBNJE
3. KNJIGOVODJA poslovnih sredstev — finančni knjigovodja
4. ŽIVLJENJSKI ZASTOPNIK za zastop Novo mesto

Pogoji:

Pod 1.

- visoka ali višješolska izobrazba gradbene smeri
- 2 oziroma 4 leta delovnih izkušenj
- aktivno znanje slovenskega jezika

Pod 2.

- višješolska izobrazba pravne, upravne, ekonomske, tehnične smeri
- 3 leta delovnih izkušenj

Pod 3.

- srednja šola ekonomske smeri
- 3 leta delovnih izkušenj

Pod 4.

- srednješolska izobrazba ali poklicna šola
- 1 leto delovnih izkušenj

III. Komisija za delovna razmerja delavskega sveta delovne skupnosti Zavarovalne skupnosti Triglav — Dolenjske območne skupnosti Novo mesto

vabi k sodelovanju

1. PRIPRAVNIKA s srednješolsko izobrazbo upravno administrativne smeri
2. PRIPRAVNIKA s srednješolsko izobrazbo (štiri-letno)

Kandidati pod I. naj svoje ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev in z opisom dosedanjega dela pošljejo v zaprti ovojnici z oznako „Za razpisno komisijo“ v 30 dneh po objavi razpisa na naslov: Zavarovalna skupnost Triglav — Dolenjska območna skupnost Novo mesto, Cesta herojev 1, 68000 Novo mesto.

Kandidati pod II. in III. naj svoje ponudbe s kratkim življenjepisom in zadnjim šolskim spričevalom pošljejo v roku 15 dni na naslov: Komisija za delovna razmerja Zavarovalne skupnosti Triglav — Dolenjske območne skupnosti Novo mesto, Cesta herojev 1, 68000 Novo mesto.

475/31—82

novoles

DO NOVOLES, lesni kombinat Straža TOZD IGK Trebnje

zbiramo ponudbe za nakladanje, prevoz in planiranje gline

Delavski svet Novoles — TOZD IGK Trebnje je sprejel sklep, da zbere najugodnejše ponudbe za:

1. nakladanje gline
2. prevoz gline iz glinišča Blato do tovarne TOZD IGK Račje Selo
3. planiranje gline na deponiji

Ponudbe se zbirajo 15 dni po objavi. Ponudbe pošljite na naslov Novoles — TOZD IGK Trebnje. O izbiri najugodnejšega ponudnika vas bomo pisмено obvestili.

479/31—82

Mladi pred kongresom

Kmalu predlog dokumentov za 11. kongres ZSMS, ki bo od 22. do 24. oktobra v Novem mestu — Blizu 430 delegatov, tiskovno središče, kulturne prireditve

Se nekaj manj kot trije meseci nasloji od oktobrskega srečanja slovenskih mladincev v Novem mestu, od 11. kongresa ZSMS. Kako potekajo priprave nanj? Kar precej stvari se je zgodilo v zadnjem mesecu dni in lahko bi jih razdelili na dva glavna dela: na razprave o predkongresnih dokumentih na eni in na organizacijske priprave na drugi strani. Začnimo s prvim, bolj teoretičnim delom.

Za oktobrski kongres sta pripravljena dva osnovna dokumenta: knjižica z naslovom „Programske usmeritve 11. kongresa“ in pa statut. Osnutka obeh dokumentov sta prišla v javno razpravo na začetku aprila in mladi so o njih razpravljali vse do 1. julija, ko se je v Mariboru pričela mladinska poletna politična šola.

Zdi se, da je razprava zares zažive-la šele v zadnjih dneh, saj so se takrat zvrstile številne okrogle mize in tematske konference, pa tudi širša javnost je dokumentom posvetila več pozornosti. Splošna ocena osnutkov je bila zelo ugodna, saj gre res za izvirne in primerno strokoven pristop, ne pa za prepisovanje že sprejetih dokumentov. Z nekaterimi formulacijami pa se mladinci v javni razpravi seveda tudi niso strinjali in tudi druge družbeno-politične organizacije so predlagale nekatere spremembe. Omenimo le nekatera naj bolj „vroča“ mesta: sodobni mezdniki, vprašanje frontnosti mladinske organizacije, odnos do revoluci-onarnih tradicij itd.

Vsa mnenja iz javne razprave so se enkrat strnili na že omenjeni politični poletni šoli in pripravili predlog kongresnih dokumentov, ki bo izšel v kratkem. V „Programskih usmeritvah“ je prišlo do največjih sprememb v prvem poglavju, ki govori o družbenoekonomskih protislovljih socialistične samoupravne družbe in o specifičnem položaju mladih, precej je spremenjen tudi del o informiranju in pa nekatera, že prej omenjena mesta.

Da pa tekst kljub nekaterim spremembam ni izgubil prav nič svoje ostrine, zgovorno dokazuje že kratak odlomek, ki govori o odnosu do pridobitve revolucije: „V ZSMS se bojujemo za to, da se odnos do naše zgodovine zgradi predvsem na znanstvenem, odprtem in javnem pristopu brez vsakršnih tabujev. Aktivnost mlade generacije pa mora v tem odnosu preseči položaj pasivnega

udeleženca na raznih manifestacijah, kajti s tem načinom bomo dosegli večje uspehe, kot jih dosegamo zgolj z organiziranjem raznih proslav in obeleževanj zgodovinskih dogodkov. Prav tako se zavzemamo za čimbolj odprto in privlačno prikazovanje naše revolucionarne zgodovine ob tem, da smo proti vsakršni banalizaciji, komercializaciji in razsipništvu.“

Toliko torej zaenkrat o predlogih kongresnih dokumentov. Precej novega pa je tudi v drugem, organizacijskem delu. V Mariboru so na seji republiške konference določili točen datum kongresa — 22., 23. in 24. oktober 1982 — sprejeli pa so tudi že okvirni dnevi red. Na kongresu bodo sodelovali po štirje delegati iz vseh občinskih in dveh univerzitetnih konferenc, po dva delegata bosta predstavljala družbene organizacije, ki so kolektivne članice ZSMS, petnajst delegatov bo iz JLA, sodelovali pa bodo še člani odbora za pripravo kongresa in člani republiške konference.

Delo na kongresu bo potekalo v petih komisijah; njih delo se bo med seboj dopolnjevalo. Naštetimo jih: za družbeno ekonomske odnose, za politični sistem socialističnega samoupravljanja, za množično in frontno organiziranost ZSMS, za preobrazbo vzgoje in izobraževanja ter za kulturo in prosti čas.

V Novem mestu bo konec oktobra zares živahno. Približno 430 delegatov bo nastanjenih v Domu Majde Šilc, plenarna zasedanja bodo v športni dvorani, ostale dejavnosti pa se bodo dogajale v številnih drugih prostorih po Novem mestu.

Kongresa se bo udeležilo tudi precej novinarjev, zato je treba ustrezno poskrbeti tudi za to področje dela. Komisija za informiranje pri odboru za pripravo kongresa je na svojem zadnjem sestanku natančneje določila delo tiskovnega središča. V njem bo delalo sedem članov, vodil pa ga bo novinar Komunistična Boris Kutin. V času kongresa bo izhajal poseben kongresni Mladi val, pri njegovem urejanju pa bodo pomagali tudi novinarji Mladine.

Povejmo na koncu, da bodo kongresno živahnost še popestrile številne kulturne prireditve, tako da bo Novo mesto za nekaj dni postalo pravo središče slovenskega mladega sveta.

STOJAN PELKO

Več učbenikov še pod vprašajem

Kaj že imajo in česa še ne v novomeški Mladinski knjigi? — Za zdaj skoraj nič učbenikov za druge letnike srednjih šol usmerjenega izobraževanja — Za šole drugačna nabava

Čim bolj se približuje začetek novega šolskega leta, tem bolj postaja pereče vprašanje, kaj je z učbeniki. Bodo učbeniki dosegljivi pravočasno ali se spet, kot že tolikokrat do zdaj, ne bo do zadnjega vedelo, kdaj jih bo moč kupiti?

V knjigarni novomeške Mladinske knjige zatrjujejo, da so knjige, delovni zvezki in drugi učni pripomočki za prve letnike srednjih šol usmerjenega izobraževanja že v prodaji. Natisnjeni in naprodaj so skoraj vsi učbeniki, ki jih bodo potrebovali prvotolci usmerjenega izobraževanja.

Povsem drugače pa je, denimo, z učbeniki za druge letnike teh šol. V omenjeni knjigarni pravijo, da še niso ničesar dobili, razen treh ali štirih knjig. Boje se, da se bo spet ponovila neslavna praksa minulih let, ko so bili učbeniki sicer pravočasno najavljeni, prišli pa so včasih

celo šole po prvem šolskem polletju, in še ti ne v zadostnem številu.

Vodja knjigarne Janez Brulc pripominja, da bo letos nabava učbenikov in drugih pripomočkov za prve in druge letnike šol usmerjenega izobraževanja tekla preko knjigarne in nič več na relaciji založnik — šola. Poslej bodo šole naročale to „blago“ samo v knjigarnah oziroma prodajalnah Mladinske knjige ter seveda drugih hiš, ki imajo razvito

prodajno mrežo. Prodaja učbenikov za višje letnike (starih) srednjih šol bo v Novem mestu tekla neposredno pri pultih.

Od novomeških osnovnih šol je do zdaj le „Katja Rupena“ organizirala celoten nakup prek Mladinske knjige na Glavnem trgu, se pravi nakup knjig in zvezkov za vse osnovnošolske razrede. Ostale tri novomeške osnovne šole so se odločile le za organiziran nakup knjig. Osnovnošolskih učbenikov, delovnih zvezkov in drugih potrebščin za vse osnovnošolske razrede je trenutno dobiti kar precej, toda tretjina tega še manjka.

I. ZORAN

Izšli so „Likovni odsevi“

Novo slovensko glasilo je namenjeno predvsem ljubiteljskim slikarjem — Veliko snovi za samoizobraževanje

Te dni je v nakladi 1000 izvodov izšla prva številka „Likovnih odsevov“, skupnega glasila Združenja likovnih skupin Slovenije in odbora za likovno dejavnost pri ZKO Slovenije. Njegov glavni urednik je dr. Cene Avguštin, odgovorna urednica je Andreja Koblar-Gale, tehnični urednik oziroma oblikovalec pa Toni Vovko iz Novega mesta. Zanimivo je tudi to, da je „Likovne odseve“ natisnil zasebnik Stane Opara iz Novega mesta.

Kot je razvidno iz sporočila uredništva, bodo „Likovni odsevi“ vsebali tri vsebinsko zaokrožene celote. Prvi del ljubiteljskih likovnikov in njihovih organizacij. Drugi, osrednji del bo prinašal sestavke izobraževalnega pomena, kot so zapiski, naj bi to bil nekakšen priročnik iz tako imenovane tehnologije slikarstva. Tretji del naj bi bralce, ljubiteljske likovnike, obveščal o strokovni literaturi s področja likovne umetnosti, v njem pa bi bil tudi prostor za najrazličnejše strokovne komentarje.

Lahko rečemo, da je prva številka dokaj zvesta omenjeni zasnovi glasila. Tako se je akademski slikar Milan Butina razpisal o nekaterih vprašanih rasti likovnega amaterizma, omenja joč pri tem tudi zapletljaje v zvezi s pojmovanji „amater-

skega“ in „profesionalnega“ na likovnem področju. Toni Vovko, predsednik izvršnega odbora Združenja likovnih skupin Slovenije, je v krajšem zapisu predstavil omenjeno združenje, dr. Cene Avguštin se je razpisal o lanskem peti reviji likovnih skupin v Mariboru in ocenil izdelke posameznih avtorjev, medtem ko je Breda Misja nanizala nekaj misli o odnosu med galerijami in hotenji ljubiteljskih slikarjev.

Avtor osrednjega strokovnega prispevka v „Likovnih odsevih“ je že omenjeni Milan Butina. Gre za spis „Vloga likovnih materialov in tehnik v likovni praksi“, ki je pravzaprav odlomek iz Butinove knjige, napovedane pri Državni založbi Slovenije. Obširnejšo, z ilustracijami obogateno informacijo o njem slikarstvu, ki ga ljubiteljski slikarji sicer zelo pogosto uporabljajo, je prispevala Ida Tomše. Glasilo se končuje z navedbo katalogov in drugih publikacij, ki bi mogle biti koristne pri tako imenovanem samoizobraževanju slikarjev.

Dolgo pričakovano glasilo je torej tu, njegov namen pa bo dosežen, če ga bodo ljubiteljski slikarji s pridom probirali in tako bogatili svoje vedenje in znanje o slikarski umetnosti. Izšlo je v toliko izvodih, da bo lahko sleherni, ki ga ima republiško združenje v evidenci, imel svoj izvod. Tudi cena ni pretirana, saj stane izvod vsega 60 dinarjev.

I. Z.

Polovica učil je uvoženih

Kaj ugotavljajo v Posavju?

Na varčevanje se nekateri težko priravljajo, sicer zahteve pri opremljanju šol za usmerjeno izobraževanje ne bi bile tako širokopotezne. Prosvetni delavci v Posavju razen tega ugotavljajo, da Zavod za šolstvo SRS, republiška izobraževalna skupnost ter komite za vzgojo in izobraževanje svojih zahtev sploh niso usklajevali in tako levica ni vedela, kaj dela desnica. Po mnenju posavskih učiteljev bi lahko marsikaj prihranili, če bi dveletne usmerjene šole opremljali drugače kot štiri letne. Tudi pri učilih bi kazalo bolj varčevati, saj je polovica še vedno uvoženih. Šole morajo vzeti dražje učne pripomočke, čeprav izdelujejo enako kvaliteta učila tudi doma v Iskri in še kje. Ko so to željo iz Posavja prvi sporočili republiškim organom, so dobili odgovor, da je tako odločila pristojna komisija, torej ni mogoče ničesar več spremeniti. Srečna komisija, ki ji ni treba biti v strahu za devize!

V novo šolsko leto s popravki

Odpravili naj bi vsaj glavne pomanjkljivosti, ki so se pokazale prvo leto usmerjenega izobraževanja — V Sloveniji kar 720 tozdvov še ni sprejelo obveznosti do izobraževanja

Do začetka novega šolskega leta in s tem drugega leta usmerjenega izobraževanja je manj kot mesec dni. Ostaja pravzaprav zelo malo časa za temeljite priprave, še posebej pa za odpravo pomanjkljivosti, ugotovljenih do zdaj. Pomanjkljivosti ni bilo malo, pokazale so se pri razporeditvi vzgojno-izobraževalnih programov in pri uresničevanju nekaterih glavnih smotrov v preobrazbi srednjega šolstva. Seveda ni moč pričakovati, da bodo pomanjkljivosti odpravljene čez noč, saj so nekatere take narave, da bo potreben celo daljši in zapleten proces. Kljub temu pa je več zadev, ki bodo morale biti urejene do septembra, nanje pa so nedavno opozorili tudi republiški sindikati.

Druhi. Odnos se kaže že v tem, kako so v tozdi obravnavali in sprejemali srednjeročne načrte izobraževalnih skupnosti v svojih občinah. Po podatkih republiške izobraževalne skupnosti je bilo ob koncu letošnjega prvega polletja v Sloveniji na spisku še vedno 720 takih tozdvov (uporabnikov), ki niso podpisali samoupravnih sporazumov o temeljnih planov občinskih izobraževalnih skupnosti za obdobje 1981—1985 in s tem seveda ne sprejeli nikakršnih obveznosti do izobraževalnih skupnosti. Ker tako stanje nikakor ni zadovoljivo, bo potrebno — tako vsaj menijo republiški sindikati — ponovno pred delavce in jim povedati, da izobraževanje ni nekakšen odvečen strošek, marveč pravica in dolžnost slehernega posameznika in vseh zaposlenih.

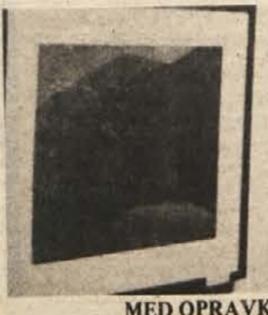
I. Z.

Knjižni klub le napreduje

Na novomeškem območju šteje že 15.000 članov

V knjigarni novomeške Mladinske knjige že več kot leto dni posluje knjižni klub Sveta knjige. Ugotavljajo, da se je več napovedi, ki so bile izrečene na otvoritveni slovesnosti, že uresničilo. Osebe knjigarne, ki ima omenjeni klub v nekakšni oskrbi, se zlasti preseneča podatke, da se je članstvo v Svetu knjige v tem času povečalo za okoli 1000 novincev. Tako šteje novomeški knjižni klub že 15.000 članov, samo na območju Novega mesta z bližnjo okolico pa jih je kakih 4.000.

Razveseljiva je tudi ugotovitev, da se je število obiskovalcev v novomeški knjigarni močno povečalo, odkar so kupci knjig organizirani v klub. Leposlovne knjige gredo malone izključno prek kluba, kjer pa obiskovalci kupujejo tudi drugo literaturo. Ob današnjih cenah se to tudi splača, saj dobe člani kluba oziroma Sveta knjige mnoga dela ceneje.

MED OPRAVKI — še trenutek za umetnost.

Nove slike v Metropolu

Več delovnih organizacij v Novem mestu se je „obdalo“ s slikami — Avgusta v mestu ob Krki še ena likovna kolonija

Več delovnih organizacij in ustanov v Novem mestu je svoje delovne prostore, sejne dvorane in hodnike okrasilo z umetniškimi slikami. Ponekod (npr. v stavbi zavarovalnice Triglav) so slike iz fonda Dolenjskega muzeja oziroma Dolenjske galerije

je, drugod pa so na stene obesili slike iz fondov, ki so jih sami ustvarili. Med take delovne organizacije sodita Novoteks in tovarna združenje Krka, organizatorja lastnih slikarskih kolonij. Njima se je letos pridružil hotel Metropol, ki od minulega tedna lahko reče, da ima v spodnjih prostorih, predvsem v restavraciji, „svoje“ slike. Tam namreč zdaj vise slike, ki so jih Metropolu pustili udeleženci nedavne prve nadaljevalne republiške izobraževalne slikarske kolonije, v kateri je delalo devet avtorjev. Od gostinskih organizacij, ki podobno skrbijo za opremljanje svojih prostorov s slikami, je treba omeniti tudi hotel Kandija, ki bo v drugi polovici avgusta že drugi gostil udeležence republiške izobraževalne (mentorske) kolonije, namenjene se manj večim in manj uveljavljenim ljubiteljskim slikarjem.

I. Z.

INFORMIRANJE — V času 11. kongresa ZSMS bo živahna tudi novinarska dejavnost. Poročalo bo več kot 60 akreditiranih novinarjev, delovalo bo posebno tiskovno središče, izhajal pa bo tudi kongresni Mladi val. (Foto: S. Pelko)

Mladi planinci v Tamarju

Novomeščani taborili, se povzpeli na več vrhov in se izobraževali

Za osem dni so mladi planinci iz Novega mesta in okolice postavili šotore v dolini Tamar. Kljub dežju smo se že prvi dan odpravili na Slemo in Vršič, najbolj izkušeni pa so krenili po Hanzovi plezalni na Mostrovko in se po melišču spustili do Tičarjevega doma na Vršiču.

Ze naslednji dan je posijalo sonce in povzpeli smo se na Kotovo sedlo. Šli smo tudi na vrh Srednje Ponce. Šli smo tudi na vrh Srednje Ponce. Šli smo tudi na vrh Srednje Ponce. Šli smo tudi na vrh Srednje Ponce.

V taboru smo se pogovarjali o varstvu narave, nevarnostih v gorah in gorski reševalni službi. Obiskal nas je alpinist in gorski reševalec Jože Rožič. Bili smo tudi pri graničarjih, ki so nam pripovedovali o svojem življenju in vojaški obleki.

JOŽE PERSE

ZAKAJ SO MORALI ČAKATI?

V petek, 9. julija je na avtobusni postaji v Karteljevem dvajset ljudi čakalo na avtobus, ki bi moral priti ob 7.30. Nekateri so prišli iz oddaljenih krajev, skoraj vsi pa so bili kmečki ljudje, ki jih je doma čakala žetev in drugi nujni opravki. Na avtobus so čakali celo uro, potem pa so dvakrat telefonirali na avtobusno podjetje Gorjanci. Tam so jim zagotovili, da bo avtobus prišel takoj. Kljub obljubi je prišel avtobus šele ob 10.30, ko so nekateri naveličani potniki že odšli domov. Zaradi neodgovornosti tovarišev pri „Gorjancih“, je tako dvajset ljudi dolgo stalo na vročem soncu, medtem ko jih je doma čakalo delo.

A. C.

DOMAČE TRNJE

Pri nas je kmetijstvo prednostna panoga. Ne gre se torej čuditi, če je na položajih toliko kmetov.

TELEVIZIJSKI SPORED

6. VIII. petek

1
17.55 POROČILA
18.00 RADENCI 82: PLESNI ORKESTER RTV SKOPJE
18.30 OBZORNIK
18.45 POT V PRIHODNOST: CENA NAPREDKA
Industrializacija, večanje števila ljudi, pomanjkanje hrane, izrabljene neobnovljive zaloge naravnih bogastev, onesnaženo okolje - to so stvari, ki kot davek za svoj nezadržni razvoj pestijo človeštvo. Kako dosegati višje stopnje napredka, a da

bi bilo hkrati čim manj neljubih dejstev, o tem bo govorila oddaja.
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 FANTJE S HILL STREETA, oddaja iz ameriške nadaljevanke
20.50 NE PREZRITE
21.05 ŠPANSKE OPERNE ZVEZDE: VINCENTE SARDINERO
21.55 SPREMLJAJMO, SODELUJMO, športna oddaja
22.05 NOČNI KINO: DAN PO ROJSTVU BOMBE
Ameriški dokumentarni film bo prikazal vrsto zanimivosti okoli rojevanja prve atomske bombe, v ospredju pa bo zgodba o J. R. Oppenheimerju, cnem od glavnih

mož v skupini, ki se ji je posrečilo izdelati pošastno orožje. Film je lani posnel Jon Elise, ob dokumentarnih posnetkih pa v filmu najdemo tudi vloge, ki jih igrajo Robert in Frank Oppenheimer, Hans Bethe, Il Rabi, Robert in Jane Wilson in Robert Krohn.
23.30 POROČILA

2
16.10 Test - 16.25 Državno prvenstvo v atletiki za posameznike v Mariboru - 19.00 Znanost - 19.30 Dnevnik - 20.00 Koncert tria Kremer na Dubrovniških poletnih prireditvah - 20.50 Poročila - 20.55 Vidiki - 21.45 Usnjeni telovnik (šrilanski film)

7. VIII. sobota

1
14.45 POROČILA
14.50 NA SMUČEH Z EVERESTA, japonski dokumentarni film
16.10 NAŠ KRAJ: DOLENJA TREBUŠA
16.25 DRŽAVNO PRVENSTVO V ATLETIKI ZA POSAMEZNIKE, prenos iz Maribora
19.00 ZLATA PTICA: HRANI TELO, KI TE POSLUŠA, makedonska pravljica
19.05 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA

19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 NEKAJ ZA VSAKOGAR, ameriški film
Tipična črna komedija, ki premore vrsto duhovitih vložkov. Tako na kratko označujejo film, ki ga je Harold Prince posnel po Kuharju, romanu Harryja Kressinga. V pripovedi o privlačnem oportunistu, ki se po svoje znajde na gradu odvozele avstrijske grofice, igrajo glavne vloge Angela Lansbury, Michael York, Anthony Corlan in Heindelinde Weis.
21.40 ZRCALO TEDNA
21.50 RAZCVET VEČGLASJA
Tokratna oddaja iz nanizanke o človeku in glasbi nas bo popeljala v

Benetke, kjer bo Jehudie Menuhin predstavil glasbenike, ki so se povzpeli v evropski glasbeni vrh, npr. Gezualdo, Monteverdi, Corelli, Lully, Purcell.
22.45 POROČILA

2
15.30 Test - 15.45 Valter brani Sarajevo - 16.30 Državno prvenstvo v atletiki za posameznike v Mariboru - 19.00 Z godbeniki in pevci iz Logatca - 19.30 Dnevnik - 20.00 Radenci 82: Plesni orkester F... Skopje - 20.30 Mladi pesniki
21.00 Poročila - 21.05 Morje, ljudje, obale - 21.50 Športna sobota - 22.10 Svet okoli nas: Zlato

8. VIII. nedelja

1
8.45 POROČILA
8.50 ZIVZAV
9.40 ŽENSKÉ Z OBALE
11.10 KAZIPOT
11.30 DOMAČI ANSAMBLI: DOBRI ZNANCI
12.00 LJUDJE IN ZEMLJA
Uvodni prispevek današnje oddaje bo govoril o kmečkem turizmu na Slovenskem, poudarek bo dan tistim stvarim, ki pospešujejo ali zavirajo razvoj tovrstne oblike pridobivanja dohodka na kmetijah. Nato bo pred-

stavljen Peter Robič, ki že vrsto let uspešno gospodari na gorski kmetiji.
13.00 POROČILA
13.50 AVTOMOBILSKE DIRKE FORMULE 1 ZA VELIKO NAGRADO NEMCIJE, prenos iz Hohenheima
16.00 DNEVNI PREGLED DOGAJANJ NA SVETOVNEM PRVENSTVU V PLAVANJU, VATERPOLU IN SKOKIH V VODO
17.00 RISANKA
17.15 POROČILA
17.20 ŠPORTNA POROČILA
17.35 KOMISAR MOULIN, oddaja iz francoske nanizanke
19.15 RISANKA
19.25 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK

19.55 VREME
20.00 ILINDEN, oddaja iz skopske nadaljevanke
21.20 ČLOVEK BREZ MEJA: VELIKO VPRAŠANJE, dokumentarna oddaja
21.55 ŠPORTNI PREGLED
22.25 POROČILA

2
16.45 Narodna glasba - 17.15 Tarzan zmaguje (ameriški film) - 18.55 Risanke - 19.30 Dnevnik - 20.00 Moj nasmeh in jaz (koncert šansonov) - 20.30 Rock glasba - 20.45 Poročila - 20.55 Sinovi sreča (dokumentarna oddaja) - 21.25 Fontamara

9. VIII. ponedeljek

1
16.35 KMETIJSKA ODDAJA
17.35 POROČILA
17.45 EKSIMSKA ZIMA, angleško-kanadski dokumentarni film
18.30 OBZORNIK
18.45 ZDRAVO, MLADI
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME

20.00 H. Moin: ZVEZA
Telefonist med nočnim delom po naključju dobi zvezo z majhnim otrokom, o katerem takoj posumi, da je v stiski. Začne se pogovarjati z malčkom, zve, da sta njegova starša šla na zabavo, babica je zaspala in se noče zbuditi. Kako pomagati? O tem bo govorila pakistanska televizijska drama, ki jo je po scenariju Haseena Moina posnel Sherin Azim, igrajo pa Talat Hussain, Iqbal Sherwani, Khurshid Mirza in Master Dabu.
20.50 KULTURNE DIAGONALE
Drevisnja oddaja bo prikazala, kako se v poletnem času odvija

kulturno življenje v Portorožu, Piranu, Kopru, Novem mestu in Mariboru.
21.35 V ZNAMENJU

2
17.40 Dnevnik v madžarščini - 18.00 Dnevnik - 18.15 Lutkovni pogovori - 18.30 Ljudske pripovedke - 18.45 L. van Beethovna Sonata v mesečini - 19.00 Športna oddaja - 19.30 Dnevnik - 20.00 Znanost - 21.00 Poročila - 21.10 Srečanja v studiu

10. VIII. torek

1
17.40 POROČILA
17.45 MALI PINGVIN
18.00 OTROŠKA FOLKLORA
CSSR: HAŃČA, JANKO IN LUCIJA
18.30 OBZORNIK

18.45 OBRAMBA IN SAMOZAŠČITTA
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 AKTUALNA ODDAJA

20.50 R. Rolland: JEAN CHRISTOPHE, oddaja iz francoske nadaljevanke
21.45 V ZNAMENJU

2
17.40 Dnevnik v madžarščini - 18.00 Dnevnik - 18.15 Palčki nimajo pojma - 18.45 Miniature za violino in klavir - 19.30 Dnevnik - 20.00 Makedonska ljudska glasbila - 20.25 Spomeniki revolucije - 21.15 Poročila - 21.20 Koncert slovaškega komornega orkestra na Dubrovniških poletnih prireditvah

11. VIII. sreda

1
18.00 POROČILA
18.05 GUSARJI KAPITANA GANCHA, brazilska otroška oddaja
18.30 OBZORNIK
18.45 AMATERSKI STUDIO: KUD

PTT RADNIKA - DJOKA PAVLOVIČA IZ BEOGRADA
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME

20.00 REPORTAŽA O ULCINJU
20.05 IGRE BREZ MEJA, prenos iz Sherborneja
21.30 JAZZ NA EKRANU: KVAR-

TET DEXTERJA GORDONA
21.50 V ZNAMENJU

2
17.40 Dnevnik v madžarščini - 18.00 Dnevnik - 18.15 Padla neba - 18.45 Zeleni kabaret - 19.30 Dnevnik - 20.00 Sarapalja (brazilska drama) - 20.45 Poročila - 20.50 Kultura danes

12. VIII. četrtek

1
17.40 POROČILA
17.45 M. Valjavec: PASTIR, pravljica
18.00 POT OKOLI SVETA Z OSMIMI NOTAMI: KOČIJA
18.30 OBZORNIK
18.45 MLADI ZA MLADE: PODVIGI ZA POLETNO RABO

19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME

20.00 FILM TEDNA: ZAHODNI SVET
Dva bogata prijatelja letujeta v letovišču, ki ni znano samo o svetovljanstvu, temveč tudi po tem, da gostom nudi najrazličnejše znanstvenofantastične užitke. Kako poteka zabava v stilu starih Rimljanov, srednjega veka, Divjega zahoda, robotov ipd., o tem bo govoril film, ki ga je 1973 posnel Michael

Crichton, igrajo pa Yul Brynner, Richard Benjamin, James Brolin, Alan Oppenheimer in drugi.

21.25 MINIATURE: JACQUES PREVART
22.00 V ZNAMENJU

2
17.40 Dnevnik v madžarščini - 18.00 Dnevnik - 18.15 Jole, Jole - 18.45 Muppet show - 19.30 Dnevnik - 20.00 Filmski večer: Sladka ptica mladosti (ameriški film)

ZAHVALA

V 47. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dobri mož, oče, brat in stric

ANTON MEZNARČIČ

iz Gor. Polja 21

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in sosedom za izraze sožalja, podarjene vence in cvetje ter za tako veliko spremstvo na pokojnikovi zadnji poti. Zahvala velja tov. Košmrlju za poslovilne besede. Posebno zahvalo smo dolžni SGP Pionirju za darovane vence in Novolesu, TOZD TDP in TVP, za denarno pomoč. Hvala župniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Zalujoči: žena Rezka, hčerka Zinka in vse ostalo sorodstvo

SALONIT ANHOVO TOZD Opekarna Brežice Komisija za delovna razmerja

objavlja potrebo po delavcih za opravljanje del:

- 1. MEŠALEC SUROVIN - en delavec**
Pogoj: končana osnovna šola in 6 mesecev delovnih izkušenj
- 2. VILICARIST - en delavec**
Pogoj: končana osnovna šola, uspešno opravljen tečaj za voznika vilicarja in 6 mesecev delovnih izkušenj
- 3. SKLADIŠČNI DELAVEC - en delavec**
Pogoj: NK delavec z enim mesecem delovnih izkušenj

Dela in naloge so za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in 3-mesečnim poskusnim rokom. Pismene prijave naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi. O izbiri bodo prijavljeni kandidati obveščeni v 30 dneh po poteku razpisa.

483/31-82

OSNOVNA ŠOLA VELIKA DOLINA,

68261 Jesenice na Dolenjskem,

razpisuje prosta dela in naloge:

- UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE

za poln delovni čas, PRU

Delo se združuje za nedoločen čas od 1. 9. 1982. Prijave z dokazili o strokovnosti sprejemamo 15 dni po objavi razpisa. Kandidate bomo obvestili v 30 dneh.

482/31-82

Dom sedaj je pust in prazen, ker tebe draga žena v njem več ni, prej bil je vsem tako prijazen, sedaj zaman te čakam - nazaj te ni.

ZAHVALA

Po dolgotrajni in težki bolezni je 18. 7. 1982 v 60. letu starosti za vedno prenehala utripati srce naše ljubljene žene, sestre in tete

JUSTINE ŠKOPORC

roj. Papež
iz Sp. Vodla 31 pri Trzišču

Iskreno se zahvaljujem sorodnikom, vaščanom in znancem, ki so nudili nesebično pomoč v težkih trenutkih in mi na kakršenkoli način pomagali. Enako se zahvaljujem vsem, ki so darovali vence, pevskemu zboru iz Mokronoga, župniku za lepo opravljen obred, govorniku Pungercarju za poslovilne besede ter zdravstvenemu osebju iz Krmelja. Še enkrat hvala vsem, ki ste se v tako velikem številu poslovlili od pokojnice, mi na kakršenkoli način pomagali in me tolažili.

Zalujoči: mož Rudi in brat Alojz z družino

Težko bo čas ublažil bol, da smo te izgubili, ker v srcih si ostal pri nas in vsi smo te ljubili.

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi našega dragega moža, očeta, brata in strica

ANTONA GORŠETA

iz Podturna št. 22

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste njemu in nam pomagali v težkih trenutkih, izrekli sožalje, tolažilne besede, darovali vence in cvetje ter ga pospremili na njegovi poslednji poti. Posebna zahvala GG Novo mesto - TOZD „Transport in gradnje“, ZSAM Gorjanci, Gasilskemu društvu Podturn, podjetjema IMV in Novoles, vsem sorodnikom, sosedom in vaščanom, govornikom za poslovilne besede, godbenikom, pevcem in g. župniku za opravljeni obred.

Zalujoči: žena Vika s sinom Tomažem in ostalo sorodstvo

Krademo več, varujemo pa manj

Kar za 50 odstotkov je poraslo število kaznivih dejanj v primerjavi z lanskim polletjem — Brezbriznost do družbenega premoženja — Letos že 903 kazniva dejanja

Delavci novomeške UNZ so te dni javnosti postregli z zaskrbljujočo ugotovitvijo: v prvih letošnjih šestih mesecih je bilo namreč na njihovem območju kar za blizu 50 odstotkov več kaznivih dejanj kot v enakem lanskem obdobju. Število 903 kaznivih prestopkov zasluži nekoli-kaj podrobnejšo razčlenitev.

810 kaznivih dejanj je v uradnem zargonu označenih za klasični kriminal, 91 pa jih sodi na področje gospodarstva. Prav zadnja številka kaže na skokovit porast tvrstnega kriminala, kjer prednjačijo predvsem nevestno gospodarjenje, poverebe, nepravilna poraba, nedovoljena trgovina in številne gozdne

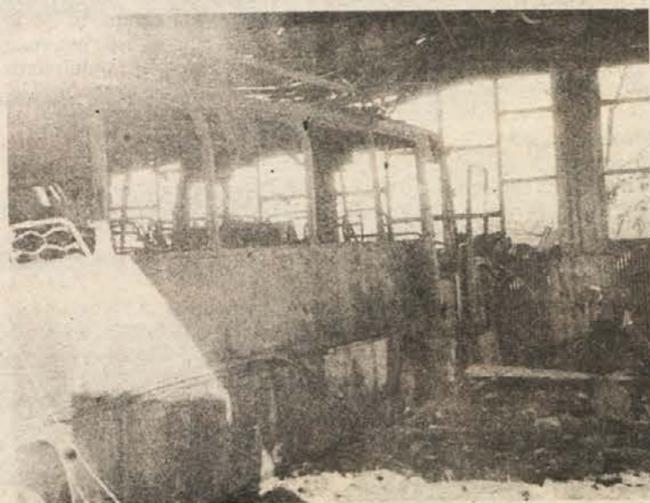
tatvine. Preiskave tovrstnih dejanj kažejo v več primerih na popolno brezbriznost do družbenega premoženja. Podobne ugotovitve veljajo tudi za prestopke pri splošni kriminaliteti, saj kar 77 odstotkov vseh dejanj odpade na premoženjske delikte, od tega 210 na škodo družbenega premoženja. Še pogled med krvne delikte, kjer sta bila letos obravnavana že dva uboja in en poskus. V primerjavi z lanskim polletjem je bilo letos več hudih (za 57 odstotkov) in lažjih (za 66 odstotkov) telesnih poškodb.

Daleč največ kaznivih dejanj seveda odpade na novomeško občino, kar 513, največji porast pa je v Črnomlju, kjer so lani v šestih mesecih imeli 116 kriminalnih prestopkov, letos pa že 218.

Delavci novomeške UNZ so za našeta kazniva dejanja obravnavali 823 osumljencev, med katerimi pa je bilo tudi 123 mladoletnikov in celo 21 otrok. Ti so storili 109 prestopkov(!).

Težko je ob takšnih številkah v isti sapi našeti še vzroke za skokovit porast kriminala. Brez temeljite analize pa bo bržkone držalo, da lahko del vzrokov pripišemo neodgovornemu odnosu do družbenega premoženja, splošnemu padcu realnih osebnih dohodkov, težkemu gospodarskemu položaju nekaterih delovnih kolektivov, ne nazadnje pa tudi dejstvu, da občani veliko slednejše prijavljajo tudi manjše tatvine. Do osebnega premoženja smo pač najbolj občutljivi.

B. B.

BREZBRIZNI DO DRUŽBENEGA PREMOŽENJA — Letošnji skokoviti porast kaznivih dejanj — V primerjavi z lanskim polletjem kar za 50 odstotkov — gre v veliki meri na rovaš skrajno neodgovornega odnosa do družbene lastnine. Tudi tale posnetek je zakrivila malomarnost.

VOZIL PREHITRO IN PO LEVI

17-letni Marjan Š. iz Dolnje Lokvice se je 25. julija popoldne peljal na kolesu z motorjem skozi Lokvice. Zaradi prehitre vožnje — poleg tega je peljal po levi strani — je trčil v osebni avto Antona Veselica z Belčjega vrha, ki je takrat pripeljal nasproti. Marjan se je pri trčenju poškodoval in so ga odpeljali v novomeško bolnišnico. Gmotne škode je bilo za 3.000 din.

VLOMILI V CERKVI

Neznani storilci so v noči na 29. julij vlomili v cerkev svetega Martina v Velikih Malencah pri Cerkljah. Odnegli so velik Marijin kipec in 5 drugih nabožnih kipcev, zraven pa še 4 svečnike. Škoda, ki je nedvomno velika, še ni ugotovljena. Le noč zatem je bilo vlomljeno v podružnično cerkev v Mrzlavi vasi pri Brežicah. Storišči so odnesli požlačen kelih.

OB 300 LITROV VINA

V noči na 1. avgust so neznani storilci obiskali zidnico Franca Barbiča v Hrastku. Gotovo so potrebovali veliko časa, da so prečočili kar 300 litrov vina, kolikor ga je zmanjkalo v sodih. Barbič je s tem oškodovan za poldrugi stari milijon.

PRIJELI PISARNIŠKEGA TATU

V eni od pisarni skupščine občine Brežice se je 20. julija oglašil neznanec, zagledal na radiatorju žensko torbico, vzel iz nje denarnico s 5.400 dinarji in izginil. Malo pozneje se je nepridiprav oglašil še v pisarni firme Catež in odnesel 2.100 din. Nečednega opravila je osumljen 49-letni Mirko Kolar iz Bjelovara.

ZARADI UTRUJENOSTI NA LEVO — Luka Matič iz Gornjega Vuksiča pri Breklem se je 26. julija okoli 7. ure peljal z osebnim avtom mimo Kronovega proti Ljubljani. Zaradi utrujenosti je med vožnjo zavil v levo, takrat pa je nasproti pripeljal prav tako z osebnim avtom Karlovcan Franjo Stepič. Prišlo je do trčenja, no katerem je Stepič zaneslo s ceste in se je prevrnil po nasipu. Gmotno škodo so ocenili na 500.000 din.

TRČIL V AVTOBUS — V soboto ob 3.45 je prišlo na magistralni cesti pri Družinski vasi do prometne nesreče, ki jo je zakrivil še neznan voznik osebnega avta. Ta je prehitel

GOLI IN KAZENSKÉ MINUTE

Štiri rokometne

Te dni so v Novem mestu na pripravah rokometiške prvoligaše Bane Sekuliča, ki jih vodi zvezni selektor Josip Samardžija. Novomeško gostoljubnost in idealne pogoje za vadbo pa bodo preizkusile še rokometiške zagrebške Trešnjevke, zmagovalke pokala IHF, beograjskega Radničkoga in moška vrsta banjaluškega Borca. Ze sedaj pa so v hotelu Kandija tudi rokometiški Akademca iz Kikinde.

S pripravami na novo sezono so v ponedeljek pričele tudi Novomeščanke, enako tudi moška vrsta. V Metliki bo rokometno igrišče zaživel danes, Črnomalčani pa so pričeli vadbo za novo prvenstvo v torek. Prve so s pripravami pri-

čele Sentjernejčanke, ki že od petka trenirajo na Gorjancih.

Ženski rokometni klub iz Novega mesta na čelu z drugoligaško vrsto je bil pred dnevi proglašen za 4. najboljši ženski rokometni kolektiv v Sloveniji. Ze pred dnevi je iz časopisa izpadla razveseljiva vest o uspehu mladih slovenskih rokometištic na turnirju republik in pokrajin v Makedoniji. Slovenska vrsta, ki jo je treniral Novomeščan Janez Štrukelj in v kateri se je odlikovala mlada Sitarjeva, je povsem zmešala štrene favoritom in presenetljivo osvojila prvo mesto. Mlade Slovenke so najprej ugnale Srbijo s 24:22, nato še BiH s 26:18 in Kosovo s 35:14, v finalnem srečanju turnirja Bratstvo in enotnost pa zabeležile prepričljivo zmago nad Hrvaško s 30:23.

NOVOMEŠKI GIMNAZIJCÍ PRVI V SRS — Nedavno tega je košarkarska vrsta novomeške gimnazije dosegla velik uspeh na republiškem prvenstvu srednjih šol, ko je prepričljivo ugnala vse nasprotnike. Na posnetku (v zadnji vrsti): Pintarič, Golobič, Bajc (najboljši igralec turnirja), Moretti; prva vrsta: prof. Mohorčič (mentor), Cerkovnik, Beg, Zupančič, Božič.

V obeh republiških rokometnih ligah so v minulih sezonah nastopali tudi dolenjski klubi. Med najučinkovitejšimi strelci je igralec Šebalj iz Krškega s 162 goli na pam mestu, med dekleti pa sta igralci Kočevskega Itasa M. In S. Jerič s 146 oz. 138 goli na 7. oz. 8. mestu. V točkovanju za fair-play je ekipa Krškega z 232 minutami kazni in 16 opominov na repu lestvice, pri dekletih pa so si igralke Itasa nabrale 118 minut kazni in 17 opominov ter se s tem uvrstile na sredo lestvice. Igralec Krškega Kekić pa je z 48 minutami kazni in tremi opomini prvi na tej neslavni lestvici.

Atletski vrh v Kočevju

21. in 22. avgusta bo v Kočevju republiško atletsko prvenstvo članov in članic — Zadnja preizkušnja pred evropskim prvenstvom

Čeprav je že kazalo, da Kočevci ne bodo predvideni gostitelji letošnjega republiškega atletskega prvenstva, se je vsa zadeva po sestanku predsednika AZ Slovenije s kočevskimi

športnimi delavci vendarle uredila. 21. in 22. avgusta bodo v Kočevju boji za naslove republiških prvakov.

Delegacija AZ Slovenije je na sestanku v Kočevju zagotovila vso pomoč pri organizaciji prvenstva. Tako bodo, denimo, iz Celja poslali na pomoč elektronsko napravo za merjenje časov in določanje vrstnega reda, Ljubljanci bodo posodili nekaj semaforov, stojal in ovir itd. Prav tako bo AZS prispevala kolajne za najboljšo trojko v vsaki od 36 disciplin, zagotovila pa tudi strokovno pomoč pri sami organizaciji. Prav zaradi tega je pričakovati, da bo prvenstvo, katerega se bodo udeležili vsi najboljši slovenski atleti na čelu s Cujnikom, Okleščanom, Kopitarjem, Apostolovskim, Benedetičevom in Prezljivo, res edinstven dogodek. Hkrati bo prvenstvo zanimivo zategadelj, ker bo že od 7. do 12. septembra v Atenah evropsko prvenstvo in bodo vsi najboljši, ki kandidirajo za nastop v Atenah (Cujnik, Kopitar, Apostolovski, Kolar, Humar, Benedetičeva, Prezljiva in Šeliškarjeva) res v vrhunski formi.

F. M.

VELIK USPEH ALOJZA KUZME

Lanski zmagovalec „Pokala Jugoslavije 81“ v lovu rib s plavcem, člani Ribiške družine Novo mesto (dr. Ivo Podergajs, Brane Suhv, Miro Berger in Alojz Kuzma), so zastopali Jugoslavijo na 2. svetovnem ribiškem pokalu, ki so ga organizirali italijanski športni ribiči preteklo nedeljo v Firencah. Na neki Arno se je na zahtevnem tokmovanju, kjer je poleg športne sreče odločala tudi ribiška oprema, naša vrsta odlično odrezala, zasedla je deveto mesto med sedemnajstimi nastopajočimi državami. Velik uspeh je med posamezniki požel Alojz Kuzma, ki je zasedel odlično drugo mesto, zmagal pa je predstavnik Anglije. Ekipa Jugoslavije, ki jo je vodil Črnomalčan Džorže Vujić, je bila s svojim nastopom zadovoljna, v hudi konkurenci svetovnih mojstrov športnega ribolova niso mogli pričakovati kaj več.

PAPEŽ TOKRAT SELE OSMI

Novomeški kolešarji so se v nedeljo udeležili že 15. tradicionalne dirke „Po ulicah Kranja“, ki jo je spremljalo kar preko 10.000 gledalcev. Dirke so se poleg najboljših jugoslovanskih udeležili še kolešarji iz Avstrije, ZR in Madžarske. Novomeščani smo največ pričakovali od Santija Papeža, ki pa je tokrat, utrujen od vsakodnevnih potovanj in tekem, zasedel šele 8. mesto. Zato pa je med pionirji A razveselil Šlibar z drugim mestom, medtem ko je pri pionirjih B Judež celo zmagal, Pavlič pa je bil peti.

KARKIZI II KASAŠKA DIRKA

Nedeljskih kasaških tekem na hipodromu pod Lesami se je udeležilo tudi dokaj številno dolenjsko zastopstvo. V dirki z avtostartom za 3-12-letne kasašce s časom 1:25,6 do 1:28,5 je na 1.600 metrov dolgi progi zmagala Karkiza II s Krainerjem iz Krškega, medtem ko je v dirki za 3 do 12-letne kasašce s časom 1:28,6 do 1:32,5 na 1.800 metrov dolgi progi Izidor z rejcem Naratom iz Sentjerneja zasedla 4. mesto.

Šport

ZUŽKOVA ZMAGA V NOVI GORICI

Novomeški atlet Metod Žužek je v nedeljo dosegel lep uspeh na atletskem mitingu v Novi Gorici: 3.000 metrov dolgo progo je pretekel v času 8:40,39, kar je bilo dovolj za prvo mesto pred Črnokom in Turnškom iz celjskega Klavdivarja.

V MARIBORU V PETEK IN SOBOTO DP V ATLETIKI

Najboljši jugoslovanski atleti in atletinje se bodo v petek in soboto v Mariboru že osemindesetletno pomerili za naslove najboljših v državi. Seveda bodo nastopili tudi najboljši dolenjski atleti, izmed katerih bo Darko Cujnik nedvomno skušal ubraniti lani osvojeni naslov prvaka v metu kopja, ko je orodje zalučal 78,62 metra-daleč. Brez možnosti za visoko uvrstitev pa tudi ni Boris Okleščan, kateremu je naslov državnega prvaka lani odvzel Tarabarič.

DVOJNI USPEH OKLEŠČENA IN PRIMCA

Na atletskem meddržavnem mitingu v Celju je novomeško zastopstvo doseglo lepe rezultate. Tako je bil Šikonja v teku na 400 metrov tretji s časom 50,85, Hrenova je bila v teku na 100 metrov prav tako tretja s 13,19, medtem ko je Križetova zmagala v skoku v višino s 166 cm. Lep uspeh sta dosegla tudi metalca diska Boris Okleščan in Primca, ki sta slavila dvojni zmago z 49,75, oziroma 45,27 metra.

Jabolko ne pade daleč od drevesa

Pogovor z Mojco Toplak, plavalko krškega Celulozarja

Z zadnjega državnega prvenstva v plavanju v drugi polovici julija smo slišali razveseljive novice za krško plavanje. Mojca Toplak je v konkurenci pionirskih skupine A postala državna prvakinja na 100 metrov prosto, že kar zajetno bilanco uspehov v kratki plavalni karieri pa je Toplakova s splitskim prvenstvom dopolnila še s tremi srebrnimi in eno bronasto kolajno.

„Plavam od prvega razreda. Za ta šport me je navdušil oče, ki je tudi sam že od nekdanjega zapisan plavalju. Na državnem prvenstvu sem zmagala prvič, upam, da bom slast zmagane na pomembnejših tekmovanjih še večkrat okusila. Pravzaprav si najbolj želim, da bi ob dobrem plavalju dosegala še kakšen rekord,“ pripoveduje 11-letna Mojca. Oče Bruno Toplak, ki je hkrati njen trener, je očitno primerno zastavljal delo z dekletom, saj strokovnjaki Mojci plavalno bodočnost pravzaprav šele obetajo. „To je prva tako mlada Krčanka, ki je preplavala 400 metrov prosto pod petimi minutami. To je doslej uspelo le Vesni Jelen,“ pravi Živko Šebek.

Mojca Toplak
2.21,35. Na 1500 metrov prosto sem že imela državni rekord med pionirkami C,“ pravi Mojca. P. P.

KRONIKA NESREČ

ZARADI UTRUJENOSTI NA LEVO — Luka Matič iz Gornjega Vuksiča pri Breklem se je 26. julija okoli 7. ure peljal z osebnim avtom mimo Kronovega proti Ljubljani. Zaradi utrujenosti je med vožnjo zavil v levo, takrat pa je nasproti pripeljal prav tako z osebnim avtom Karlovcan Franjo Stepič. Prišlo je do trčenja, no katerem je Stepič zaneslo s ceste in se je prevrnil po nasipu. Gmotno škodo so ocenili na 500.000 din.

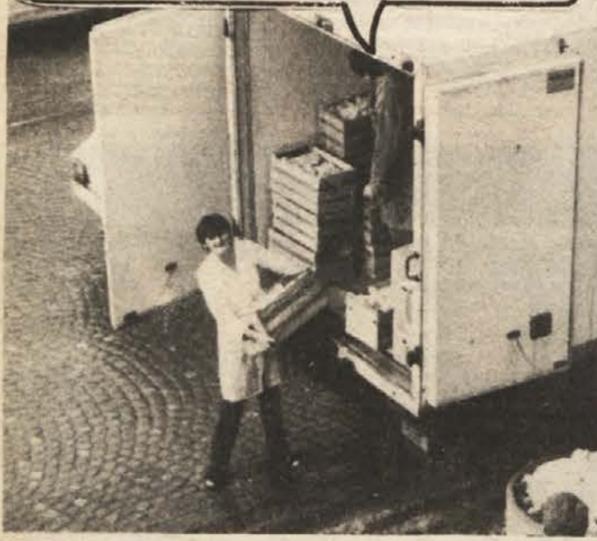
TRČIL V AVTOBUS — V soboto ob 3.45 je prišlo na magistralni cesti pri Družinski vasi do prometne nesreče, ki jo je zakrivil še neznan voznik osebnega avta. Ta je prehitel

NAGLUŠNA KAMERA

foto slihal:
Milan Markelj

MALO HITREJE STOPI, DA BODO SE PO STARIH CENAH!

DOLENJSKI LIST pred 20 leti

Izhod niso višje cene

Po dosledni poti ekonomske stabilizacije — Potrošniški krediti za nakup avtomobilov — Množični pretep

OB SPREJETJU zakona o družbeni kontroli nad cenami je vredno poudariti, da ne smemo jemati tega ukrepa zgolj kot administrativni ukrep. V obrazložitvi zakona je bilo jasno rečeno, da gre kontroli nad cenami važno mesto, toda šele, če jo uveljavljamo po dosledni poti ekonomske stabilizacije. Zato ne smemo videti izhoda iz težav le v cenah; rešitev je v boju za produktivnost in v prizadevanjih za vključevanje v domači in svetovni trg.

V SUHI KRAJINI se bo te dni pričela mlačev pšenice in rži. Po sedanjih ocenah je kljub letošnjemu neugodnemu vrenemu povprečni pridelek pšenice v krajih, ki niso bili prizadeti s točo, boljši kot lani. K temu je pripomoglo dognojevanje visokorodnih sortam. Ječmen in rž v količini pridelka nista napredovala, ker kmetovalci sejejo iz leta v leto staro, že izročeno seme.

PO NAJNOVEJŠIH navodilih Narodne banke bodo prosilci dobivali potrošniške kredite za nakup osebnih avtomobilov z rokom odplačila do 5 let. Kredite bodo dobivali zaposleni delavci, uslužbenci in drugi največ v višini četrtine skupnega zneska osebnega dohodka, ki ga bo imel prosilec v petih letih. Prispevati pa mora najmanj 20 odstotkov odobrenega kredita v gotovini.

NA ZADNJEM ZBORU volilcev so prebivalci Adlešičev in okolice ponovno načeli vprašanje domače obrti. Od predstavnikov občinskih oblastnih organov so odločno zahtevali, naj se stvari dokončno uredijo, in ugotavljali, da je dovolj obljub, zbiranja vzorcev, obiskov, razgovorov, zbiranja podatkov in podobnega.

MNOŽIČNI PRETEP med cigani in ostalimi ljudmi, ki so spremljali fante pri odhodu k vojakom, je nastal pretekli petek na železniški postaji v Brslinu. Kaže, da se med prebivalstvom še vedno najdejo skupine vročekrvnežev, ki se radi zlasajo za prazen nič.

(Iz DOLENJSKEGA LISTA
2. avgusta 1962)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Vlada išče posojila v Parizu

Srbija bo prišla na boben — V izvozu plodov je naša najlepša prihodnost — Zavest francoskega ljudstva je postala medla — Stolp v Benetkah porušen

(Srbija) bo kmalu prišla na boben, če pojde tako dalje. Državne blagajne so prazne, celo za kralja mora finančni minister jemati iz občinske blagajne, vsak mesec blizu 100.000 kron. Pri občinah je vlada že naredila dolga 8 milijonov kron. Občine so sicer revne, a dajati morajo. Uradnikom že več mesecev niso izplačali plače, vojaki dobivajo slabo hrano ter hodijo v umazanih capah. Upanje je samo, da dobi vlada posojila v Parizu ter se potem uredi neznesne razmere.

(Za gospodarsko) bodočnost Dolenjske in za dolenjskega kmetovalca je največje važnosti oni oddelek intenzivnega tovarnskega kmetijstva, ki pride ali bi vsaj moral v našem milem ozemlju priti v prvi vrsti v poštev; to je vrtnarstvo, torej pred vsem sadjarstvo in zelenjadarstvo. V mnogih strokah imajo druge dežele pred nami prednost, ki izvažajo svoje plodove vže davno v tujino. Ne tako vrtnarstvo; tu je odprta našemu umu in naši prihodnosti najlepša prihodnost.

(Na Francoskem) so duhovi silno razburjeni. Novi ministerski predsednik Komb je dal kar nenadoma zapreti 2500 redovnih šol ter pognati s silo redovnike in redovnice v svet. In kaj so storili ti redovniki in redovnice hudega? Poučevali so brezplačno večinoma mladino, skrbeli za stare, bolne, sirote in betežne ljudi s tem, kar so praberačili pri usmiljenih ljudeh. Ni čuda, da je razjarjeno ljudstvo branilo redovnike pred policijo in so se zlasti v Parizu vršili resni spopadi in veliki nemiri. Francosko ljudstvo je po veliki večini katoliško, a njega zavest je postala medla.

(Razširila) se je vest, da se je svetovno znani zgodovinski stolp sv. Marka v Benetkah podrli. Že nekaj dni pred so se pokazale na stolpu sumljive razpoke. Stolp je bil skoro 100 m visok.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC
1. avgusta 1902)

Ko bodo ljudje hodili na servise

„Rezervni deli“ za ljudi — Možgani in elektronika v sožitju premikata umetne ude — Človeških prsih bo kmalu utripalo umetno srce — Mini črpalke

„Do konca tega stoletja bo imel vsak človeški organ, razen možganov in osrednjega živčnega sistema, svoj umetni nadomestek.“ zatrjuje dr. William Dobbelle z inštituta za umetne organe v New Yorku, kjer tečejo pospešene priprave za izdelavo umetnega srca, ušesa, oči in trebušne slinavke. Uresničujejo se torej drzne sanje piscev znanstvene fantastike, ki so sanjarili o „popravljanju“ ljudi še v časih, ko so njihovi sodobniki nosili nerodne lesene proteze in si nihče ni drznil pomisliti, da bo kdaj v človekovih prsih utripalo umetno srce.

Biomedicinski inženiring, kot pravijo najsoodobnejši tehniki nadomeščanja človekovih organov, je stopil na meje fantastičnega. Sama zamisel zamenjanja poškodovanih organov sicer ni nova, vendar pa šele današnja odkritja v kemiji, mikroelektroniki in tehnologiji izdelave plastičnih mas in novih litin omogočajo drzne poskuse biomedicinskega inženiringa.

Zdravnikom so že na voljo umetna koža, umetna kri, umetne kosti, očesne leče, mini črpalke za trebušno slinavko, umetne ledvice, umetne krvne žile in mikroelektronsko gnane proteze za nadomestilo izgubljenih udov. Zdravniki že govorijo o bioničnem človeku; na

olimpijskih igrah ob koncu stoletja, tako vsaj pravijo, ne bo smel nastopiti maratonec z umetnim srcem, ker bi imel odločilne prednosti pred športniki z naravnim srcem.

V osnovi je zamenjavanje organov z nadomestki preprosto. Izdelati je pač treba učinkovit aparat in doseči, da ga telo ne zavrne. Toda za to preprostostjo tiči milijon težav. Načeloma je srce črpalka, ki poganja kri. Toda kakšna črpalka? Srce poganja kri po več kot 100.000 kilometrih žil in žilic, udari 100.000-krat na dan in dela dolga leta brez prestanka. Narediti tako trpežno umetno črpalke je seveda nekaj povsem drugega. Velik korak je bil že narejen z Jarvikovim umetnim srcem, izdelanim iz poliuretana in aluminija ter na zračni pogon, vendar bo na voljo za praktično uporabo šele čez kakšnih šest let. „Rezervni deli“ za srce pa so že nekaj časa vsakdanost: umetne zaklopke, spodbujevalce utripa in umetne žile ima v sebi že na stotisoče ljudi.

Razmah mikroelektronike je prinesel razvoj nožnih in ročnih protez nove generacije. Proteze imajo gibljive sklepe, ki jih premikajo majhni elektromotorji na impulz, ki pride iz telesa. Vgrajene baterije, ki jih je mogoče preprosto napolniti, ko se izpraznijo, dajejo energijo mikroelektronskim elementom in elektrodam; te posredujejo

med živimi mišicami in umetnim udom, ki je zaradi lažjega premikanja sestavljen iz lahkih plastik in grafitu. Amputiranci se hitro nauči nadzorovati umetno roko ali nogo s tako imenovano biološko povratno sprego (biofeedback). Možgani pošljejo signal mišici, ki naj bi se skrčila, ta signal pa zabeleži elektroda na površini kože. Od tu se signal prenese po elektronskem vezju do ustreznega motorja, ki se vključi in signalu ustrezno premakne protezo.

„S takšno protezo človek sicer ne more igrati violine, lahko pa premika umetno roko.“ pravi Stephen Jacobsen, ki je razvil protezo za roko. Poleg umetnih nadomestkov poškodovanih organov ali njihovih delov strokovnjaki razvijajo tudi takšne nadomestke, ki omogočajo, da se organizem sam „popravi“. Hudo opečeni ljudje običajno ne umro zaradi opeklin, marveč zaradi infekcij in izgube telesnih sokov. Lani so medicinski strokovnjaki izdelali umetno kožo, ki uspešno ščiti opečenca pred infekcijo in dehidracijo ter tako pomaga prebrskati nevarno obdobje, dokler se telo samo toliko ne opomore, da dogradi novo kožo. Računajo, da bodo v naslednjih dveh letih izdelali še boljšo umetno samoobnavljajočo se kožo.

Svojevrsne so proteze, ki posegajo v zapleteno kemijo organizma. Izdelali so programirane insulinske črpalke, ki pošiljajo v telo natančno določene količine te prepotrebne snovi, ki nadzoruje stopnjo sladkorja v krvi. Črpalke z zalogo insulina nosi bolnik za pasom in ga skoraj nič ne ovira pri vsakdanjem delu in življenju.

Med najbolj vznemirljivimi poskusi so nedvomno raziskave, ki naj bi pripeljale do umetnega vida. Raziskovalci na ontarijski univerzi so opravili nekaj osnovnih poskusov, ki kažejo, da bo v prihodnosti mogoče uspešno zdraviti tudi slepoto. Na možgansko skorjo so pritrdili elektrode in jih povezali z računalnikom, ki je dajal različne impulze. Pacienti so videli svetlobne bliske in barvne lise. Poskusi so pokazali, da bi morda nekoč bilo mogoče z ustreznimi impulzi spodbuditi središče za vid tako, da bi tvorilo „oko“, čeprav bi bil človek brez prejemnika, se pravi očesa. Namesto tega občutljivega organa bi mu služile miniaturne televizijske kamere, vgrajene v zrkla umetnih oces. Vanje bi vstavili tudi mini računalnik, ki bi impulze urejal v primerne signale za vidno središče v možganski skorji.

Vidna proteza je od vseh zamišljenih nadomestkov za človekove organe morda še najdlje, pa vendar ni rečeno, da lepega dne ne bo postala resničnost. Kdo si je pred nekaj desetletji mislil, da bo človek po želji pregibal umetne ude in da bo kdaj v njegovih prsih utripalo umetno srce? A prav to je dandanes že uresničeno ali tik pred uresnitvijo.

(Vir Time)

MIM

Na senci človekovega telesa so svetleje zarisani vsi tisti nadomestni „deli“, ki že uspešno zamenjujejo naravne telesne organe.

Konec tresavice na odru

Kdor je že kdaj stopil pred javnost, pozna tisti občutek suhote v ustih, mehko v kolennih in pospešeno utripanje srca, kar vse družimo pod nazivom trema. Nekateri imajo tako močno trema, da sploh ne morejo javno nastopati, marsikateri znani ustvarjalec pa se vse življenje bori z njo. Kaže, da poslednje skrivnostne „boleznine“ ne bo več.

Dr. Charles Brantigan, ki je srčni kirurg, za hoby pa igra na tubo v amaterskem ansamblu, je opravil teste na poklicnih glasbenikih in ugotovil, da zdravilo proti tremi farmacija že dolgo izdeluje, le da ni nihče tega zapazil. Tablete propranolol, ki jih zdravniki predpisujejo ljudem z zvišanim krvnim pritiskom, so se dobro izkazale

na testih. Glasbeniki, ki so imeli pred vsakim nastopom tremo, so jo po uživanju tablet izgubili. Zanimivo je, da so kritiki javne nastope glasbenikov, ki so začeli uživati propranolol, bolj ocenili. Da je trema zares izginila ali pa bila zelo ublažena, je pokazal tudi kardiogram, ki je brezlično sprejemal impulze naprav na glasbenikih: srce je utripalo počasneje, pritisk je padel, glasbeniki so se manj znojili in tudi roke se jim niso tresle.

Vendar propranolol ne gre jemati kar vseprek. Gre za močno drogo, ki spada med beta blokatorje. Astmatiki, sladkorni in še nekateri drugi bolniki jih naj ne bi uživali pred javnimi nastopi, ker jim lahko škodijo. Pa tudi za zdravega je bolje, če poskuša trema premagati z lastnimi močmi.

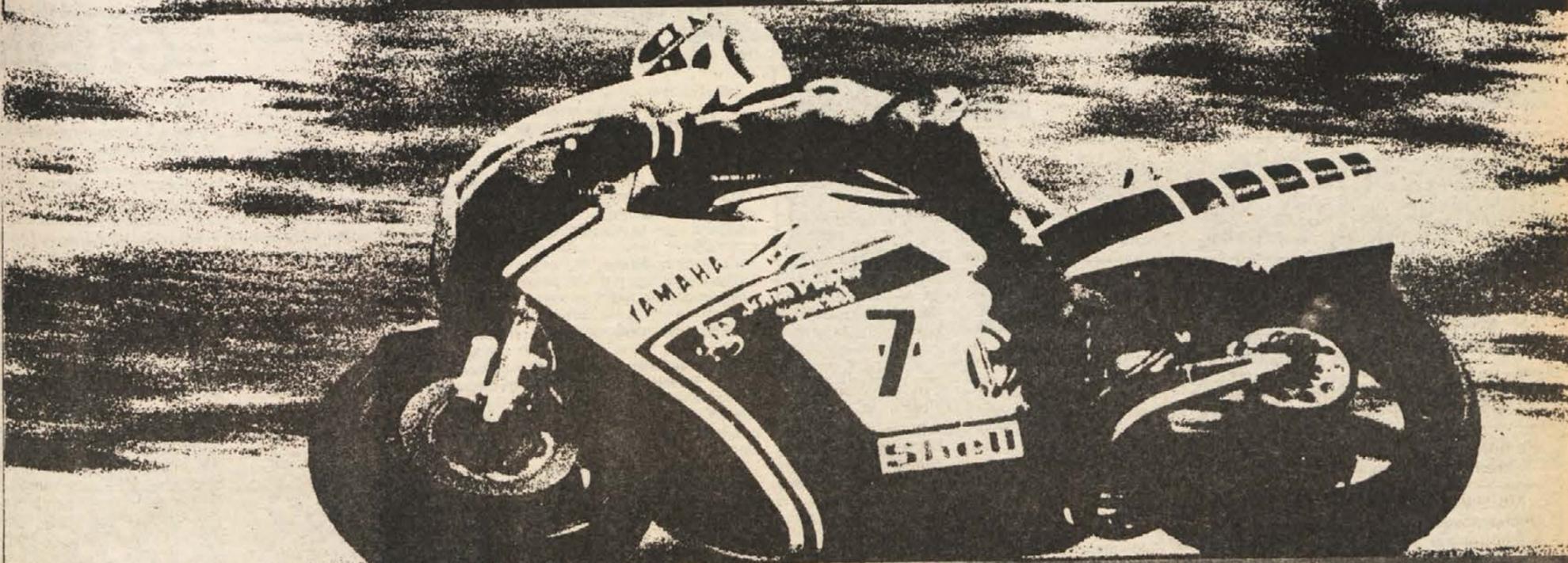
Roparji, pozor!

Nevarnost je skrita v šopu bankovcev

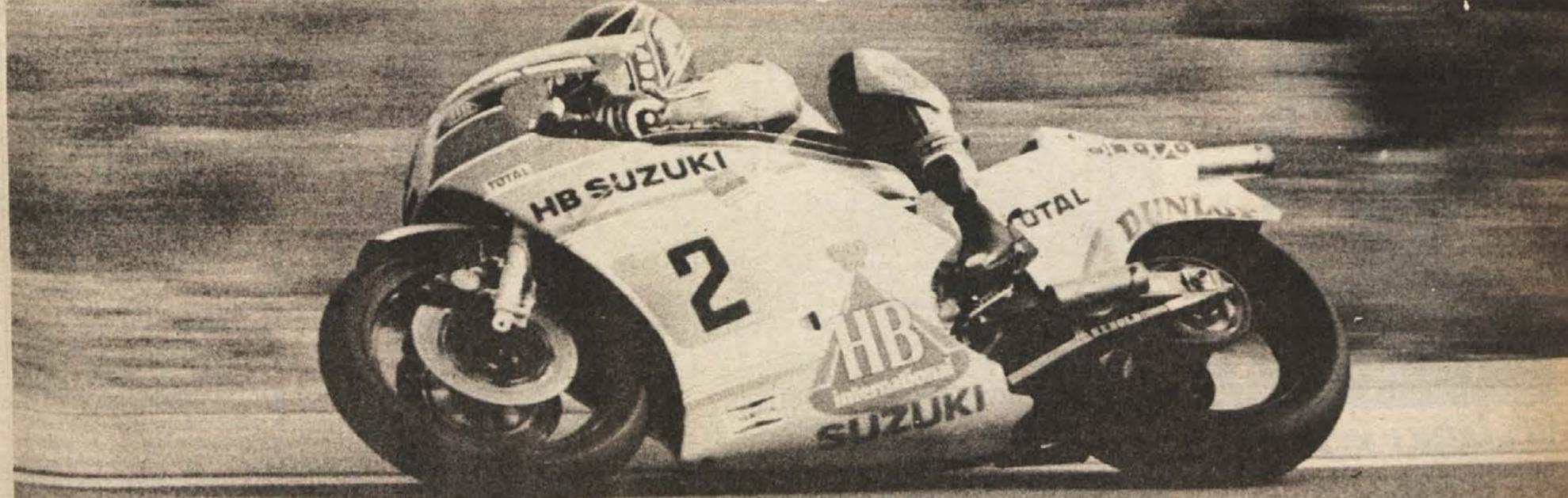
Bančnih roparjev, še posebno tistih manjšega kalibra, je vsako leto več, zato je razumljivo, da v bankah iščejo načine, kako bi se te nadloge rešili. Najnovejšo orožje zoper bančne roparje je sicer močno podobno igracki, vendar je učinkovito. To je že skusil na svoji koži šestnajstletni ropar, ki je v neki newyorški banki naropal šop bankovcev. Planil je na cesto in se skušal skriti v množici. Toda čez nekaj sekund je v kupčku bankovcev počilo in mladi dolgoprstnež je začel hudo jokati, za nameček pa ga je iz bankovcev še obrizgala rdeča barva. Objokanega in pobarvanega mladeniča so seveda takoj odkrili in odšel je tja, kamor takšni tiči spadajo.

To je bila prva žrtev novega bančnega orožja zoper roparje. Gre za elektronski paketek, ki je tako tenak, da ga je mogoče skriti v zavojček z bankovci; v njem je elektronski detonator, solzilec in rdeča barva. Bančni uslužbenci, ki imajo posla z denarjem, hranijo med ostalim denarjem tudi takšen kupček bankovcev. V primeru roparja ovije solzilec in obarva težko odpravljiva rdeča barva. Pobarvanega in objokanega tipa ni težko ujeti.

Ker se je izum lepo obnesel že po enem mesecu, so izdelali še nekaj podobnih. Omenimo le elektronski paketek, ki eksplodira in zaznamuje roparja z dolgotrajnim smradom po klopotcih. Smrdečih, pobarvanih in objokanih roparjev najbrž ne mika, da bi se kazali po ulicah, pa tudi skriti se nimajo kam, in tako jim ne preostane drugega, kot da se predajo roki pravice. V tolažbo jim ostane vsaj to, da se lahko zagovarjajo, češ da se radi barvajo z rdečo barvo, da ljubijo vonj po gnilih jajcih in da jokajo, ker je svet tako grd. Če bo kaj pomagalo?

NI VAŽNO SODELOVATI, VAŽNO JE ZMAGATI

Motoriklizem je šport, pri katerem se trajno in nedeljivo prepletajo genij konstruktorjev, reklama ter pogum in spretnost voznikov. Motor je danes velik posel, kar se je seveda videlo tudi na 32. veliki nagradi Jugoslavije na Grobniškem polju pri Reki, na tekmovanju, ki je absolutno najstarejša mednarodna športna prireditev nove Jugoslavije. Neki šaljivec je dejal, da ima večina motorjev poševne oči, s čimer je seveda hotel samo povedati, da vladajo v svetu motorjev Japonci, oziroma njihove „honde“, „yamahe“, „suzukiji“ in „kawasakiji“. V lokalni motoristični vojni ni milosti, konstruktorji vodilnih štirih japonskih tovarn pošiljajo na dirkalne steze in v svet prave bolide na dveh kolesih, ki po tehničnih rešitvah pripadajo prihodnosti. Pod lahkimi in krhkimi oklepi se skrivajo desetine in stotine konjskih moči, ukročenih samo zato, da bo nekdo lahko rekel, da je danes peljal hitreje kot včeraj. Motoristika ni šport za utopiste in idealiste, v njej ni važno sodelovati, važno je samo zmagovati. Evropske tovarne motociklov so z redkimi izjemami že izgubile boj z Japonci, so pa zato Evropejci z dodatkom kakšnega asa iz obeh Amerik, Avstralije in Nove Zelandije najboljši kot vozniki teh dvokolesnih formul 1. Dirke na motorjih štejejo med tehnično najbolj zapletene športne dosežke in reška steza je tudi po

mnenju tujih poznavalcev eden najboljših testov stroja in človeka. Kako se vozi na Grobniškem polju, je povedal Kenny Roberts, trikratni svetovni prvak v kategoriji do 500 ccm. Roberts in njemu podobni vozijo v šesti hitrosti samo na dveh mestih. Šesta je v prevodu na domač jezik hitrost okoli 250 kilometrov na uro. In ravno ti najhitrejši, ravni deli steze so najmanj zanimivi in nevarni. Dirkač leže na motor, navije plin in drvi. Ovinkasti del steze pa je naporno delo. Pri hitrosti 240 km/h prepelje motor 66 metrov v sekundi. Zavoj se bliskovito bliža. Bliskovito je treba prestaviti iz šeste v drugo hitrost, obenem pa zavirati in nagniti motor levo ali desno. Vse v sekundi ali dveh. Z motorjem, težkim čez stot, manevrirajo dirkači kot s perescem, čeprav so praviloma, tudi tisti iz najvišjih kategorij, majhni po rasti: povprečnemu človeku sežejo do brade. In tako ti takale postavica, za katero bi nepoučeni mislil, da si je motor „sposodila“ od očeta, dobesedno v eni sekundi podre motor v levo, čisto do tal, tako da s kolonom drsa po asfaltu, trenutek zatem se že prevali v desni zavoj in spet drsa po asfaltu, tokrat z drugim kolonom. Pri vsem tem je motor dvakrat težji od gospodarja, vsa ta nevarna opravila pa se dogajajo pri hitrostih od 120 do 240 kilometrov na uro. Obenem pa nisi sam na svetu, tu je še

nekaj tebi podobnih usnjenih vragov, ki preže, kje boš popustil za milimeter, da bodo odgremeli pred teboj. Motoristi so med tistimi redkimi športniki na svetu, ki preprosto ne smejo narediti napake. Nogometaš na eni tekmi lahko petkrat strelja mimo gola, šestič pa zadene in je junak srečanja. Če naredi napako motorist, pade, se poškoduje, lahko pa tudi umre. Celo na Grobniškem polju, ki velja za najbolj varno dirkališče v Evropi, se je lani Francoz Michel Rougerie smrtno ponesrečil. Francoz gotovo ni bil zadnja žrtev naše steze; dokler bodo dirke, bodo tudi nesreče. Motoristi znajo pasti z 200 in več kilometri na uro, ne da bi se huje poškodovali. Ni boljšega dirkača, ki ne bi padel pri hitrosti, ki daje preživetju samo teoretično priložnost. In vendar so še živi. Nekateri se še spominjajo Angleža Nelsona, ki je nekoč zdavnaj izgubil nogo in nato vozil, kot da se ne bi nič zgodilo. Le startal je vedno zadnji, ker z leseno protezo ni mogel sam zagnati motorja, pomagati mu je moral mehanik. Na opatijskih zavojih pa mu nihče ni mogel pomagati. Kot vsi gladiatorji, ki nastopajo pred desetisočji prič, je umrl sam. Ne sprašuj dirkačev, zakaj vozijo! Večina jih bo rekla, da počnejo samo tisto, kar najbolje znajo in imajo radi. Tudi zaslužijo seveda.

Plačilo za strah je primerno velikanskemu biznisu, ki se vrti okoli in z motocikli. Tu pa so še proizvajalci gum, naftarji, proizvajalci opreme za navadne motoriste, ki jih je v svetu vse več, proizvajalci tobaka in alkohola, proizvajalci, ki se ne smejo javno reklamirati. Dirkači so zaradi tega tudi manekeni in dirkajoči reklamni panoji firm, ki plačajo največ. Tudi popularni so, motor postaja strast in užitek mladih, motor je po priljubljenosti na tretjem mestu za glasbo in modo. Živeti s hitrostjo je nadvse vznemirljivo. Velika nagrada Jugoslavije na Grobniškem polju je za nami. Zmagovalci so pozabljeni. Dirkači so se kot člani nekakšnega velikega cirkusa preselili na drugo stezo, kjer bo spet nekdo zmagal in v dražem vonju bencina in olja visoko dvignil pokal. Tudi šampanjec bo in vzklikanje. Kot v vsakem velikem cirkusu vidimo in občudujemo zvezde samo na odru. Ko luči pogasnejo in so šotori zloženi, ostanejo same. Ne zanimajo nas, preveč so nam podobne. Jutri je nov dan. Moderni gladiatorji zalijejo rane, solze za padlimi so že posušene, spet je tu velika, bleščeča avantura, močnejša od strahu in razuma. MARJAN BAUER MARKO KLINC

dvodelno
s hlačami

Da so hlačna krila osvojila ženski svet, lahko vidite že na ulici. Nekatera so zelo široka, da se skoro ne vidi silhueta hlač, nekatera bolj ozka, da se novi model takoj opazi. Tudi dvodelni kompleti bluze in hlačnega krila so imenitni, nosite pa jih lahko skoro za vse priložnosti.

Kuha: Peter Bevc

Na maščobi prepražimo drobno sesekljano čebulo in dodamo mletu meso. Ko je meso sprazeno, ga ob strani ohladimo.

Musako z bučkami ali cvetačo pripravljamo prav tako kot krompirjevo. Namesto krompirja uporabimo bučke ali cvetačo. Posebej naredimo jajčno testo kot za palačinke. Potrebujemo dve jajci, skodelico mleka in malo presejane moke. Bučke zrežemo na kolutarje, lističe malo posolimo, povaljamo v moki, pomočimo v jajčno testo in v ogreti maščobi ocvremo. Ocvrte bučke zložimo v pekač ali v jensko posodo, potresemo z mletim mesom, zalijemo z malo goveje ali argo juhe in v pečici na hitro zapečemo. Čas peke je veliko krajši kot pri krompirjevi musaki.

Nekoliko zapečeno musako prelujemo z jajčnim bešameljem, z naribanim parmezanom in še enkrat na hitro zapečemo. Musako z bučkami pripravimo v dvajsetih minutah.

Kumarice operemo in jih olupimo. Vedno pazimo, da oba konca odrežemo, sicer je omaka zelo grenka. Naribane kumarice takoj osolimo, da iz njih odteče veliko vode. V kozico dodamo malo maščobe in žlico moke, ko zmes zarumeni, pa še strok sesekljane peteršilja, česna in nato dobro odcejene kumarice. Nato malo zalijemo z juho in začimimo. Za boljši okus dodamo še domačo pregreto smetano. Kumarice v omaki serviramo poleg kuhane govedine, sekijane pečenke, sekijanih zrezkov ali kot samostojno jed s krompirjevim pirejem. So zelo kalorične in težko prebavljive. Krompirjevi štruklji, bučke in kumarice v omaki so tipične dolenske jedi.

SRBSKA SOLATA

Potrebujemo paradiznik, papriko, kumarice in čebulo. Solata je najkvalitetnejša, če zelenjavo naberejo na vrtu, takoj operemo, zrežemo, osolimo, prelujemo z oljem, pomešamo in ponudimo. Dobra je za popoldansko malico skupaj z 1 trdo kuhanim jajčkom in s črnim kruhom.

JABOLČNI ZAVITEK

Naredimo vlečeno testo iz presejane moke, slane mlačne vode in žlice olja. Testo zamesimo in ga pustimo počivati vsaj pol ure. Iz svežih jabolk pa naredimo nadev. Jabolka operemo, olupimo in zrežemo ali naribamo. V kozico dodamo malo olja ali margarine, sladkorja, nato pa še narezana jabolka. Primesamo malo v rumu namočenih rozin. Jabolka, ki so zrela v tem letnem času, so kislega okusa, zato jih ni potrebno toliko časa dušiti. Testo razvaljamo na pomokanem prtičku, pokapamo z oljem in dodamo jabolčni nadev, malo pregrete domače smetane ali skute, vaniljev sladkor in rozine. Testo zvijemo in spečemo v 200°C vroči pečici. Med peko ga prelivamo s tekočo smetano. Takšen zavitek lahko takoj serviramo. Vedno ga posipamo z moko sladkorjem ali z navadnim sladkorjem, ki ga zmeljemo z mlinčkom za kavo. Sladkor sipljemo skozi cedilo.

poletne jedi
z vrta

ZELENJAVNE ENOLONČNICE
NADEVANA PAPRIKA
MUSAKA Z BUČKAMI ALI
CVETAČO
KUMARICE V OMAKI
SRBSKA SOLATA
JABOLČNI ZAVITEK

ZELENJAVNA ENOLONČNICA

Zdaj je čas, ko imamo na vrtu najbolj kvalitetno zelenjavo. K vrtni zelenjavi spadajo: korenje, peteršilj, fižol, grah, koleraba, zelje, špinata, krompir, ohrovt itd.

Za enolončnico za štiri osebe potrebujemo 1,5 litra vode. Če hočemo, da bo enolončnica dobra, uporabimo čim več vrst zelenjave, ki jih kuhamo različno dolgo zaradi trdote celuloze. Ko je zelenjava mehka, naredimo posebej prežganje iz maščobe, sesekljane čebule in moke. Okus izboljšamo s paradiznikom, sesekljano čebulo in česnom. Skoraj enako pripravimo posamezno zelenjavno juho.

NADEVANA PAPRIKA

Za štiri osebe potrebujemo 4-8 srednje velikih paprik, 15 dag svinjine, 10 dag govedine, žlico maščobe, pol srednje velike čebule, 6 dag riža, 1/2 dcl vode, en strok česna, sol, poper ter sesekljan peteršilj. Posebej naredimo omako.

Na maščobi prepražimo žlico sladkorja. Dodamo malo moke in jo svetlo prepražimo. Nato dodamo še olupljen blanžiran paradiznik, malo mežge, sesekljane feferone in liste zelene. Vse to dobro premešamo in pustimo, da nam dobro prevre. Omako prepasiramo, precedimo in zboljšamo okus s poprom ter cimetom.

Nadev: zmletemu mesu dodamo na maščobi prepraženo sesekljano čebulo. Posebej skuhamo riž. Ko je riž na pol skuhan, ga dodamo mesu, malo posolino, začimimo in s kuhinjsko žlico premešamo. S tem nadevom napolnimo očiščene paprike. Položimo jih v kozico, jih pokapamo z oljem in nekoliko opečemo. Nato dolijemo precejeno omako, pokrijemo s pokrovko in dušimo eno uro. Zraven serviramo kuhan slan krompir.

z dojenčkom
na dopust

Kadar gredo starši z majhnim otrokom na počitnice, se najbolj boje tega, da morajo nositi toliko prtljage, od stekleničk do cucljev, hrane in ostalega. Manj sitnosti

boste imeli, če naredite iz tanjše pene dober meter dolg (iz več kosov) in pol metra širok kos, ki ga preoblečete s pisanim blagom in nanj našijete toliko žepov, kolikor jih potrebujete za spravo potrebščin. Potem oblikujete torbo, ji prišijete ročaje in konec! Otročka lahko na razgrnjeno, doma narejeno torbo, ooložite, da kobaca ali zaspi.

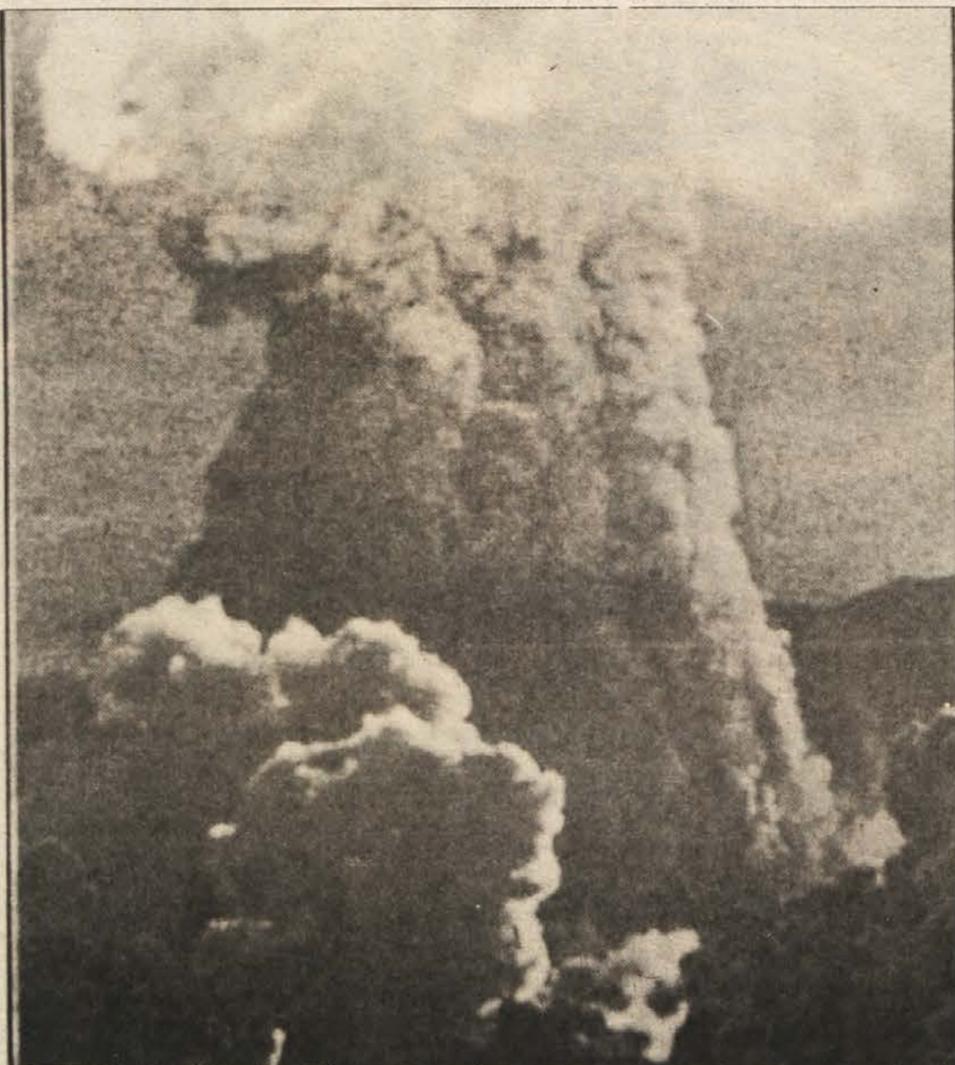

VOJAŠKI KOTIČEK

ZASEBNA
ATOMSKA
BOMBA
NI MOŽNA

Miroljubni indijski poizkus z atomskim nabojem leta 1974, čedalje večje količine cepitvenih materialov po svetu, akcije teroristov in drugih ekstremističnih gibanj zlahka pripeljejo do vprašanja, če se ne bi moglo zgoditi, da bi posameznik ali skupina ljudi sama izdelala atomsko bombo in z njo izsiljevala druge, morebiti cela mesta ali državo. Ob tem je treba omeniti tudi tako imenovano proliferacijo jedrskih snovi. Pod tem pojmom razumemo (skrito) odvajanje jedrskih cepitvenih snovi z namenom graditve lastnih jedrskih orožij v državah, ki z njimi sicer ne razpolagajo.

Značilnost jedrske cepitve je, da dobimo pri reakciji iz relativno majhnih količin jedrskega

goriva ogromne količine energije. Načelo jedrskega naboja je zelo preprosto: da bi prišlo do verižne reakcije, je potrebno imeti zadostno količino cepitvenega materiala, tako imenovano kritično maso, oziroma natančneje, kritično konfiguracijo jedrskega goriva, saj je poleg mase potrebna še določena geometrijska oblika snovi. Iz čistega urana U-235 bi na primer lahko izdelali poljubno dolgo tanko palico, vendar do verižne reakcije nikoli ne bi prišlo. Če bi takšno maso predelali v kroglo s premerom 17 centimetrov, bi reakcija sledila takoj.

Eden od problemov izdelave atomske bombe je v tem, da je treba podkritične mase oziroma konfiguracije v trenutku spraviti v kritično, nato pa jih skupaj zadržati čim dlje, da se razvije čim daljša verižna reakcija. Poznamo dve vrsti vžiga atomskega naboja. Prva je metoda topa, druga pa tako imenovana implozijska metoda. Hirošimska bomba je eksplodirala po danes že zastareli metodi topa. Dve podkritični polovici jedrskega razstreliva so s klasičnim eksplozivom pognali drugo proti drugi. Prišlo je do reakcije... Implozijska vžigalna naprava ima

prednika v bombi tipa Nagasaki. Jedrsko gorivo razporede v kroglasto obliko, na zunanjo površino pa razporede številne konvencionalne vžigalnike. Vžig kemijskega razstreliva povzroči udarne valove, ki stisnejo jedrsko gorivo tako močno, da pride do kritične konfiguracije. Pogoj je, da se vsi vžigalniki sprožijo istočasno oziroma v milijoninki sekunde, da o potrebni kompresijski hitrosti niti ne govorimo. Skratka: implozijsko metodo obvladajo le tehnično najbolj razvite države, da bi jo obvladali posamezniki ali celo amaterji, je izključeno.

Kot razstreliva v atomski bombi se obnesejo vsa goriva, ki jih človeštvo uporablja v reaktorjih. Gre za uran U-235, U-233 in plutonij PU-239. V naravi najdemo le U-235. Da bi lahko izdelali razstrelilni naboj, ga je treba obogatiti na najmanj 20 odstotkov. Če vemo, da je treba gorivo za uporabo v lahkovodnih reaktorjih krškega tipa obogatiti na „samo“ 3 odstotke in da tega pri nas ne znamo, je dovolj jasno, da bogatenje jedrskih goriv ni zadeva terorističnih zdruzb. Za najbolj primitivno atomsko bombo je poleg tega potrebno kar 50 kg urana U-235.

Kritične mase pri uranu U-233 so sicer za faktor 3 manjše kot pri U-235, moramo pa z njim delati zelo previdno, saj to gorivo, ki nastane v reaktorju iz torija, seva smrtno nevarne gama žarke.

Še večje so težave s plutonijem Pu-239. Plutonij je jedrsko gorivo, ki ga pridobivajo bodisi iz naravnega urana ali pa iz izotopa U-238. Poleg plutonija Pu-239 nastanejo še štirje izotopi plutonija. Vse odvečne snovi je treba ločiti kemično, najprej močno sevajoče cepitvene produkte in ostanke urana, da bi dobili najprej mešanico plutonijevih izotopov. Postopek je znan in preizkušen že kakšnih 25 let, vendar ga kljub temu zmore samo 8 najbolj razvitih držav. Tudi plutonij je močno radioaktivno. Plutonijevo atomsko bombo pa je neizmerno težko narediti tudi v primeru, ko bi kdo plutonij podaril. Kritične mase plutonija je treba združiti s hitrostjo kakšnih 1000 metrov na sekundo. Če pa uporabimo manj čisti plutonij iz reaktorja, moramo doseči ekstremne hitrosti združevanja mas, kakšnih 10.000 metrov v sekundi. V nasprotnem primeru bi namesto eksplozije dosegli le nekakšen vzbu.

Izkušnje, kako to doseči, imajo z zdaj le jedrske sile. Atomsko bombo iz tako imenovane reaktorskega plutonija je torej zelo težko izdelati. To je sreča, saj bo takega plutonija v svetu iz leta v leto več, danes je na svetu že okoli 30 držav, ki proizvajajo plutonij kot „odpadek“ v jedrskih elektrarnah.

PO KULTURO V BELO MESTO

Res je zanimiv ta letni čas, poletje imenovan. Tam, kjer življenje že tako teče počasi, se skorajda ustavi, v nekaterih večno živih mestih pa se vedno znova poraja v novih oblikah. Novo mesto ni med slednjimi. Če vas torej v našem ljubem mestu zamika ogled dobre filmske stvaritve ali obisk nove razstave, izbere praktično ni, saj si poleg razstav v galeriji in pri Slonu lahko ogledate le še rekonstrukcijo Doma kultura. Kam torej? Dubrovnik je drag, v Pulju so filmi slabi, do Beneškega bienala je osem ur z vlakom, letalo pa je že tako skoraj nedostopno. Če ste torej v enem od teh poletnih dni, ko ni dovolj sonca za umivanje v toplicah, odločili, da le ne boste kar tako zabili dneva, bi se morda le lahko odpravili — v Ljubljano. Kaj mu pa je, boste rekli, saj tam vendar ni nikogar. Ni tako, poletno-kulturni utrip mesta vseeno nudi številne možnosti. Če pozabimo na vse zgodovinske spomenike in se sprehodimo le skozi tekoče razstave, sproti pa smukemo še v kakšno kino dvorano, bo en dan komajda dovolj.

Za začetek stopimo v likovno razstavišče Riharda Jakopiča. Še od razstave skupine Junij so ostale na pločniku bele stopinje, ki vas bodo iz centra pred Namom privedle naravnost pred vrata paviljona. Tu pa nas čaka razstava del desetih mladih likovnih umetnikov. Kot so kompilacijske plošče najboljša priložnost za vzpon mladih glasbenikov, tako so tudi skupinske razstave pogosto odskočna deska za še neveljavljene umetnike. Razstava je zelo zanimiva že zaradi velike vsebinske in tehnične raznovrstnosti, saj so razstavljene tako slike in grafike, kot tudi fotografije in objekti. Privlačni so skladi obarvanega pleksi stekla Jožeta Vrščaja, pa sitotisksi Arnima Ziemanna, ki spominjajo na politični plakat šestdesetih let. Omenimo še duhovita dela Aleksandra Cvetkoviča (Osvojiti zeleno površino. Druga stran zidu) in precizne skalpele in injekcije B. Damjanov-

skega. Brez dvoma zaslužijo in umetniki tudi Jakopičev paviljon, ki jim nudi zatočišče, pohvalo za to razstavo. Saj na mladih vendar svet stoji, mar ne?

Ob večjih, dobro propagiranih razstavah se tu in tam najde še katera, prav tako ali celo bolj zanimiva. V galeriji Ars ob Ljubljani so tako na ogled lutke iz Nebesnega gledališča, ki jih je oblikoval likovnik Milan Bizovičar. Prav zanimivo je, kako privlačne so s svojim bogastvom barv in oblik, tudi ko niso na odru. V cerkvi v Križankah je ob petdesetletnici Janeza Pirnata razstavljen njegov ciklus risb „Muze lepih umetnosti in znanosti“, ki jih je za velike denarje mogoče tudi kupiti. V knjigarni Mladinske knjige na Titovi so letos poseben prostor namenili predstavitvi izdaj jugoslovanskih založb. Po zagrebškem Grafičnem zavodu, beograjskem Radu in sarajevski Svjetlosti so trenutno na ogled publikacije Jugoslovanske revije iz Beograda, ki je v zadnjih nekaj letih izdala par odličnih monografij.

Gremo naprej. Dolgo je trajalo, da so sredi Ljubljane zgradili kulturni dom Ivana Cankarja. Mojestrovina že nekaj časa stoji in kar precej stvari se v njej tudi dogaja. Pa so se mojstri spomnili, da bi bilo dobro, ko bi imel dom tudi svoj zaščitni znak. Že dejstvo, da je dom celi dve leti izdal štiri plakate, programe, vabila in prospekte brez izdelane grafične podobe, je žalostno, še precej bolj žalosten pa je vtis obiskovalca po ogledu „Javne razgrnitve internega natečaja za zaščitni znak Cankarjevega doma“. Kljub vsem (upravičenim in neupravičenim) pripombam je Cankarjev dom le izredno pomemben za celoten slovenski prostor in torej tudi njegov zaščitni znak ni povsem zanemarljiva zadeva. Upravičeno bi bilo torej pričakovati široko zastavljen javni natečaj, ki bi prav gotovo dal tudi ustrezne rezultate. Tako pa je treba sedaj izbirati med tremi predlogi, od katerih le eden zadovoljuje osnovne

estetske in funkcionalne kriterije — tisti Petra Skalarja in Matjaža Vipotnika. Če se spomnimo samo nekaterih dosedanjih zares uspešnih rešitev teh dveh avtorjev, tudi z njunim predlogom ne moremo biti v celoti zadovoljni. Vprašanje je, do katere mere lahko knjiga vtisov vpliva na odločitev o znaku, toda iz nje je jasno razvidna ne le želja, ampak zahteva obiskovalcev po ponovnem in to javnem natečaju. Bomo videli.

Poletni filmski spored je postal že pravi sinonim za slečene in pretepepe filme. To je tudi čas, ko filmska podjetja pripravijo revije filmov, ki jim poteka licenca. Letos se je tako v Ljubljani znašlo nekaj odličnih filmov. Omenimo le Nočnega portirja Liliane Cavani in Izgubljenost čast Katarine Blum Voelkerja Schlöndorfa ali pa že kar antologijsko Kvadrofonijo s skupino Who. S prvim avgustom je spet začela vrtati filme tudi Kinoteka.

Hit meseca pa je v Ljubljani film Briana de Palme „Blow Out“. Za tiste, ki tega imena še niso slišali, povejmo, da je Brian de Palma eden najuspešnejših predstavnikov novega ameriškega horror filma (Carrie!!!), da velja za najbolj evropskega med sodobnimi ameriški režiserji (zaradi velike pozornosti, ki jo posveča vizualni podobi posameznih prizorov), da je v celotnem njegovem delu čutili spoštovanje do Alfreda Hitchcocka, in — da dela dobre filme. Blow Out (dobesedno „Gumi defekt“; producentsko „Strel ni bil izbrisan“) pravzaprav ni horror film, ampak zelo napeta kriminalka, z nekaj melega politike in melodrame. Glavni junak (odlično ga igra John Travolta), ki skrbi za zvočno opremo tretjerazrednih filmov, po naključju posname celoten potek avtomobilske nesreče predsedniškega kandidata. V filmu nato spremljamo njegovo težavo, ko hoče dokazati, da vse skupaj ni bila nesreča, saj je na njegovem traku zapisan tudi strel. De Palma je vpletel še zgodbo o manijaku, ki davi in prebada

prostitutke in ki na koncu ubije tudi spremljevalko glavnega junaka. Toda tisto, kar je v filmu najboljše, sta brez dvoma začetek in konec. Začetek je kombinacija Carpenterjevega filma Halloween in Hitchcockovega Psych. Skozi pogled kamere smo postavljeni v vlogo ubijalca, ki namerava z mesarskim nožem zabosti deklo pod tušem v nekem dekliškem domu. Toda v trenutku, ko deklo zakriči, nas kratak montažni rez prestavi v tonski studio, kjer John Travolta ugotavlja, da še zmeraj nima pravega krika za ta prizor. Na koncu filma smo še enkrat v istem studiu, na majhnem platnu je ista scena — toda John Travolta sedaj ima krik-krik njegove umorjene spremljevalke. Treba je videti ta dva prizora in spoznati, da se da vsa krutost tega sveta prikazati tudi brez krvi in trupel. Obraz glavnega junaka na koncu je dovolj zgovoren. Če pristanemo na mnenje Johna Carpenterja, kolega Briana de Palme, ki pravi, da je bil v zadnjem času storjen „odločen korak nazaj“ — od umetniških filmov sedemdesetih let k žanrskim filmom, potem je Blow Out super film. Ni pa seveda nujno, da se s Carpenterjem strinjamo!

Za povsem zaokroženo podobo dneva pa vam zvečer ostane še obisk katere od priridev letošnjega 30. ljubljanskega festivala. Zdi se, da imajo Ljubljančani kljub bogati ponudbi, ki jim jo nudijo njihove kulturne institucije, še vedno precej nekritičen odnos do vsega, kar prihaja iz „velikega, belega sveta“. Tako so nadvse ponosno razglasili, da prihaja v Križanke najboljši ameriški musical l. 1978 — Malopridneži (Ain't Misbehavin'). Že samo to je bilo dovolj, da so bile Križanke kar šest večerov zapored polne. Dokaz torej, da si mnogi ljudje želijo samo in izljučno zabave, saj bi kaj drugega v tem broadwayskem musicalu težko iskali. No, zakaj pa ne, če jim je tako všeč.

STOJAN PELKO

Ogenj je človeku prijatelj in sovražnik, s katerim se spopada, odkar ga pozna. Organizirano varstvo pred njegovo uničevalno močjo je danes nekaj samoumevnega, sto let in več nazaj pa so si ga lahko privoščili le mesta, a tudi ne vsa. V Brežicah je tak ukrep sprožil šele požar, ki je izbruhnil 1570 in povzročil meščanom veliko gospodarsko škodo. Na ukaz takratnega deželnega glavarja grofa Attemsa so na magistratu, takoj za tem vpeljali gasilsko službo. To je bila požarna straža, ki je imela na voljo že tudi prve pripomočke za gašenje: ročno brizgalno — smenalko, nekaj cevi, požarne kavlje in vedra. Straža je imela stalno dežurno službo in na nočnem obhodu po mestu je glasno pozivala gospodinjne, naj pazijo na ogenj. Za oznanjanje požarov je imela dvoglasni gasilski alarmni rog.

V kroniki gasilskega društva je dolgoletni predsednik Anton Bruderman zasledil, da je tako organizirana proti požarna služba delovala do leta 1982. Vzdrževanje te službe je bilo drago, zato se je občina poskušala čimprej otresti tega bremena. Dala je pobudo za ustanovitev prostovoljne požarne brambre. Avgusta 1882 so zamisel uresničili in prva brežiška „Prostovoljna požarna bramba“ je prevzela svojo dolžnost. Štela je dvajset moških. Četo so sestavljali pretežno starejši mestni obrtniki in med ustanovitelji so v zapisnikih omenjeni priimki: Deržič, Klavžar, Zalokar, Klobučar, Černoš, Predanič, Vogrinc, Denk, Novak, Solner, Ferenčak, Krofi, Hribar in še nekateri. Takrat je občina dala zgraditi prvo gasilsko orodjarno z lesenim sušilnim stolpom. Gasilce je oskrbela še s štirikotno vpražno ročno brizgalno in nekaj doma izdelanimi požarnimi lestvami. Orodjarno, ki so jo pozneje poimenovali Gasilski dom, brežiški gasilci še danes uporabljajo, čeprav je že zdavnaj premajhna. Razširili so jo le toliko, da so vanjo lahko postavili avtomobilsko cisterno in vozilo za prevoz gasilcev. Večjih posegov spomeniškovarstvena služba ne dovoli.

V zgodovini gasilstva v Brežicah je zapisan kot pomemben mejnik tudi dan, ko je po zlomu stare Avstrije na Gasilskem domu prvič zaplapolala slovenska zastava. Prvi načelnik slovenskega gasilskega društva je bil Ignac Poljanšek. Vodil ga je enajst let. Motorno brizgalno na kolesih znamke Mercedes-Benz je za gašenje požarov mesto dobilo 1927. Ognjeni krst je kmalu po tistem doživela v Rigonah pri Dobovi. Vas je zajel velik požar in ogenj je tedaj uničil skoraj trideset kmetij. Leta 1930 je društvo kupilo še rabljen Fiatov avtomobil. Kolar Martin Zorko, kovač Ivan Vogrinc in ključavničar Adolf Predanič so ga predelali za gasilske namene.

Velik požar v bolnišnici 1932 je bil za brežiške gasilce vnovič huda preizkušnja. Pokazalo se je, da boju z ognjem v mestu niso več kos. Imeli so prekratke lestev, zato so kmalu po tistem kupili novo. Denar zanj so prispevali meščani, občina in Mestna hranišnica. Lestev še danes koristno uporabljajo, vendar ne za vse namene, saj je dolga le šestnajst metrov. Društvo je tedaj dobilo tudi precej drugih pripomočkov, in ko je 1932 slavilo polstoletni jubilej in razvilo svoj gasilski prapor, je bilo najboljše opremljeno društvo v Posavju. S tem so se člani lahko ponašali le do vojne. Ko so 1941 deželo zasedli Nemci, so skoraj vse orodje in opremo odpeljali. Društvo je prenehalo delati, ker je večina članov morala v

V 8. NADSTROPJU NE SME GORETI

izgnanstvo. Požarov je bilo na brežiškem območju tudi po tistem precej, zato so Nemci pripeljali novo orodno vozilo znamke Mercedes. Ob umiku 1945 so ga nameravali vzeti s seboj, vendar sta jim to preprečila domačina Jaka Ažbe in Rok Krošelj. Z motorja sta odmontirala nekaj delov in skrila ključne ter tako poskrbela, da gasilci v prvih povojnih letih niso ostali praznih rok. V domu sta z avtomobilom vred počakali nanje tudi dve črpalki in nekaj druge opreme.

Po osvoboditvi so se brežiški gasilci s podvojeno voljo zagnali na delo, se strokovno izpopolnjevali in uredili v

gasilskih veščinah. Dobro izveščani so se uspešno spoprijemali z ognjem in sodelovali pri gašenju velikih požarov, ki so takrat ogrožali premoženje in ljudi v tem delu Slovenije in bližnjih krajih na Hrvaškem.

Anton Bruderman se spominja, da so tedaj gorele cele vasi, v Sloveniji Župeča vas in Črešnjice, na Hrvaškem Ključ in Laduč. Vnemali so se kopiči slame na dvoriščih in največkrat je zagorelo, ko so kmetje kuhali hrano za prašiče. Tedaj je bilo tudi veliko gozdnih požarov. Običajno jih je zanetila neprevidnost pri požiganju trave.

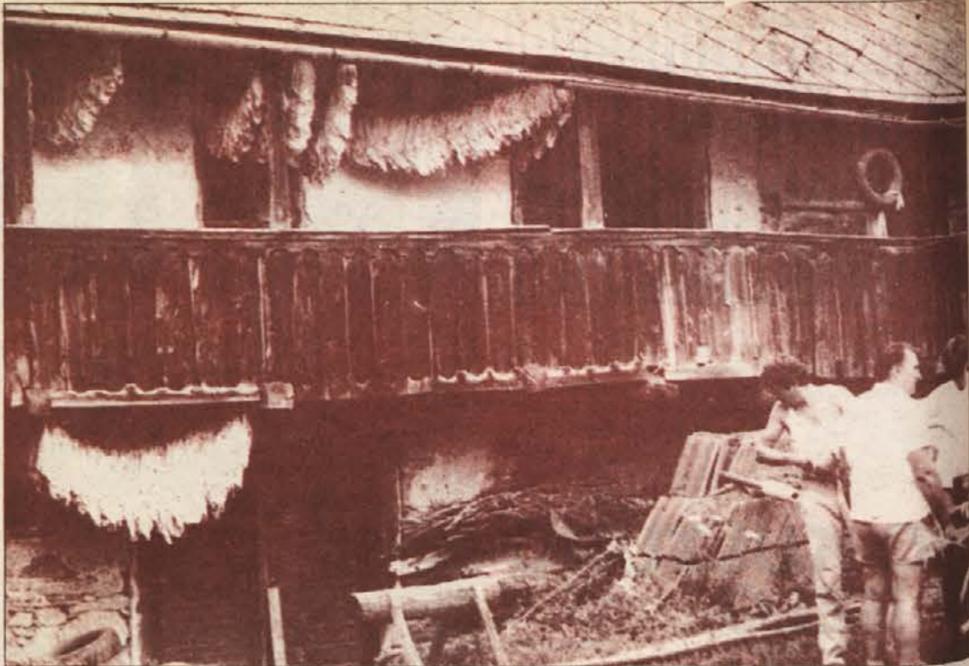
„Gasili smo jih nad Gornjimi Seli, v Dobravi, pod Stojdragom in v Pišecah. Gozdni požari so zelo nevarni, ker zračni vrtinci dvigajo žerjavico in jo trosijo daleč stran. Pri teh požarih smo vselej mobilizirali vaščane, takrat ko je gorela Dobrava, pa smo dvignili na noge mesto Brežice. Jarke so šli kopati tudi delavci iz tovarn, da smo ogenj ukrotili s skupnimi močmi.“

„Srečevali smo se tudi z namernimi požigi,“ je nadaljeval svoje pripovedovanje Anton Bruderman. „V Župeči vasi in v Črešnjicah je gorelo po dvanajst poslopij hkrati. Leta se ne spominjam več, vem le, da smo se pripravljali na tombolo in da smo pred tisto nedeljo štiri noči zaporedoma gasili. Vsak dan je skoraj ob istem času zagorelo v drugi vasi. Bilo je zelo suho in kmetije so se vžigale druga od druge. Kot bi bilo včeraj imam pred očmi tistega radovedneža, ki se v Župeči vasi nikakor ni umaknil gasilskemu avtomobilu. Pokojni Miško Radanovič ga je za lase potagnil na avto, rekoč: „Le pojdi sem, boš kaj povedal!“ S tem ga je seveda streznil, da se najbrž nikoli več ni postavil gasilec na pot prav tedaj, ko se jim je najbolj mudilo. V trenutkih naglice smo večkrat doživeli tudi smešne trenutke, kot na primer na Bizeljskem. Takrat, ko smo gasili pri Sekoranju. Vodo smo vlekli kar iz potoka za cesto, pa nam je počila cev. Bilo je ponoči, in ko sem v temi tekel pogledat, kaj je narobe, so mi hlače obvisle na bodeči žici, na katero sem se v temi nataknil. Nisem se veliko zmenil za to in pustil sem jih viseti tako dolgo, dokler ognja nismo do kraja zatrli. Malo bolj nerodno je bilo v Gregovcih, kjer sva se dva gasilca med gašenjem nenadoma znašla do pasu v gnojnici. Pri tovariših je to pozneje izzvalo ogromno smeha.“

Take dogodivščine so nam po napornem gašenju vselej prinesle sprostitev, velikokrat pa smo se srečevali le s prizori, ki so nas zaradi grozljivosti še dolgo vznemirjali. Mednje sodijo predvsem nesreče na magistralni cesti. Za brežiške gasilce so bili preizkušnja izurjenosti tudi požari v tovarnah. Po vojni sem sodeloval pri treh takih nesrečah. Dvakrat je gorela Celuloza v Krškem in enkrat Kopitarna v Sevnici. V Brežicah je bil zadnji tak velik požar na Odpadu. Vžgal se je obrat za predelavo odpadne volne. Gasili smo tako, da smo pripeljali na železniško postajo veliko kad iz vinske kleti v Brežini. Bila je tako široka, da je zaprla sosednji tir in brzec je imel zaradi tega precej zamude. Ogenj smo ukrotili šele potem, ko smo vso klet zalili z vodo.“

Letos, ko slavijo v Brežicah stoletnico društva, si njegov dolgoletni predsednik Bruderman najbolj želi to, da bi bili gasilci boljše opremljeni. Gašenja v starem delu mesta se gasilci boje zato, ker ni pritiska na hidrantih in si morajo zaradi tega pomagati s cisternami, v stolpnih pa zato, ker nimajo dovolj visoke lestve. Če bi gorelo v 8. nadstropju, so brez moči, razen tega so preozke tudi dovodne poti in z avtomobili ne morejo zraven. Upajo, da bodo kmalu dobili zaželeno lestev in vozilo za gašenje s kemičnimi pripravki. Za sedaj teh naprav še nimajo kam postaviti, zato potrebujejo prej še streho in vso zimo ogrevan prostor. Trenutno si ne delajo nobenih utvar. Zaradi varčevanja si ne upajo misliti na nove investicije, pričakujejo pa, da bo prej ali slej tudi to prišlo na vrsto.

JOŽICA TEPPEY

„HUDIČEVA TRAVICA“ IZ BELE KRAJINE

V Beli krajini so že pred drugo svetovno vojno im med njo po vrtovih gojili tobak. Tako vrtičkarstvo je bilo seveda prepovedano. Kmetje so „hudičevo travico“ sadili na skrivaj, očanci pa so iz njenih listov zvijali cigarete. Prav to dejstvo je napotilo delavce ljubljanske Tobačne tovarne, da so se letos odločili za organizirano saditev tobaka na belokranjskih poljih. Vendar vzrok za njihovo odločitev niso bila le primerna tla in ugodno podnebje, ampak tudi to, da je v Beli krajini zelo veliko neobdelanih, torej s travo poraščenih polj. Kljub temu da bi ta polja posadili s tobakom, bi bilo dovolj prostora za ostale kulture.

Čeprav Belokranjecem rastlina tobaka ni povsem neznan, je med njimi vest o gojitvi vzbudila presenečenje. Bela krajina je namreč dokaj na severu v primerjavi z ostalimi gojitvenimi področji. Tej tudi več kot dvometrski

rastlini prija namreč vroče podnebje; njena Jomovina so subtropski predeli Amerike, Evropeji pa so jo spoznali pri odkritju Amerike ter jo leta 1519 prinesli na Portugalsko, pozneje pa v Španijo. Zanimivo je, da so v začetku gojili tobak kot redko okrasno in zdravilno rastlino, po Evropi pa se je začela širiti po letu 1560. Takrat je francoski ambasador na libonskem dvoru Nicot poslal prašek in seme te zdravilne rastline Katarini Medici. Po Nicotu je sveta trava, ki ozdravi vse bolezni, kakor so jo imenovali takrat, dobila botanično ime Nicotiana.

Tobak spada v družino razhudnikov, kateri pripada 60 izvirnih vrst. Glede na uporabno vrednost v industrijski predelavi pa ločimo tri osnovne skupine tobaka, in sicer aromatični cigaretni tobak orientalskega tipa, tobak za cigarete ter cigaretni tobak ameriškega tipa. Vse te tipe gojimo tudi v Jugoslaviji, na belokranjskih tobačnih poljih kot edinih v Sloveniji raste sorta barly, to je ameriški tobak. Za to vrsto so se strokovnjaki odločili zato, ker je zelo odporna, tako kar se tiče škodljivcev kot tudi vremenskih nepravilnosti.

Gojenje tobaka v deželi ob Kolpi je poskusno, saj poteka šele prvo leto. Na hektarju in 20 arih je 8 kooperantov črnomaljske in metliške Kmetijske zadruga maja posadilo okrog 30.000 sadik, ki so jih dobili iz Podravine. Kot so povedali v metliški Kmetijski zadrugi, bi bilo lahko gojiteljev še več, če bi prišli porabniki na dan s svojo idejo nekoliko prej, torej takrat, ko kmetje še niso imeli zasajenih ali pripravljenih za druge

kulture že vseh njiv. Zato so letos vsi, razen enega kooperanta, polkmetje, ki jim to gojenje gotovo pomeni pomemben vir dodatnega zaslužka. Če odštejemo stroške, ki jih imajo s škropivi, ter lastno delo, je s tobakom, ki zraste na 10 arih, moč zaslužiti 2 stara milijona. Površine, ki jih imajo zasajene Belokranjci, pa so tudi trikrat večje. Tako ima Ivan Žapčič iz Metlike v Galez Dragi na Hrvaškem zasajenih kar 35 arov, Jože Nemanič iz Gornje Lokvice 25 arov, Stanko Kastelic iz Krmačine 20 arov, Stane Željko z Gornjega Suhorja pa 6 arov. V črnomaljski občini so zasadili nekoliko manj tobaka, in sicer Branko Požek iz Gorenjcev, Rude Trempus iz Vinice ter Ivan Stegne iz Goleka pri Vinici po 10 arov, Ivan Požek iz Velikih Sel pa 4 are.

Če bodo jesenski rezultati pokazali, da je letina dobra, bo Tobačna tovarna iz Ljubljane v sodelovanju z obema kmetijskima zadrugama in belokranjskimi pridelovalci prihodnje leto zasadi la po obkoljskih poljih še več tobaka. Kot je povedala Jana Okorn iz Tobačne tovarne, ki opazuje in nadzoruje rast tobaka ter deli kooperantom nasvete od zasaditve rastline do sušenja pobranih listov, tobak v Beli krajini zelo dobro uspeva, ponekod celo bolje kot v Bosni. Predvsem pa je pomembno to, da je le malokje opaziti boleznijo ali škodljivce, ki jih ima tobak sicer zelo veliko.

Kakšno pa je pravzaprav delo, ki ga ima pridelovalec z rastlino, preden lahko pobere z vrvic posušene liste? Belokranjci letos niso sejali

tobaka — to jih čaka prihodnje leto. Okrog 20. maja so posadili sadike. Po dveh mesecih vzgajajo, torej okopavanja in škropljenja, se začne prva „trgatev“. Najprej so na vrsti spodnji listi, a samo tisti, ki so dozoreli ter imajo svetlo rumeno barvo. Te liste nanizajo na vrvi, ki jih obesijo v sušilnice — iz prozorne folije narejene ute. Obiranje traja približno mesec in pol v enotedenskih presledkih. Ljudje morajo oditi po velike liste na polje kar petkrat. Za vse ročno delo porabijo za tobak, pridelan na 10 arih površine, 18 delovnih dni.

Vendar je modernizacija priskočila na pomoč tudi pridelovalcem tobaka, saj prihranijo veliko časa s strojnimi sajenjem ter s strojnimi nizanjem oziroma šivanjem listov na vrvi. Električni stroj za takšno šivanje je podoben šivalnemu stroju za blago, le da ima namesto sukanca debele vrvi. Ko bodo listi posušeni, bo komisija Tobačne tovarne ocenila njihovo kvaliteto, temu primerno pa bo tudi plačilo.

V vaseh, v katerih so se posamezniki odločili za gojitev tobaka, je med prebivalci veliko zanimanja za takšno vrsto poljedelstva in že sedaj se jih je nekaj med njimi odločilo, da njihove njive prihodnje leto ne bodo ostale poraščene, ampak jih bodo raje zasadili s to kulturo. To pa je prav gotovo dobro napotilo in potrdilo magistru agronomije tovarišu Franju Benkoviču, vodji belokranjske proizvodnje tobaka, da je storil prav, ko se je odločil za pridelovanje te rastline v Beli krajini.

M. KRUMPAČNIK

RIBIČ, KI NE POTREBUJE SREČE

Med športnim ribičem in nedeljskim rekreativcem je precejšnja razlika, vsaj takšna kot med poklicnim in amaterskim nogometašem. Primerjava ribolova in zogobca gotovo ni najbolj primerna, še zlasti ne, ker ob nogometaških brz pomislimo na masne dohodke, tekmovalni ribiči pa morajo za svojega konjička, ki je pravzaprav več kot to, globoko poseči v svoj žep. Pribor za ribiča — rekreativca se dobi že za tri tisočake, cena opreme za tekmovalnega ribiča pa se suče med trideset in petdeset tisoč dinarji. Seveda je za tekmovalnega ribiča, ki hoče doseči vidnejše rezultate (in to je logična želja večine!), tudi prostega časa zelo malo. Priprave na tekmovalna terjajo svoj davek.

„Vsakega ribiča nesreča je, da nima sreče,“ hudomušno odvrne čokat tridesetletnik Dušan Vučajnik iz Krškega, sicer predsednik tekmovalne komisije pri Ribiški zvezi Slovenije, ko ga vprašamo, od česa so odvisni tekmovalni uspehi ribičev. Ko še kar naprej vztrajno vrtamo, kakšen delež ima pri vsem tem sreča, le nekoliko bolj opredeli razmerje znanja in sreče: „Približno polovica uspeha je v naročju Fortune. Sreča pa se manjša z znanjem. Ribiči imamo tudi dokaj različen uspeh, če lovimo v hladnih ali toplih vodah, precejšnji odtenki so tudi pri lovu male ali velike ribe.“ Vučajnik poudarja, da še tedaj, ko športni ribič dovolj dobro pozna vodo, ribo in teren, marsikdaj pomakne jeziček na tehtnici uspešnosti

sreča pri žrebu lovnega mesta; že pri petdesetih metrih so lahko velike razlike, najboljša pa so vedno krajna mesta.

Športne ribiče precej zaboli, ko slišijo na svoj račun razne vzdevke, ker naj bi v vodah povzročali pravi pokol. Resnica pa je vsaj v Sloveniji drugačna. „Če bi 23 nedelj, ko so republiška tekmovalna, res lovili zase, ne pa tekmovalno, bi res odnesli precej rib. Toda ribe vračamo žive in nepoškodovane v vodo. To bomo skušali uveljaviti še v drugih republikah. Tudi očitki o kemikalijah v hrani so povsem odveč. Imamo pravilnik, ki ga spoštujemo. Hrana je naravna, to pa so predvsem žitarice, odšavljen z različni eteričnimi olji, denimo janeža ali mošusa,“ zatrjuje Dušan Vučajnik, član ribiške družine Brestanica — Krško, ki je ribič že 15 let, tekmovalno plat ribištva pa je spoznal pred desetimi leti. S predlani na Ohridu osvojenim jugoslovanskim pokalom, ko je v treh urah ulovil kar 900 rib — za kilogram več kot drugouvrščeni — je potrdil tradicijo uspehov dolenskih, belokranjskih in posavskih ribičev. „Črnomalčan Anton Butala, štirikratni republiški prvak, je znal prvi pri nas loviti veliko ribo,“ hvali kolege Vučajnik in omenja še druge izvrstne ribiče: dr. Iva Podergajsa in Mira Bergerja iz Novega mesta, Brežičana Draga Gerjeviča in Nikolo Bukovinskega ter Ivana Kozoleta iz Kostanjevice. Berger ima po Vučajnikovi besedah precej zaslug za 7. mesto jugoslovanskega moštva na lanskem svetov-

nem prvenstvu v Angliji. Da je to ona najboljših uvrstitev, se je Vučajnik lahko sam prepričal, ko se je na svetovnem prvenstvu v Španiji sam kosal s svetovno elito in je moral biti kar zadovoljen s 36. mestom med stotimi ribiči. Spoznal je, da so najboljši Francozi, Belgijci, Italijani in Nemci pravi profesionalci. Seznanjanje z najboljšo opremo pa je tudi prispevalo, da se je lani odločil za nakup japonske ribiške palice. Dolga je deset metrov, tehta le kilogram, Vučajnik pa bi letos za enak izdelek moral odšteti že blizu sedem starih milijončkov. „Koliko me letno stane moj konjiček, raje ne povem. Tekmuje tudi žena, ki je bila predlani 3., lani pa 5. do 6. v Sloveniji. Res je, da gre v naši družini ves denar in čas za ribolov.“

V naši republiki je približno 400 športnih ribičev, razdeljenih v prvo in drugo skupino. Poznajo sistem izpadanja, kakor v drugih športih. Slovenski ribiči se borijo, da bi prišli v zvezo telesnokulturnih organizacij, da bi si vsaj nekoliko izboljšali gmetni položaj. „Jugoslovanska ZTKO priznava tekmovalne ribiče, če prideš med najboljše dobiš štipendijo, pri nas pa še ne,“ pravi Vučajnik, zatem pa nadaljuje: „Manjka nam tudi publicitete. Ko so lani v Ptujju Novomeščani Podergajsa, Suchy in Berger moštevno osvojili pokal Jugoslavije z ogromno prednostjo, je ta uspeh le pomalem pricuriljal v javnost.“ In da ne bi pozabili na najnovejši uspeh slovenskih ribičev, zapišimo, da so na državnem prvenstvu na Dravi v

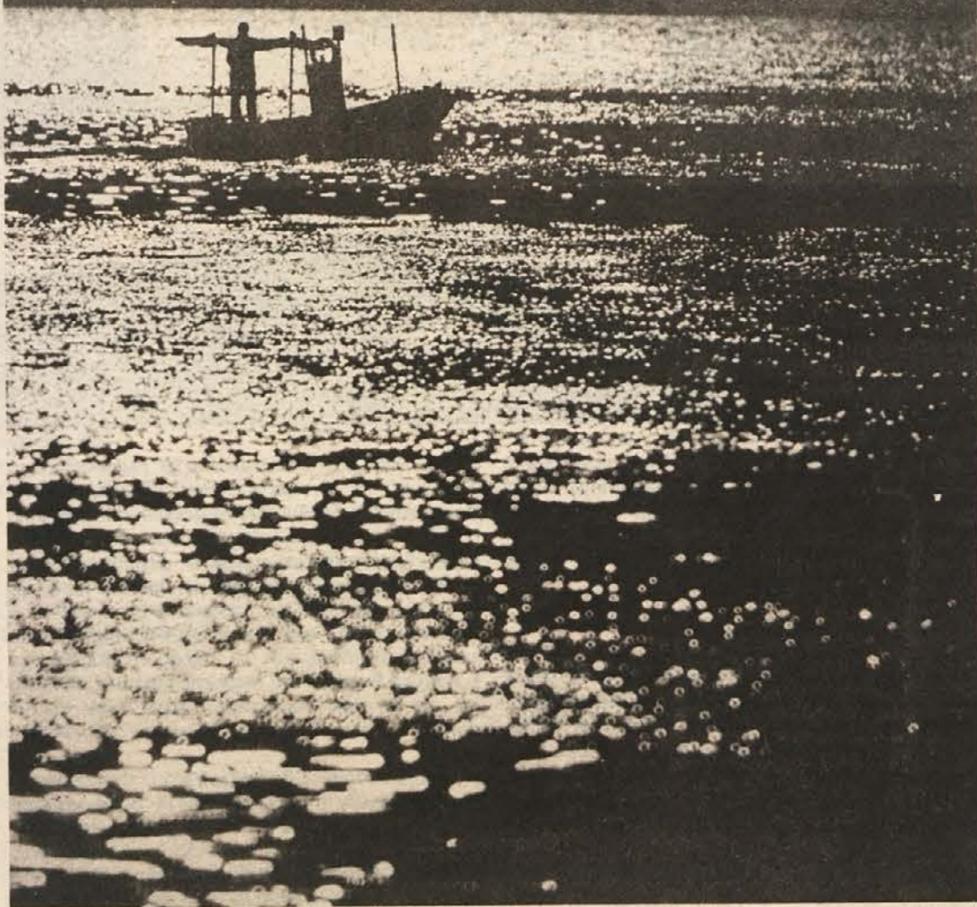
Osijeku sredi julija ženske osvojile bron, moški pa četrto mesto. K tej uvrstitvi je obilno pomagal prav Vučajnik, ki je imel v finalu med 28 ribiči srečo, da je na žrebu „potegnil“ zadnje mesto na trasi in s 15.883 točkami (ali enakim številom gramov!) dosegel doslej najboljši ulov s plavkom.

Na suho je potegnil v treh urah 152 rib, za ekshibicijo številnemu občinstvu pa je deset minut lovil samo majhne ribe in dokazal, da je s spretnostjo mogoče tudi z 82 zelenikami držati korak s tistimi, ki so se odločili za ulov velike ribe. „Hrana je odigrala glavno besedo. Uporabljali pa smo predvsem domačo, za veliko ribo,“ spregovori o doslej najboljšem dosežku na državnih prvenstvih Vučajnik. Vesel je, da se že vsaj polovica hrane dobi doma, saj je kilogram uvožene že pred časom stal 170 dinarjev. Kljub temu, da je Ribiška zveza Slovenije tekmovalcem krila nekatere stroške, je Vučajnik izračunal, da ga je naslov državnega prvaka veljal okoli dva stara milijona. Še dobro, da imajo v njegovem kolektivu veliko razumevanja, saj je SOP (Dušan Vučajnik je v njegovem tozdu Storitve vodja steklarjev) pomagal z izrednimi dopusti, lani so Vučajnikovi primaknili tudi star milijonček.

Če bo denar, bo Dušan Vučajnik septembra na svetovnem prvenstvu na Irskem skušal znova dokazati, da lanski uspeh jugoslovanske reprezentance ni bil naključjen.

B. BERČ

Je od turizma ostal le pohlep?

je povsod več kot lani, tujih gostov pa večinoma manj, čeprav so v mnogih letoviščih številnejši kot lani. V Slovenskem Primorju je bilo okrog 35 tisoč gostov, v Istri in Kvarnerju je 450 tisoč turistov takorekoč napolnilo vse objekte in imajo posamezna letovišča celo rekord. V srednji Dalmaciji jih je bilo okrog 230 tisoč, na makarski rivieri 67 tisoč in v dubrovniških ter okoliških letoviščih 50 tisoč. Črnogorsko obalo so turisti „odkrili“ zares šele po znižanju cen in je sedaj tam okrog 100 tisoč gostov.

Same številke so za marsikoga morda še kar ohrabrujoče. Ne more pa to držati za vse, ki se ukvarjajo z organizacijo poslovanja v turizmu in za vse, ki veliko pričakujejo od deviz iz turizma. Kljub vsemu sredi glavne turistične sezone za prostor skoraj nikjer ni problema, pa tudi devize ne pritekajo, kot bi želeli. Zakaj turistična sezona ne izpolnjuje pričakovanj? Glavna vzroka smo že našli. Pojasnujeta marsikaj. In turistični delavci so kategorični. Turizem ne živi sam zase, ampak je sestavni del gospodarstva in njegovih težav.

Tudi v turizmu manjka pametne politike, enotnosti v nastopu do tujine, denarja, repromateriala (prehrambenih in drugih artiklov), dodelane kadrovske politike. Preveč je zmede, neuresničenih dogovorov in včasih nelogičnih zakonskih predpisov. Posledice vemo. Praktično povsod občasno zmanjkuje bencina, mleka, tudi mesa; kave sploh ni. Da o vrstah, v katerih je treba na vse to in še kaj čakati ure, niti ne govorimo. Vrsto izdelkov podražimo sredi sezone. Turisti ure čakajo na mejnih prehodih. Tuji časopisi pridejo namesto 1. junija mesec kasneje. Podražimo bencin, na črpalkah pa nimajo navodila, kako upoštevati privilegij stare cene za prodajo bencina na bone za tujce. Stalno pada tudi kvaliteta vseh uslug in storitev v turizmu. To pa je ena glavnih stvari, ki vpliva na odločitev današnjih turistov, kam bodo šli na dopust. Turist, ki prihaja na letovanje v „lastni režiji“ (rekli smo že, da se sodobni turizem vse bolj nagiba v smer individualnega), ne more biti navdušen nad slabo preskrbo in organizacijo preskrbe.

In tuji turist je že mesece pred sezono odlično informiran o vseh naših težavah. Naša propaganda, da bi ga prepričali o nasprotnem, je zatajila. In kar je še hujše — nič nismo naredili, da bi pomanjkljivosti odpravili. Tuja konkurenca tako nima težkega dela pri pridobivanju gostov, ki bi morda šli v Jugoslavijo. In tisti, ki pridejo, prinesejo s seboj praktično vse, kar potrebujejo, od krompirja, olja, kave, pijač, do salam, sirov, pralnih praškov. Tako pri nas ne puščajo deviz za vse to. Pa tudi sicer jih že pred mejo veliko zamenjajo v dinarje, ceneje seveda. Svoje pobere tudi privatni kliring. Poti iz očitne stagnacije ne najdemo. In neorganizirani kot smo — imamo točno tako turistično sezono, kot jo zaslužimo.

ZDENKA LINDIČ-DRAGAŠ

junija dokaj uspešna. Zato pa se je precej zavlekel začetek glavne turistične sezone in tudi gostov je manj kot lani. Manj jih prihaja predvsem iz ZRN, Avstrije in Italije, od koder imamo sicer 70

odstotkov tujih gostov. Po vesteh je konec julija v naši državi letovalo okrog 1,08 milijona turistov. Ob Jadranu jih je preživljalo počitnice okrog 870 tisoč, od tega 470 tisoč domačih. Jugoslovanov

Skoraj neverjetno je, kaj vse v Jugoslaviji vsako leto bolj pričakujemo od turizma. Dejavnost kot taka je res naš največji izvoznik in „turistične“ devize lahko pobere kar na domačih tleh. Možnosti za to imamo. A devize le ne pritekajo po željah in načrtih, čeprav je splošno vzdušje o naših velikih potrebah po devizah naredilo iz marsikaterega turističnega delavca pohlepnega trgovca.

Da bi temu primerno izboljšali in razširili ponudbo ter dvignili kvaliteto uslug, je žal še vedno bolj izjema kot pravilo. In tako je letos v naši državi povprečno za nekaj odstotkov manj tujih turistov, čeprav turistično povpraševanje v Evropi raste in npr. Italija ter Španija dosegata prave nacionalne turistične rekorde. Nekateri naši turistični delavci sicer pravijo, da letošnje sezone ni pametno in realno primerjati z lansko, ki je bila izredno uspešna. A že zaradi vzrokov, ki botrujejo manjšemu zanimanju tujcev za počitnikovanje v Jugoslaviji, bi nas podatki vendarle morali skrbeti.

Za razmeroma neugoden položaj Jugoslavije na mednarodnem turističnem tržišču v letošnjem letu sta dva glavna vzroka. Prvi je „zastarela“ struktura naše ponudbe. Tržišče ni obsedeno s cenovitostjo za vsako ceno, ampak zahteva primerno ceno za določeno vrsto uslug. Turizem se je v zadnjih nekaj letih preselil iz velikih hotelov s polno oskrbo v kampe, bungalove in druga podobna prebivališča, kjer ima gost možnost samooskrbe. Za to je seveda potrebna bogato in dobro organizirana celotna gostinska in trgovinska ponudba. Mi kot da smo pri tem zaspali in prodaja naših klasičnih hotelskih paket aranžmanov ne gre več kot včasih. Drugič je pri nas zelo očiten neturistični način mišljenja in ravnanja.

Medtem ko v Italiji, Španiji, Grčiji vso sezono žive praktično le za turizem in se nanjo tudi dobro pripravijo, pri nas zelo slabo cenimo turistično propagando, ne uredimo pravočasno večje propustnosti meja, ne zagotovimo pravočasno dovolj bencina, tujih časopisov in prehrabnih artiklov, dvigamo cene med sezono itd. Na vse to pa je seveda še posebno občutljiv turist, ki si sam organizira življenje na počitnicah. In teh je v Jugoslaviji preko 60 odstotkov.

V tem trenutku je brez dvoma še težko reči, ali se bo v trezorje Narodne banke Jugoslavije letos res nateklo napovedanih 1,68 milijarde dolarjev iz turizma. Da te vsote ne bo lahko „pokasirati“, pa je že jasno. In za to smo si v največji meri krivi sami. Konkurenca v borbi za gosta je v Evropi vse hujša in glede na naše razmere počasno prilagajanje zahtevam in potrebam teh sodobnih nomadov, skromno propagando in izredno slabe priprave na sezono ter glede na to, da smo vrsto stvari naredili narobe ali pa jih sploh nismo naredili, smo lahko s sedanjimi razmerami pravzaprav kar zadovoljni. Nad predsezono se v glavnem nikjer ne pritožujejo, saj je bila razen

DRETA, KAKOR ŽIVLJENJE DOLGA

„Šuštar biti, to je reven stan, stare čevlje šivat, to je mene sram.“ Tako nekako gre narodna zabavljiva pesem. Stara je in tisočkrat zapeta. Ignac Oblak iz Gornje Brezovice pa ji najbrže ne bi pritegnil. On je čevljar.

„Čevljarskega poklica se nisem nikoli naveličal. Med vojno sem delal v partizanski delavnici blizu Radatovičev. Takrat se ni vprašalo, do kdaj se dela. Noč in dan, če je bilo treba. Vsak je moral narediti najmanj dva para čevljev na dan. Iz te delavnice sem šel v drugo, v Sošice.“

V Žumberku — vojno viхро je namreč prebil na hrvaški strani — je Ignac Oblak zaužil veliko strahu in gorja. „Prihajali so ustaši. Do tal so nam požgali. Frdamano mi je ostalo v spominu, kako smo morali bežati in se skrivati kadar so divjali.“

S koncem vojne se je Ignac z družino preselil v rodno Brezovico. Tam je potem postavil tablo: **IGNAC OBLAK, čevljarstvo. Kupil je rabljene**

stroje. Na začetku je imel dva, vendar je enega prodal, tako da je sam delal z enim. V začetku je delal podnevi in ponoči. Potem je svoj delavnik skrajšal na osem ur.

„Usnje sem kupoval vsepovsod, v Zagrebu, Ljubljani, Novem mestu. Takrat je bilo dobro, pravo naravno usnje. Iz njega se je dal narediti trpežen čevlji. Moral je biti seveda tudi lepo oblikovan. Nekateri naročniki so zahtevali oboje, nekateri so bili zadovoljni že, če je bil trpežen, za nekatere je bilo dovolj, če je bil lep. Važen je material. Če je material v redu, potem je v redu vse. Potem čevlja ni težko narediti.“

Imel je kataloge, iz katerih so stranke izbirale obutev. Potem je on zmeril nogo in že je lahko začel delati z usnjem. Vendar je pot do čevlja dolga. Skrojene usnjene dele je treba sešiti in jih podšiti. Podplate je potrebno namakati, da se zmečajo. Potem se prišijejo z dreto, če gre za

šivano obutev. En klobčič drete je za osem parov čevljev. Tako je v grobem. Čevljarski mojster Ignac pa ve še za mnoga drobna opravila, ki čevlji naredijo čevlji. „Dela je s tem. —Kako naj vam povem?!“

Beseda steče o današnji čevljariji in o modi celo. „Ni dovolj, da imamo le tovarne obutev. Čevlje nosiš tri ali štiri mesece, potem jih je treba popraviti. Kje pa je material, kje pa je tisti človek, ki bi jih popravil? Saj je bilo materiala prej tudi v Jugoslaviji dosti. Ampak v zadnjem letu se je ustavilo.“

Delo je danes drugačno. Prej ni bilo tekočega traku. Gledal si, da si dosegel normo. Če je nisi mogel doseči danes, si jo drugi dan. Danes te priganja stroj.

Če je danes še kaj čevljarjev? So, v tovarni so! Samostojnih čevljarjev, teh pa res ni. O, jaz sem imel zmeraj vajence, pet ali šest.“

Vajenci so ga imeli menda res radi, saj ga še danes obiskujejo. Celó eden, ki je na Švedskem, se, kot pravi, pogosto oglasi.

„Najboljši čevlji so bili iz boksa. Delali smo jih na škrip, bili so koničasti, zelo pogost je bil tudi okrogel model. Ampak moda se spreminja. Ta se menja po celem svetu. Jaz imam še sto parov kopit, ki niso za današnjo modo.“

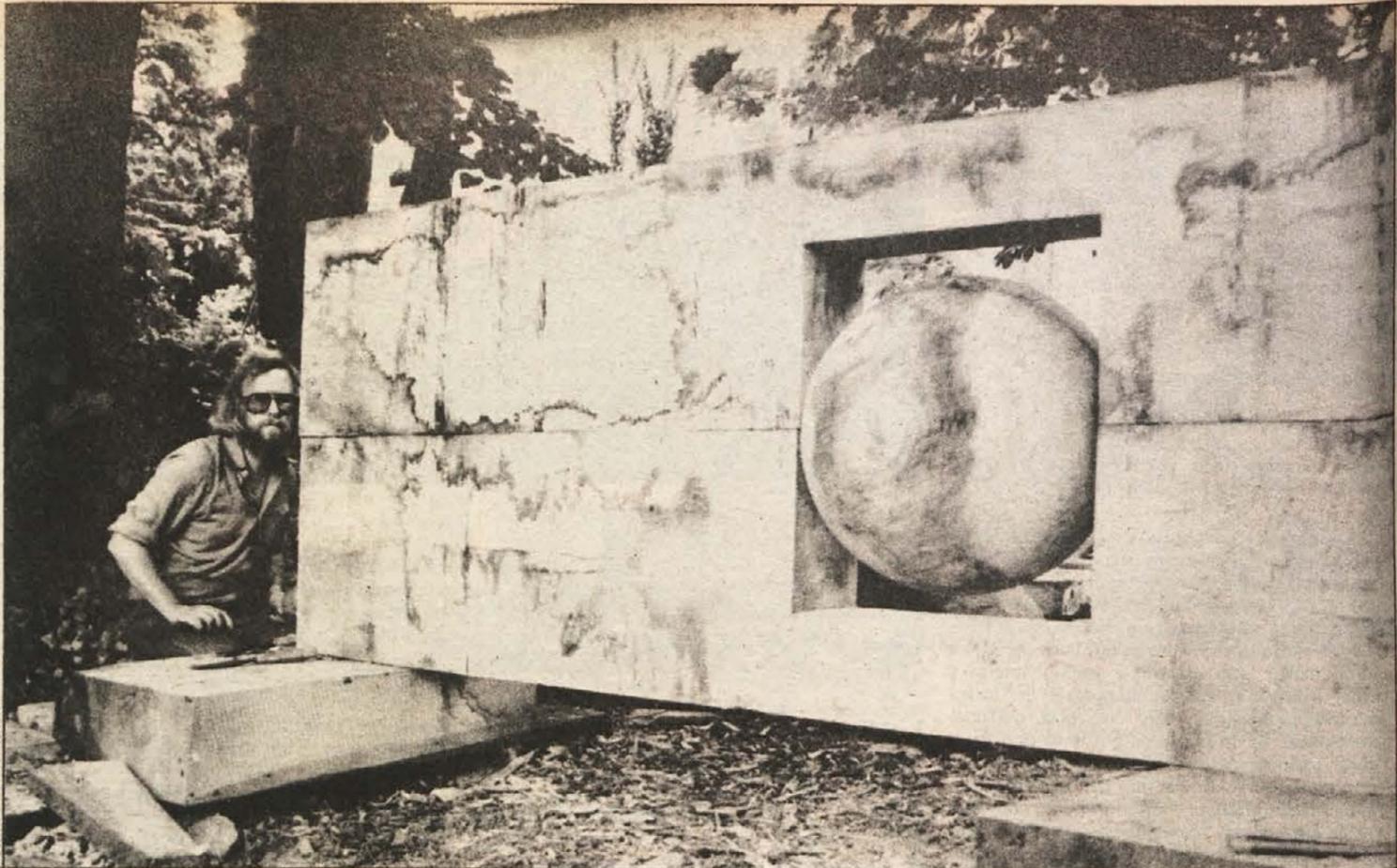
Leta 1972 je bil Ignac Oblak upokojen. Tablo z napisom **IGNAC OBLAK, čevljarstvo**, je snel iznad vrat že davno prej, takrat, ko je odšel v industrijo. Snel je tablo, ampak drete ni pozabil. Z njo je šival kot vajence, smolil jo je kot čevljarski mojster in še danes naredi tu pa tam kakšen šiv.

Z enim klobčičem drete je sešil osem parov čevljev. Kdo ve, koliko klobčičev je bilo v rokah mojstra Ignaca?

MARTIN LUZAR

krakovski hrasti pod kiparskimi zamahi

Franz Weickmann

Kljub poletni sparini, ki te dneve omrtviči vsakršno življenje v popoldanskih urah, je bilo okoli starih zidov kostanjeviškega samostana živahno: pela je motorna žaga, slišati je bilo udarce lesenega kiperskega kladiva, udarce plenkače, ki je rezala skorjo z debelega hrastovega hloda, vmes pa se je oglašal pogovor, ki je tekel v vseh mogočih jezikih, od slovenščine, nemščine, angleščine in srbohrvaščine pa do japonsčine. Od iveri in žaganja, ki so se nabirali ob surovo obdelanih ostankih krakovskih stoletnih hrastov, je v zraku rezko dišalo. Po dveh letih je travnik ob znanem kostanjeviškem zgodovinskem spomeniku dobil tisto podobo, kot jo ima vsakokrat, kadar se tam zbero kiperji iz vsega sveta na tako imenovanih kiperskih simpozijih Forma viva.

Letos je umetniški svet, ki ga vodi znani slovenski kipar Janez Lenassi, imel še posebno težko nalogo, saj se je prijavilo za kostanjeviški simpozij največ kiperjev doslej: nad 50 umetnikov je želelo ustvarjati v tem edinstvenem naravnem ateljeju. Komisija je po tehtnem in najbrž tudi dolgotrajnem preudaranju izbrala šest kiperjev; to so Etsuo Hori iz Tokia, Karl Ciesluk iz Kanade, Avtarjeet Dhanjal iz indijske zvezne države Pendžab, Franz Weickmann iz Landshuta v Nemčiji, Carles Madina iz Venezuele in Dora Kovačević iz Zagreba.

Iz sestave letošnjih udeležencev Forme vive je razvidno, da organizatorji še niso povsem spoštovali programskih smernic, ki so jih sprejeli pred dvema letoma. Dogovorili so se namreč, naj bi na deloviščih Forme vive v vseh slovenskih krajih, ki skupaj tvorijo to edinstveno kulturno manifestacijo (Kostanjevica, Seča, Maribor in Ravne na Koroškem), delalo več domačih ustvarjalcev in tudi več kiperjev iz nevrščanih in prijateljskih držav. Stalen očitek Formi vivi je bil prav ta, da na nji sodeluje vse premalo domačih avtorjev. Med naštetimi imeni je kaj lahko opaziti, da ni med njimi niti enega Slovenca in da kolikor toliko rešuje domače barve le Zagrebčanka Kovačevićeva. Najbrž je res v načrtani program Forme vive zarezalo dleto stabilizacije in ga precej stanjšalo, vendar bi moralo biti še toliko denarja, da bi se slovensko ime pojavilo med letošnjimi ustvarjalci.

Vendar pa, ko prideš na delovišče pri samostanu, ni videti, da bi se kiperji zbrali iz vseh koncev sveta, od mrzlega kanadskega severa pa do ravnin pod Streho sveta. Njihova osnovna govorica je univerzalna — ustvarjalnost. Čeprav se res dosti ne pogovarjajo, pa si pomagajo, kadar je treba, ogledujejo si skice, ki so si jih pripravili za delo, sposedijo si kakšno delovno orodje ipd. Dleta zapojejo že zjutraj in dostikrat ne utihnejo do večera. V Kostanjevici ne nastajajo male skulpture; udeleženci simpozija imajo možnost ustvari-

ti velike, obdelava stoletnih hrastovih orjakov iz Krakovskega gozda pa ni lahka in zahteva veliko trdega dela. Kiperjem so na voljo tudi močne roke domačinov, vendar pa le ostaja glavno breme dela njihovo, zato je razumljivo, da na delovišču ni nikoli miru.

TRIKOTNIK, KI ZELENİ . . .

Še najbolj domače se v vrvežu simpozija najbrž počuti Kanadčan Karl Ciesluk. Že nekajkrat je bil v Jugoslaviji, v Portorožu je trikrat klesal kamen na Formi vivi, poleg tega je bil pet let v Nemčiji, delal je v Avstriji in drugih deželah. Njegovi kipi stojijo že v več mestih po svetu, v Kostanjevici pa ga bo predstavljal gigantski trikotnik.

Ciesluk si je svojo skulpturo zamislil kot sožitje dveh različnih materialov — mrtvega in živega. „Mrtvi“ del nastaja iz krakovskega hrasta, ki ga oblikuje v tri manjše trikotnike, ki pa bodo v končni skulpturi predstavljali le tri kote velikega trikotnika. Linije med koti bo vizualno potegnili trava, ki naj bi rasla v prostoru skulpture do gornjega roba. Kiper si je svoj kip zamislil tako, da bi se živo oblikoval skozi leto. Pozimi naj bi bil prekrit s snegom in le naznačeval svojo obliko. S pomladanskim soncem naj bi najprej izginil sneg iz lesenih kotov, ki bi črni pokulali iz bele odeje, ko pa bi sneg povsem izginil, bi se prostor počasi zapolnil z zeleno travo in kip bi bil to, kot si je kiper Ciesluk zamislil.

Za skulpturo si je že izbral prostor. Najraje bi jo postavil tako, da bi zapolnjevala odprti prostor med ravnico pred samostanom in Gorjanci v ozadju. Zunanji prostor si je izbral tudi zaradi tega, ker meni, da je kostanjeviška galerija na prostem preveč natrpana z deli, ki so nastajala na prejšnjih kiperskih simpozijih.

„V Kostanjevici delaš svobodno,“ je dejal Ciesluk. „Tu si prepuščen sam sebi in svojim idejam in lahko delaš, kar si si zamislil. Na drugih simpozijih ni vedno tako, kar pa me niti ne moti. Zanimiva je ena in druga izkušnja. Na nekaterih kiperskih srečanjih smo udeleženci skupaj ustvarjali en sam projekt, kar se mi zdi še posebno veličastno. Vendar tudi individualno delo, ki prevladuje tukaj, nekaj pomeni, čeprav bi ne bilo slabo s čim takim poskusiti tudi tukaj.“

Kot preizkušen simpozijski maček je Ciesluk opozoril še na nekaj pomanjkljivosti, ki sicer ne zmanjšujejo vrednosti in ne ugleda kostanjeviških srečanj, ne bi pa bilo slabo, ko bi jih odpravili. Nekateri kiperji si želijo suh les, se pravi, da je treba na to misliti že nekaj let poprej. Kanadski kiper pa je opozoril še na to, da je delo s takšnimi drevesnimi orjaki hudo težaško, zato bi manjše dvigalo prišlo še kako prav.

„Bližnji“ sosod Kanadčanu je Japonec Etsuo Hori, ki je k nam prišel iz Tokia, kjer je kostanjeviška Forma viva že povsem domače ime.

Japonec pravi, da je za samo Kostanjevico zvedel od svojih prijateljev in učitelja, ki je že sodeloval na naših prireditvah. Povedal je, da so bili vsi navdušeni nad dosedanjimi simpoziji v Kostanjevici. Pa tudi sam je imel le dobre besede tako za razmere, kot za okolje. Navdušje ga pokrajina in zdi se mu podobna japonski. Pokrajina ga je tudi neposredno navdihnila, da je dokončal zamisel, ki jo je v grobem oblikoval že doma.

„Moja skulptura bo sestavljena iz dveh elementov: hrastovih podov, v katerih bodo vrezane vdolbine, namenjene travi. V grobem bo videti kot topla greda, ki bo prišla do izraza spomladi, ko bo skulptura zazelena od trave. Da bo kip zares spojen z okoljem, ga bom pobarval z olivno zeleno barvo. Kje bo stala, še ne vem točno. Izbral pa sem si že tri prostore, kjer bi lahko stala in bi najlepše prišla do izraza.“

ČASTILEC SKARABEJEV

Še najbolj dodelano je bilo videti delo Nemca Franza Weickmanna. Kiper ga je naslovil Skarabej. Zatrjeval je, da je navdih našel pri starih Egipčanih, ki so to žuželko častili po božje. Od vseh je delal še najbolj vztrajno, z znano nemško natančnostjo in pridnostjo. Od dela ga ni odvrčal pogovor, saj govori le svoj jezik, v katerega pa prijazno vplete tudi kakšno slovensko besedo. Obiskovalci se okoli njegovega delovišča radi zadržujejo, ker je skulptura s svojo kroglo, izdelano neverjetno natančno, precej nenavadna.

Če sta Japonec in Kanadčan pokazala smisel za ubranost kipa s organskim okoljem in Nemec natančnost, pa je naša predstavnica Dora Kovačević pokazala neverjeten pogum. Drobna in krhka Zagrebčanka se je lotila največjega kosa hrastovine na delovišču. Odločila se je, da bo ohranila masivnost, saj ima namen narediti dopolnilo zidovom, ki se ji zdijo tako značilni za kostanjeviški spominski kompleks.

LE ZAKAJ S STROJI?

„Ko bom s pomočjo prijaznih domačinov končala grobo obdelavo, se bo šele začelo moje kipersko delo. Čaka me zares veliko garanja in žuljev, vendar se ne bojim niti ne mislim uporabljati strojev. Stroji me motijo. Kiparstvo, še posebno ko gre za velike skulpture, kot je primer tukaj, je garaški posel, a pravi smisel kiparstva je prav ročno delo. Čemu bi se ga izogibali?“

Dora Kovačević ni tujka v Kostanjevici. Tu je bila že večkrat, vendar je prvič tu kot udeleženka

kiperskega srečanja. Zdi se ji zanimivo, saj je doslej bila le v eni sami likovni koloniji. S Kostanjevico je pravzaprav zares stopila v čarobni svet dela velikih razmerij.

SKRIVNOST VODNJAKA Z INDIJSKIM NADIHOM

Ko si obiskovalec ogleduje kipersko bogastvo Kostanjevice, se utruji, pa nima kje sedeti in počiti med kipi. Prav na to je pomislil Indijec Avtarjeet Dhanjal iz Pendžaba, pripadnik indijskih Sikhov, katerih domovina leži na ravnici pod Himalajo, ko je načrtoval svoj kip. Naredil bo namreč simbolični vodnjak s počivališči. Zamisel je dobil v domači pendžabski vasi, kjer je vodnjak s sedeži srce vaškega življenja, ob njem pa se tudi radi ustavljajo popotniki, ki se v senci ohladi in z vodo odžejajo, potem pa pripovedujejo o svetu in

usodah. Nekaj takega je Avtarjeet pogrešal, ko je prišel v Kostanjevico.

Zagoreli Sikh s košato brato in turbanom na glavi je radoživo pripovedoval, kje vse je že bil. Kot učitelj kiparstva je obredel številne afriške dežele od Kenije do Tanzanije, dokler se ni za stalno naselil v Londonu, od koder pa se vsako leto vrača v rodno vas.

Kot svetovni popotnik in podeželan hkrati se še posebno živo zanima za dolenskega kmeta. Opazuje, kako dela, kakšne navade ima, kakšno orodje, kje stanuje in s čim si lepša bivališče. Prav slednje je zelo značilno za pendžabske vasi, kjer se, kot pravi, hiša od hiše po dekoraciji povsem razlikuje, a vse so lepo okrašene z risbami.

„Gledam vaše ljudi in se tu in tam česa naučim od njih. Še posebej me zanimata ljudska tvornost in arhitektura. To namreč preučujem v domači deželi. Človek se mora od drugih nenehno učiti in povzeti vse dobro. Tako nameravam tudi sam,“ je dejal bradati Sikh. A ne bo samo odnesel kakšno izkušnjo in lepih vtisov, našim ljudem bo tudi nekaj pustil; prepričan je, da bo s svojim uporabnim kipom (vodnjak — počivališče) ustvaril košček indijske družabnosti.

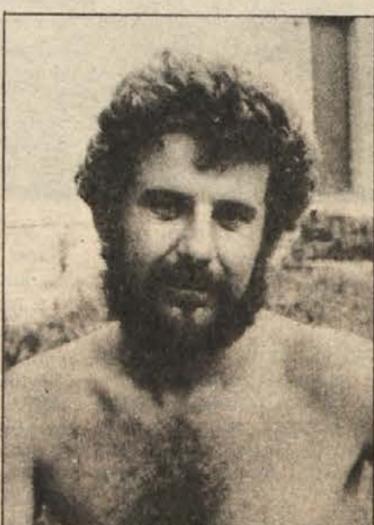
Med kasnejšim pomenkom pri kavi (ne pije alkohola, pa se tudi cvička ni dotaknil) je povedal, da ima s seboj preko sto barvnih diapozitivov, ki jih je posnel v domači vasi. Rad bi jih pokazal našim ljudem, da bi videli, kako žive in delajo njegovi rojaki, ki slove kot družabni, gostoljubni ljudje, katerim je enakost največja vrлина.

Ker rad potuje in se rad vrača v kraje, kjer je kaj lepega doživel, se bo morda nekega dne vrnil v Kostanjevico in se odpočil prav pred svojim simboličnim vodnjakom.

M. MARKELJ
I. ZORAN

Etsuo Hori

Karl Ciesluk

Avtarjeet Dhanjal

Dora Kovačević

obzorja

prebrali smo

tri ljudske knjige

Priden Prešernova družba decembra z izdajo redne knjižne zbirke zaokroži tekoči letnik, se pomuja, da pridejo med bralce tudi dela iz zbirke Ljudska knjiga. Pred kratkim so izšle kar tri naenkrat, označene s številkami od 179 do 180.

„Kraljestvo tega sveta“ je roman kubanskega pisatelja Aleja Carpentierja, pisca, čigar dela smo na Slovenskem začeli objavljati šele na pragu njegove trti pred dvema letoma, dotlej pa so zanj vedeli le redki tukajšnji poznavalci. Gotovo bo prebralo še veliko časa, da bo razložen celovitejši slovenski razred po motivno razvejenem

retu Carpentierjevih romanov; pričujočim smo tako rekoč dele na začetku, saj pred dobrih tremi desetletji spisano „Kraljestvo...“ velja za prvi Carpentierjev roman, temu pa je sledilo še veliko. Četudi je pisan na osnovi preverljivih stvarnih podatkov (zgodovinska dogajanja so celo datirana, prava so imena junakov, krajev, ulic ipd.), je roman umetniško dodelana pripoved o uporuh črnih sužnjev na Haitiju konec 18. stoletja. Dogodki so prikazani skozi usodo enega od upornikov zoper francoske kolonialiste; zmaga črncev je sprva Pirova, saj ne dosežejo drugega kot zamenjavo oblastnikov. Zatiiranje se nadaljuje, a tudi z uporom ni konec. Roman je poslovenil Jadran Sterle. Se tako na kratko je najbrž odveč slovenskemu bralstvu

očrtavati pomen, ki ga ima v svetovni književnosti Guy de Maupassant, eden od glavnih predstavnikov naturalizma, pa ne samo na Francoskem. Stevilnim poslovenjenim romanom, povestim in novelam se je zdaj (v prevodu Zore Koprivnik) pridružila še povest „Yvette“, po kateri je naslovljena ena od Maupassantovih zbirk krajših besedil. Pripoved o junakinji, hčeri pariške kurtizane, ki zamlada spozna blišč in gnilobo salonskega življenja, pa si razočarana zaman streže po življenju ter končno voljna stopi na podobno pot kot njena mati, premore vse tiste literarne odlike, po katerih se njen pisec uvršča med nesmrtnne klasike.

Prav pred kratkim se je na malih zaslonih iztekla nadaljevanja, posneta po prvem romanu Ignazia Siloneja, zato je ime tega italijanskega pisatelja najbrž znano tudi tistim, ki doslej še niso prebrali nobenega od njegovih romanov, teh pa v slovenščini že dolgo ni malo. Za približno seznanitev s Silonejevo tvornostjo lahko služi branje „Lisice in kamelije“, romana, katerega dogajanje je (za razliko od večine drugih pisateljevih del, ki kažejo protifašistično in revolucionarno delovanje na italijanskih tleh) postavljeno za mejo v Švico. Tamkaj se razpletata zgodba o kmečki družini: eden od moških članov vneta pomaga političnim beguncem, sorodniki še slutijo ne, da mu je nenehno za petami policija, in v tako skrivnostnih okoliščinah se možakarjeva hči zaljubi v enega od očetovih zasledovalcev, na koncu pa... Slovenjenje je opravil Jože Dolenc.

hudomušni spomini

Spomini Olega Križanovskega-Igorja, ki jih je po avtorjevem pripovedovanju napisal Mile Pavlin, so precej resničen in poseben prikaz partizanstva na Slovenskem v prvih vojnih letih. Svoje spomine je že objavil v tedniku TV 15, v knjižni izdaji pa so izšli pri založbi Borec.

Ker je to prva knjiga Križanovskega in je zato bralcem še dokaj neznan, je prav, da povejmo najprej nekaj besed o njem samem. Rodil se je 1923 v Ljubljani kot sin ruskih emigrantov. Ko še ni dopolnil leto dni, so mu starši umrli, zato je

mladost, ki ni bila lahka, do vojne preživel pri tujih ljudeh. Prav zato je postal in ostal do danes veseljak, saj je lahko le z dobro voljo premagoval mnoge težave.

V svojem delu, ki zajema čas druge svetovne vojne do okupacije Slovenije do kapitulacije Italije, doživeto opisuje življenjski utrip v zasedeni Ljubljani ter pozneje v četah, bataljonih in brigadah, med borci, ki so zmrzovali, pasli uši, se izmikali neprijetnim dolžnostim ter iskali priložnosti, da bi se do sitega najedli in napolnili s hrano torbe in čutare.

Kot je povedal avtor ob predstavitvi knjige, je imel v partizanskih vedno srečo, bil je iznajdljiv in žilav, kar mu je večkrat rešilo življenje. Vse je doživljal enostavno, med ostalimi pa je s svojo vedrino sproščal takšno veselje, da so ga vedno premostili tja, kjer je bila morala med borci že dokaj na tleh.

V knjigi so opisana vsa ta osebna doživljanja Križanovskega, ne pa zgodovinski dogodki. A se je lotil spominov iskreno, brez dlake na jeziku, zato je branje knjige „Spomini črnogledega humorista“ zelo primerno za razvedrilo v vročih poletnih dneh.

preoblečeni zenit

Je kaj slabega v tem, da slovenske založbe večino knjig izdajo v posebej naslovljenih zbirkah? Načeloma najbrž ne, četudi je po drugi strani res, da običajno ni jasno, zakaj je neka

iz izložbe

V mnogočem je mogoče pritrčiti tistim črnogledim ljudem, ki ne vidijo v zgodovini le dviganja kvišku in rasti k boljšemu; v nečem pa zanesljivo nimajo prav – o spolnosti, tej prvinski človekovi lastnosti, ki ga v pomembni meri določa osebnostno in družbeno, danes ljudje zanesljivo več vedo, kot so vedeli prej, čeprav je seveda še vedno res, da je neznanja, predsodkov in mitov tudi v današnjem splošnem pojmovanju spolnosti še vedno veliko. Ko govorimo o temeljitem poznavanju spolnosti, mislimo na dognanja seksologije, vede, ki se ukvarja s proučevanjem spolnosti. V zadnjem stoletju je človek tako več odkril in spoznal o svoji spolnosti, kot je odkril prej skozi dolga tisočletja. In današnje poznavanje spolnosti v vseh njenih bioloških, družbenih, psiholoških in še drugih vidikih nam omogoča natančnejše in objektivnejše uglejanje tisočletne poti, ki jo je človeštvo prehodilo k spolnemu prebujenju. Izredno zanimiv in vsakomur razumljiv pogled na zgodovino spolnosti prinaša knjiga naših znanih strokovnjakov s področja spolnosti Marijana in Tee Košiček „Spolnost skozi stoletja“. Knjiga je izšla v medzaložniški zbirki Žepna knjiga in je tako zares dostopna vsakomur (cena: 230 dinarjev).

Avtorja sta v knjigi zaobjela obdobje od zore človeštva, se pravi od praskupnosti, kakor jo je mogoče poznati na osnovi etnoloških in antropoloških raziskav sedanjih primitivnih plemen, pa do današnjih dni. Skozi ta čas razgrinjata, kako je človek gledal na spolnost in kakšne družbene in druge posledice je različno pojmovanje spolnosti puščalo. Avtorja se velikokrat zatečeta k citiranju daljših odlomkov iz del svetovnih strokovnjakov, navajata pa tudi odlomke iz starih svetih spisov, mitov, umetniških in filozofskih del velikih mislecev od Bude, Konfucija, Lao-ceja,

SPOLNOST SKOZI STOLETJA

Avguština pa do novejših, kot so Freud, Fromm, Adler idr.

Poučen sprehod skozi zgodovino spolnosti, kot jo prikazuje knjiga „Spolnost skozi stoletja“, ves čas pravzaprav potrjuje to osnovno resnico: spolnost moramo vgraditi na skladen način v celovitost svoje osebnosti. Podcenjevanje ali preveličevanje pomena spolnosti prinaša izkrivljenja, ki so, kot nas uči zgodovina, lahko hudo moteča tako za posameznika kot za širšo družbo; namesto polnosti in življenjske vedrine lahko tako prinaša drame, stiske in celo tragedije.

M. MARKELJ

knjiga izšla prav v tej in ne v oni zbirki. To še zlasti velja za leposlovna dela; pri teh se zdi, da založniško izmišljanje novih zbirk nima konca. Svojičas se je Mladinska knjiga trudila z Zenitom; v tej zbirki je ponudila več deset naslovov pravih žepnih knjig. In ko da bi se čutila krivo, ker je zbirka pred desetletjem ali kaj zamrla, jo je pred

že koplje grob tudi zdajšnji zbirki žepnih knjig.

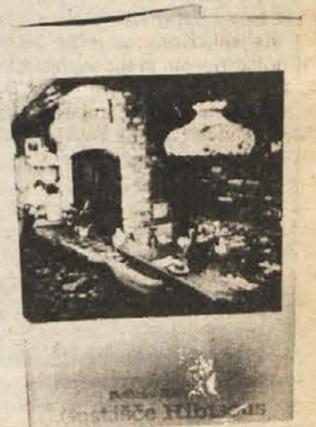
In kaj prinaša preoblečeni Zenit? Zanimivo branje, to je treba vsekakor poudariti. Najprej so tu Manuela Scorze „Bobni za Rancas“. Gre za uvodnik iz cikla petih romanov, v katerih na Slovenskem neznan perurjski književnik popisuje raznovrstna socialna vprašanja in nasploh družbene razmere, kakršne so v petdesetih letih opredeljevale andski živeli, razdeljen na privilegirane in podrejene. Žal se je v resnici največkrat dogajalo tako, kot kaže roman: ponižani in razaljeni so potegnili kratko, bodisi da je šlo za Indijance na podeželju, ki so se zaman upirali, da jim ameriška družba ne bi nasilno jemala zemlje, in slednjič končali pod streli vojakov, ali pa za zadruharje, katerih vstaja zoper strahovlado krutega sodnika prvostopenjskega sodišča se ni končala nič manj neslavno. Poseben čar daje Scorzovemu romanu (poslovenila ga je Nina Kovič) način pripovedovanja, ki delo veže na svojske značilnosti južnoameriške literature. Ne gre za golo zrcaljenje stvarnosti, ta se zvečine kaže prek številnih fantazijskih oznak in umetniško pregnetenega ljudskega izročila Indijancev.

V povsem drugačno okolje pa bralce vodi kriminalka

kratkim znova obudila (pod uredniškim vodstvom Severina Šalija). Tokrat kajpak ne z broširanimi, poceni, a zato vseeno vrednimi knjigami, temveč z razkošnejšimi izdelki, ki bi jih bilo mogoče brez težav uvrstiti v druge zbirke pri isti založbi, Zenit pa pustiti v opomin slovenski knjižni nečimrnosti, ki

bogatih upokojevcev in rentnikov. Nenadoma jih začnejo begati čudna nečedna dejanja, ob razkrivanju, kdo in zakaj starce tako naglo „spravlja“ na drugi svet, pa se pisatelja poglabljata tudi v miselnost in čustvovanje ljudi ob koncu življenja. Roman je prevedla Marjana Samide.

„Gostišče Hibiscus“. To je eden novejših romanov francoske pisateljke dvojice Pierra Boileauja in Thomasa Narcejaca. Roman nazorno kaže, iz katerih razlogov dela te dvojice že desetletja veljajo za zgled kriminalnih zgodb s prefinjeno obdelanimi značajmi junakov. Prizorišče dogajanja je otomorsko gostišče, zadnje približališče

D. R.

politični izvorni greh

Slovenska filmska proizvodnja je dokončno splula iz mrtvih voda preteklih let. Na pravkar končanem festivalu v Pulju se je predstavila s petimi celovečernimi filmi, hkrati pa že teče snemanje dveh drugih. Eno od zlatih aren, ki so jih letos previdneje in bolj skopo delili, je prejel tudi slovenski filmski delavec, snemalec Rado Likon za svoj dosežek v filmu Razseljena oseba. In čeprav nekateri kljub vsemu temu še vedno ocenjujejo sedanje stanje kot le zadostno, bi oceno mirne vesti lahko dvignili vsaj na dobro, če zaradi drugega ne, pa vsaj zato, ker se slovenski film koplje iz objema literarne klasike in posega po sodobnih temah. Poleg Učnih let izumitelja Polža, ki spada v vrsto mladinskih filmov, je na obračun s sedanjostjo krenil film Razseljena oseba, čeprav je res, da so osnovni konflikti filma

zasnovani v preteklosti, a sejejo usodne posledice v sedanjosti in tako ostro vprašanja, ki so živa tudi ta trenutek. Filmski scenarij je delo znanega pisatelja in dramatika Draga Jančarja, režiser filma pa je

debitant Marjan Ciglič. Ob pomoči izvrstnih igralcev in ostalih filmskih delavcev (kamera!) jima je uspelo narediti dober film.

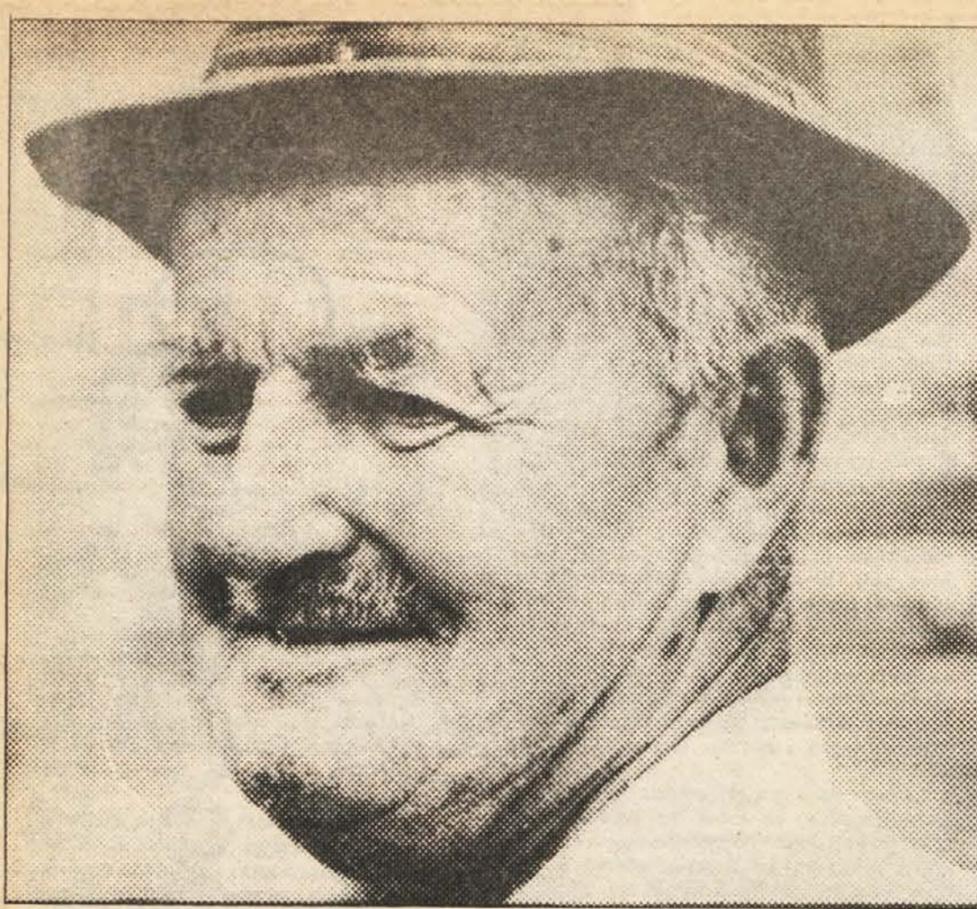
Zgodba pripoveduje o mladem arhitektu Petru Dolencu (igra ga Matjaž Višnovec), ki se je rodil na tujem v belogardistični družini. Očitno obremenjen z enobarvno zgodovinsko resnico o vojnem dogajanju pri naš pride mladenič v skupino naših arhitektov in študentov ter pomaga pri delih na nekem gradu. Spozna se s kolegi in se zaljubi v študentko arhitekture (igra jo Draga Potočnjak). Sprva je videti, kot da preteklost in ideološka usmerjenost ne moreta vplivati na tovarništvo in sožitje mladih, vendar pa stara nasprotja niso pozabljena in ne oproščena. Napetost raste in med zaključnim pijančevanjem izbruhne na dan med Dolencem in sinom trdnega partizana. Mladi emigrant zve za grozodejstva belogardistov pri sv. Urhu, njegov „nasprotnik“ pa sliši tudi nekaj gorkih. Po sporu se sicer pobotata in čutiti je, da je ideologija klonila pod pristnejšimi čustvi prijateljstva, vendar je to le trenuten zasuk. Prepada med izseljencem in ostalimi ostane, oziroma se še poglobi. Na oni strani prepada se znajde tudi ljubljeno dekle, ki je nemočna pred strahotnim konfliktom, ki se zaplete v junakovi osebnosti. Ideologija pač prevzema celotno človekovo zavest in ne pušča prostora niti za ljubezen, če se ne sklada z grobimi okvirji takšnih

pogledov na življenje in svet.

Peter Dolenc se vrne v prekmorsko deželo k svojim, toda tudi tu ni več doma. Spoznanja, ki jih je bil deležen v stari domovini, so ostro zarezala v njegov nekdanji mir in zasejala sum v vse, kar je do takrat imel za sveto. Mladi arhitekt je tako izgubil staro in novo domovino. Za očetove grehe tako zares plačuje kazen šele sin, saj je on tista DISPLACED PERSON, kot je pisalo na žigih, s katerimi so zavezniki opremljali dokumente naših političnih izseljencev.

Film torej odpira vprašanje političnega „izvirnega greha“, vprašanje, ki je zaradi polpreteklih dogodkov in še vedno živih protagonistov bratomorne vojne živo vrezano v slovensko družbo. Gre preprosto zato, ali se politični grehi staršev samodejno prenašajo na potomstvo. Ali so potomci političnih emigrantov krivi, ker so pač grešne nazore pili z materinim mlekom, ali smo krivi za nasledstvo „greha“ mi v domovini, ker ne moremo oprostiti drugi generaciji? Pozabiti tega, kar je bilo, seveda ni mogoče. To vprašanje je bilo pred leti zelo ostro in je gotovo marsikatero posameznikovo usodo, kot to prikazuje Cigličev film, temeljito preokrenilo; po svoje pa je vprašanje živo še dandanašnji kot vprašanje o ideologiji, zato je film aktualen, živ in pristen, vreden ogleda.

M. MARKELJ

JAKOB ŠE FURA POD VINJIM VRHOM

Na Orešju pod Vinjim vrhom poznojulijski dež še vedno namaka nekaj njiv pšenice. Posejal jih je najmanj dva hektara Jakob Medle, da bi žito rumenelo in zorelo po bregovih kot njega dni. Pa je žito zorelo in rumenelo in ponujalo bogato zlato klasja soncu, da ga je sušilo, in človeku, da bi ga pospravil. Klas je lepši kot njega dni, ni pa več tistih rok, da bi se kot takrat zagnale med zlate razore in povijale žito v debele ponosne snope. Danes naj bi to delo opravil stroj, samo kaj, ko pa se na te oreške zvite in povešene hrbte ne upa noben strojnik.

Jakob Medle zato še vedno najbolj zaupa lastnim rokam. Pravi, da je letos ročno pokosil že najmanj dva hektara, kar pri njegovih letih vsekakor ni malo. Ko se temu začudim, pa prične s ponosom pripovedovati o starih časih, ko so v teh hribih, pa tudi v dolini pod njimi, še vedno vse kosili ročno. Dela takrat poleti res ni manjkalo, bilo pa je tudi dovolj kmečkih fantov, ki so zgodaj zjutraj zagrabili za delo, saj jih takrat mesto še ni zvabilo s kmetij. Vstali so že ob dveh zjutraj, še pred zoro, vzeli vsak svojo koso in oslo ter se zbrali na vasi. Ko so s pesmijo in šalami prebudili še zadnje zaspance, so se ob prvem svitu podali na travnike in že je zapelo po rosnih travah. Pri vsaki skupini je moral biti nekdo, ki je dajal delu pravi ritm, sicer so se krmežljavi kosci kaj hitro polenili. Prijateljsko tekmovanje je bilo pri gospodarjih zato zelo v časih, saj so vedeli, da bo tako trava hitro v rdeh. Jakob iz Orešja se rad spomni, kako ga stari kmet Bevc iz Dolenje vasi še sedaj pohvali, kadar se srečata: „Ja, tristo hudikov, Jakob, kadar si bil ti pri nas, se je nekaj naredilo, drugače so se pa samo ozirali!“

Ko sem prišel k staremu Jakobu Medletu na Orešje pod Vinjim vrhom, so za hišo ravno kovali domačega konja. Jakob je držal in miril konja pri glavi, njegov vnuk in sosed pa sta se spravila nad bosa konjska kopita, da bi jih obula po najboljši volji in pameti. Pravih kovačev v tem okolju že dolgo ni več, kar včasih zelo zagreni življenje lastnikom vprežne živine, ki bi hoteli obuti živali ali pokovati to ali ono pri vozu ali plugu. Jakob je s konji preživel skoraj vse svoje življenje. Že kot mlad fantič je vpregel krave ali vole, med prvo svetovno vojno, ko mu je bilo trinajst let, pa je obdeloval sam kar celo kmetijo pri Jegliču v

Orešju, medtem ko so gospodarja poklicali v strelske jarke na rusko fronto. Tako ni čudno, da se je kmalu znašel med furmani na Gorjancih, kjer je vozil za lesno tovarno, ki je včasih stala na njihovih slemenih. Z gorjanskega pogorja do tovarne so vlečili in vozili hlode, od tovarne dalje do Novega mesta ali Metlike pa deske in gotove izdelke.

Spominja se tudi velikega požara, v katerem je bila v nekaj urah uničena skoraj cela tovarna in večina zalog izdelkov. Ravno takrat so šli izdelki slabo v promet, zaloge pa so bile velike in visoko zavarovane. Tako Jakob še danes sluti sumljivo vzročno povezavo med požarom in zalogami, raziskoval pa menda takrat ni nihče. Kmalu po požaru je Jakob s še nekaterimi furmani vozil nov parni stroj za tovarno od kandijske postaje na Gorjance. Pa so imeli že na začetku težave. Kmalu po odhodu s postaje so odpovedale zavore in cela kompozicija je zdrvela po sedanjih partizanski cesti. Ustavila se je šele v klancu pod Kastelčevo trgovino, nato pa za sabo potegnila v dolino tudi konje. Stvar bi se lahko tragično končala, če se ne bi Jakob s še enim furmanom prisebno zavihtel na prva dva konja v kompoziciji in ju podil pred železnim stvorom. Tako so bili rešeni vsi konji, stroj in tudi ljudje, ki bi jih lahko drveča masa pomečkala.

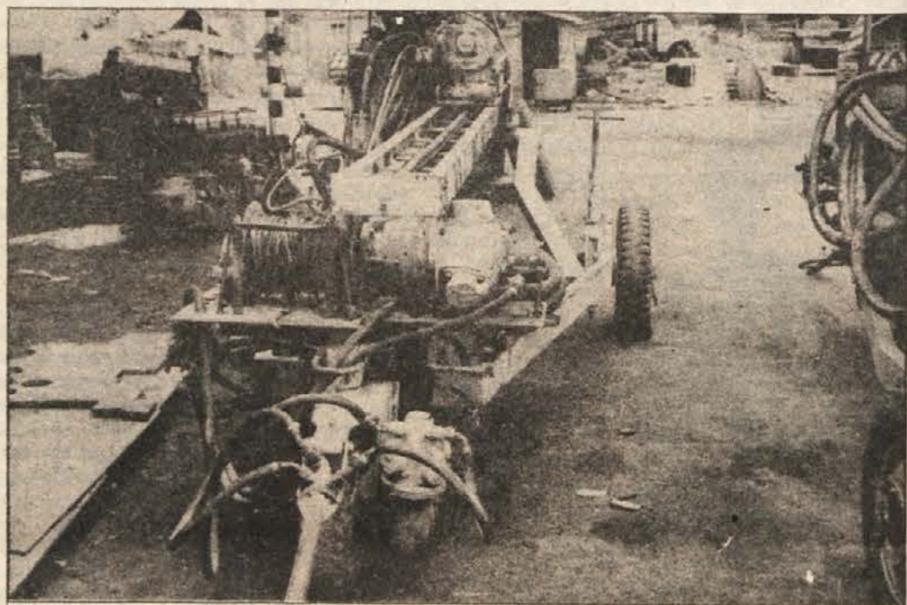
Podobnih napetih dogodivščin iz furmanskega življenja v Jakob povedati precej, še sam pa se veselo nasmeji ob dogodivščinah s sosedovo svinjo, ki sta jo s sosedom peljala na semenj v Mokronog. Ko sta že skoraj pripeljala do semnja, je Jakob pogledal v kletko in videl, da je prazna. Jadrno sta jo ubrala po isti poti nazaj, pred gostilno pa ju je že čakala Jegličeva dekla in spraševala, če morda česa ne pogrešata. „Za liter vina dajta, pa vama bom pomagala!“ Hočeš nočeš sta jo ubogala, in medtem ko je dekla nazdravljala z njunim litrom vina, sta s sosedom med posmehom nakladala izgubljeno svinjo, ki jo je bila dekla zaprla v svoj svinjak.

Jakob Medle z Orešja je pravzaprav doma z Jugorja pri Gabrju, na Orešje pa je prišel tako, da ga je za svojega vzel stric, ki je, medtem ko je bil na delu v Ameriki, ostal brez vseh otrok. Tako je Jakob prišel do kmetije, ki ji je še sam dokupil nekaj hektarov, tako da se sedaj že da živeti. Ima štiri repe v hlevu, največja težava pa je za vodo. Tudi po dvesto litrov na dan mora znositi v hlev, saj v Orešju ni vodovoda. Če bi ta bil, bi se stari Jakob malo oddahnil, nikakor pa ne bi prenehal delati, saj pravi, da ga le delo drži pri zdravju. Prav zato lahko pričakujemo, da se bodo njive Jakoba Medleta tudi drugo leto košatile v žitnem zlatu, čeprav ne bo kombajnov, ki bi si upali na te viseče bregove.

TONE JAKŠE

po sledih napredka

IZUM KOT VSAKDANJE DELO

„Vsako leto pogruntamo kaj novega,“ pravi mehanik Jože Zupančič iz Cestnega podjetja Novo mesto. „S svojimi tehničnimi izboljšavami želimo izboljšati delovni učinek gradbenih strojev in hkrati zmanjšati fizične napore delavcev, ki z njimi delajo. Doslej sem sam ali skupaj s sodelavci pripravil že okoli 15 tehničnih izboljšav, manjših pa niti ne štejem,“ pravi skromno Zupančič.

Zupančiča, ki sicer slovi kot eden izmed najboljših mehanikov v delovni organizaciji oziroma tozdu Gradnje, odlikujeta smisel za organiziranje dela in sposobnost, da svoje bogato znanje prenaša na sodelavce. Posebno pomembno je, da mu je nanje uspelo prenesti tudi skrb za izboljšave, s katerimi go v delovni organizaciji že prihranili tudi kakšen dinar, ki bi sicer šel za nakup novih, zmogljivejših strojev. Za te izboljšave uporablja večinoma domače materiale in stroje, ki so enake kvalitete kot uvoženi. Za inovativno dejavnost je dobil nagrado občinske raziskovalne skupnosti, medtem ko v delovni organizaciji za svoje delo še ni dobil niti dinarja. A se nič ne pritožuje čez to, saj pravi, da je to njegovo redno delo in zanj tudi ne pričakuje posebnih nagrad.

„O izboljšavah sem začel razmišljati leta 1966. Najprej sem se lotil vibracijskega stroja za valjanje. Stroj, ki smo ga imeli tedaj, je bil zgrajen na načelih mehanike, in upravljanje z njim je bilo fizično naporno, pa tudi učinkovni ni bilo takih kot pri sodobnejših strojih. Zato smo vanj vgradili hidravlično sklopko, s katero je bilo upravljanje s strojem precej lažje. Še večji uspeh smo dosegli, ko smo v gradar, ki je bil tudi mehanski, vgradili hidravlični volan. Delo s tem strojem je bilo potem nekajkrat lažje, pa tudi učinki so bili boljši.“

Sploh je njegova največja pozornost usmerjena v hidravliko, o kateri v poklicni šoli še slišali niso. Toda s prakso na terenu in v delavnici, kjer je včasih delal cele dneve, ne da bi štel ure, si je pridobil o hidravliki bogato znanje. K temu je gotovo pripomoglo nekaj potovanj v tujino, kjer se je udeleževal seminarjev o vzdrževanju strojev. Bil je v Italiji, obeh Nemčijah in v Veliki Britaniji.

Podobne posege je opravil na ruskem finišerju, ki je bil tudi mehanski. Z vgradnjo hidravlične tlačilke, ki je nadomestila ročno, in kompresorja je bilo delo s tem strojem spet lažje. Še največ prihranka so dosegli z izboljša-

vo vrtnih ploščadi, na katere je vgradil vitel in zračni cilindri. Zdaj je upravljanje s ploščadjo prav otročje lahko.

„Veliko denarja smo prihranili tudi z izboljšanjem razpršilca marini. Ta je dotlej deloval na principu vročega razprševanja bitumna, kar je bilo zvezano tudi z velikimi stroški za nafto. Medtem je tehnologija toliko napredovala, da zaostuje že hladno razprševanje finega sloja asfalta. Naš stroj marini, ki je neraben ležal že tri leta, smo spet usposobili za delo. Koliko bi veljal nov, sodobnejši stroj niti ne razmišljam.“

Zupančič pravi, da je možnosti za izboljšave še veliko. Skoraj vsak stroj se da še izboljšati. Toda večkrat zmanjka časa, saj je dela že z rednim vzdrževanjem strojev veliko. Pa tudi posebnega sklada, iz katerega bi pritekalo denar za nakupe sestavnih delov, v Cestnem podjetju še nimajo, čeprav te sestavne dele kupujejo večinoma doma. Seveda je podobno tudi z organiziranjem inovativne dejavnosti. Za vse to v tej delovni organizaciji ne obstaja tako rekoč nobena spodbuda. Resda Zupančič ne želi nobenih nagrad, zadovoljen je celo, da mu tako delo sploh dopuščajo, toda z bolj organiziranim delom bi morda to dejavnost še bolj pospešili in pocenili dela na naših cestah.

Marsikdo med nami je namreč v zmoti, če misli, da gre pri inovacijah samo za revolucionarna tehnična odkritja, do katerih pridejo samo visoko usposobljeni tehnični strokovnjaki. V večini primerov je popolnoma dovolj, če gre samo za drobne tehnične izboljšave, ki pa lahko veliko pripomorejo k boljšemu in učinkovitejšemu, zlasti pa cenejšemu delu.

A kot rečeno, Zupančič sam niti ne razmišlja o tem. Na delu in doma že snuje nove izboljšave, s katerimi želi povečati zmogljivosti strojev. Za vse to so bržkone najbolj hvaležni strojniki, saj s stroji, za katere skrbi Zupančič, lahko bolje in hitreje delajo. Zupančič za zdaj nima konkretnih načrtov. Tako rekoč mimogrede omeni, da spet pripravlja črpalko za hladno brizganje asfaltne emulzije. In tako kot vedno doslej delo zanjo išče spet na domačem trgu. Pravi, da bodo črpalko kmalu zgradili. In sodelavci mu verjamejo. V 25 letih dela v Cestnem podjetju jih še nikoli ni razočaral.

„Po pravilu se začne“

V Mirni peči imajo žensko za predsednico sveta krajevne skupnosti — Letos več komunalnih akcij

Redek je primer, posebno na podeželju, kjer komunalne zadeve še vedno ne bi šteli za izključno moško stvar; da bi za predsednico sveta krajevne skupnosti izbrali tovarišico. V Mirni peči so jo in je edina v novomeški občini s tako funkcijo. Antonija Hočevar, sicer domačinka in mati dveh otrok, je zaposlena kot vodja občinske pisarne Komiteja za urbanizem, sicer pa aktivna na terenu na več frontah.

„V krajevni skupnosti sem že prej sodelovala kot koordinator

Tončka Hočevar: „Razveseljena vest je, da bo 1. septembra naša zobna ambulanta le začela delati.“

v imenu družbenopolitičnih organizacij, tako da delo precej poznam. Ker imam še druge naloge, med drugim sem tudi predsednica Društva prijateljev mladine, nove funkcije nisem bila vesela, vendar so me prepričali,“ je rekla.

— Nedavno tega ste bili izvoljeni. Kakšnih nalog se boste morali lotiti najprej?

„Naša naloga je izpolniti program, ki je bil začrtan še v prejšnjem mandatu. Gre za vrsto akcij komunalnega značaja, s katerimi bomo začeli pospešeno takoj po spravi pridelkov v avgustu. Nekatere pa že tečejo. Tako bomo avgusta začeli graditi vodovod Malenska vas — Češ-

njice — železniška postaja in del naselja pod progo. Občani bodo dali za ceno prispevek in tudi krepko fizično dolajo, sicer pa je gradnja prevzela Komunala. Razen tega začnemo pripravljati dela za asfaltiranje ceste Mirna peč — Malenska vas v dolžini 1100 metrov. In v teku so prva dela za rekonstrukcijo ceste od Mirne peči do železniške postaje in Vel. Kala. Zaenkrat bo posodobitev samo v makadamski izvedbi, v letu 1983 pa računamo še na asfalt.“

— Mirna peč je znana po slabih telefonskih zvezah. Bo tudi na tem področju kaj novega?

„Ena večjih akcij iz našega programa je povečanje avtomatske centrale v Mirni peči. Potrebnovali bi vsaj 150 števk, če bi hoteli ustreči krajanom. Ne samo da se v dopoldanskem času pogovor z Mirno pečjo običajno ne sliši, tudi 10 vasi skupaj nima nobenega telefona. Pogovori za namestitve nove ATC so v teku.“

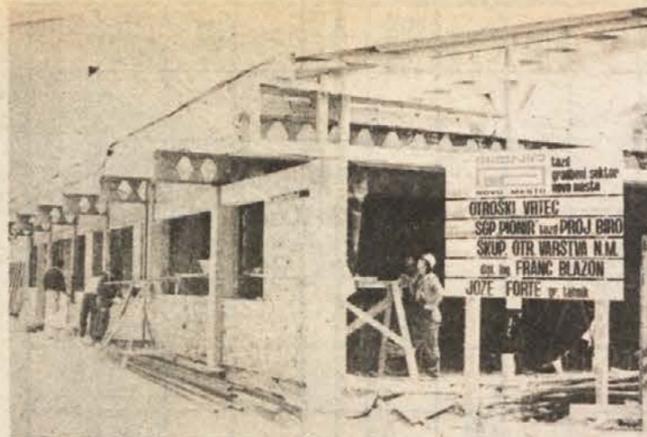
— Eden starih, a perečih problemov vsega kraja je zobna ambulanta. Ze večkrat je bilo rečeno, da bo začela delati, pa doslej še ni. Kaj je s tem?

„1. septembra letos bo zobna ambulanta vendarle odprta. Dve leti je prostor, ki ga je uredila krajevna skupnost, čakal prazen. Upamo, da nas tokrat ne bodo potegnili za nos. Ljudem tudi ni všeč, ker je ves julij splošna ambulanta zaradi letnega dopusta zaprta. Po naše bi morali najti nadomestilo, da bi ljudje lahko prišli v ordinacijo vsaj dvakrat na teden.“

— Ko vse te zadeve v svetu krajevne skupnosti rešujete. Vam stoji ob strani še kakšna tovarišica?

„V svetu sem sama, nekaj pa jih je v skupščini. Sploh pa nimam nobenih težav zato, ker sem ženska. Vsi, kar nas je, smo družbenopolitični delavci in vsak pomaga po svojih močeh.“

R. BACER

JASLI SREDI NASELJA — V novi soseski na Cesti herojev so stari poštni objekt skoraj povsem porušili, na istem mestu pa raste iz tal otroškovarstvena ustanova za dojenčke. Gradbena dela bodo do zime končana. (Foto: R. Bačer)

Do konca leta še zelo težko

Kljub težavam razmeroma uspešno polletje za Novoteks — Izvozni načrt presežen — Temeljit program ukrepov, kako do konca leta — Domače surovine namesto uvoženih

V novomeški občini skoraj ni delovne organizacije, ki bi bila v sedanjih gospodarskih razmerah brez težav. Zaloge surovin in repromaterialov so se marsikje že lani kritično zmanjšale, letos pa so problemi v preskrbi z njimi še večji, predvsem z uvoženimi. Tudi Novoteks ni izjema.

Kljub mnogim težavam jim je Novoteksu do sedaj vendarle uspelo zagotoviti normalno proizvodnjo, izvozni načrt pa so v prvem polletju celo za nekaj odstotkov presežili. Tako so prodali na konvertibilni trg za 200 milijonov dinarjev izdelkov, medtem ko je celotni izvozni načrt 360 milijonov dinarjev. Z novim deviznim zakonom pa tudi njim ostaja le 30 odstotkov ustvarjenih deviz in znašajo so se v težkem položaju, ki pa se do konca leta še bistveno poslabša. V Novoteksu namreč predstavlja metraža večinsko proizvodnjo, zanjo pa rabijo velik del volne, ki jo lahko kupijo le za konvertibilno valuto. Da bi omilili probleme, že znanjšujejo delež volne v izdelkih in jo nadomeščajo s poliestrom ter drugimi surovinami, ki se jih še da dobiti v Jugoslaviji, tudi na račun slabše kvalitete in zamujenih rokov.

V Novoteksu so zaradi vsega tega že popravili plan, še pred zahtevo pa tudi ustanovili operativne štabe, ki skrbijo za tekoče odpravljanje težav. Prav tako so že izdelali temeljit program, kaj in koliko delati ob zoženih gospodarskih pogojih. V

njem so zapisali, da bodo poskušali vse surovine, tudi sekundarne, predelati, da bi nič ne ostalo neizkoriščeno. Še naprej bodo zmanjševali odstotek uvožene volne v izdelkih, ki je je še vedno 40 odstotkov. Povečevanje izvoza je prav tako naloga, ki so jo sprejeli za svojo, skušali pa bodo prodati tudi svoje storitve. V izvoz naj bi šli predvsem artikli z manjšim deležem uvoženih surovin. In v primeru večjih težav bo imela prednost proizvodnja za izvoz.

PLAKETI ZA NOVOMEŠKI ZDRUŽENJI

Ob dnevu vstaje slovenskega naroda so tudi letos podelili plakete Zveze združenj borcev NOV Jugoslavije. Plaketo sta prejeli tudi združenji borci NOV iz Bršljina in Centra Novo mesto.

EVIDENTIRANJE ZAKLJUČENO

Sredi julija je bil v novomeški občini zaključen postopek evidentiranja kandidatov za vse organe občinske, republiške in zvezne konference ZSMS. Odziv je bil najboljši v osnovnih organizacijah ZSMS v združenem delu. Sedaj čaka precej dela kadrovske komisije. Še pred kongresom slovenske mladine, ki bo od 22. do 24. oktobra v Novem mestu, pa bodo v novomeški občini izpeljane volilno-programске konference.

USPEŠNO BRIGADIRSKO POLETJE

Letošnja novomeška brigadirska sezona se z uspehom izteka. Občinska konferenca ZSMS je pripravila 4 brigade. Ena je delala na akciji v Črni gori, v soboto pa se je z akcije na Kozjanskem vrnila z vsemi možnimi priznanji pionirska brigada „Janez Mrak“. Pokrovitelja, Ljubljanska banka in Gozdno gospodarstvo, sta ji ob vrnitvi pripravila lep sprejem v novi vrtinariji. Na akciji Kobansko še vedno dela mladinska brigada „Baza 20“, v terek pa je odšla na pot še zadnja letošnja brigada iz novomeške občine. 43 brigadirjev brigade „Katja Rupena“, katere pokrovitelj je Mladinska turistična poslovalnica, se udeležuje zvezne akcije Čakovce 82. Do konca avgusta bodo delali na objektih hidroelektrarne.

Velik obisk — dobra kupčija

Prodajna razstava pohištva na Grmu je uspela

Ze petič zapored je „Dolenjka“ v sodelovanju s Slovenijalesom v Novem mestu pripravila prodajno razstavo pohištva. Tako je bila deset julijskih dni v telovadnici osnovne šole Grm na ogled oprema številnih jugoslovanskih proizvajalcev. Razstava je privabila veliko obiskovalcev, k čemur so prav gotovo pripomogli tudi popusti pri kupovanju (10 odstotkov za razstavljeno in 5 odstotkov za naročeno blago).

Prodajalec Janez Kastelic nam je o tem povedal: „Teh pet odstotkov res ni ravno veliko, a se pri današnjih cenah pohištva le pozna, predvsem pa tako znižanje privabi kupce.“ In res, Dolenjkini prodajalci so v teh desetih dneh prodali blaga za okroglih 400 starih milijonov, kar je nekajkrat več kot pri normalni prodaji. Najbolj je šlo v promet kosovno pohištvo, mnoga stanovanja pa so dobila tudi cele nove spalnice, kuhinje in dnevne sobe. Veliko zanimanje obiskovalcev in pa uspešna poslovna kupčija „Dolenjke“ sta prav gotovo najboljši zagotovili, da bomo o podobnih prodajnih razstavah lahko kmalu spet pisali.

STOJAN PELKO

PO PREHITEVANJU V TOVORNJAK

Pri Zdinji vasi je prišlo v ponedeljek do prometne nesreče, ki jo je zakrivilo nepravilno prehitevanje turškega voznika. Ta je med vožnjo po klancu navzgor in v nepreglednem ovinku prehiteval tovornjak, nato pa se zaradi nasproti vozečega avtomobila skušal vrniti na svoj pas. Pri tem je zadel tovorni avtomobil. Ranjena je bila sopotnica v osebnem avtu, Turkinja Cahide Orhan, 34 let, ki je na zdravljenju, škoda na pločevini pa je za 80.000 din.

DOMAČI TRN

Zemljo smo nacionalizirali že pred leti. Dali smo jo tistim, ki jo najbolje obdelujejo. Kdaj bomo storili enako s pisarnami?

T. G.

HITRO OPRAVLJENA DELA — Delavci iz Rovinja, sicer kooptirani ljubljanskega Tegrada, so pretekli teden začeli dela za nov telefonsko napeljavo ob Cesti herojev. Od zavarovalnice do Dolenjkinega marketa so že izkopali jarek, vkaterega bodo položili „močnejši“ telefonski kabel, ki je up za mnoge prebivalce v novem naselju ob Cesti herojev, saj doslej ni bilo možno dobiti priključke. Delavci so morali prekopati dvorišče osnovne šole in gimnazije, tri vrtove in še asfaltno parkirišče pred trgovino. Kljub temu bodo dela končali dva tedna pred rokom. Novi telefoni pa bodo zvonili verjetno v jeseni. (Foto: Stojan Pelko).

Začetek obeta uspešno delo

Obetaven začetek dela novomeških delegatov v republiški skupščini — Z razlago gradiv in zagotavljanjem stališč ni več problemov — Vključene so strokovne službe

V prejšnjem mandatu novomeški delegati v republiški skupščini niso bili najbolj aktivni. Le poredko jih je bilo slišati, problem pa je bil tudi z zagotavljanjem stališč, ki naj bi jih zastopali. Bo v tem mandatu drugače? Bodo naši delegati glasneje in odločneje zastopali občinske interese? Po nekaj sejah republiške skupščine kaže dobro in upanje je, da to ni le začetna zagretost.

Dosti boljša kot v prejšnjem mandatu je že struktura delegatov. Precej jih ima višjo ali visoko šolo in delajo na odgovornih mestih na različnih področjih. Večinoma vsi so tudi družbenopolitično aktivni. Videti je, da se sami bolj poglobljajo v gradiva. Delegati so tudi pripravljene razpravljati v skupščini, seveda ne za vsako ceno, temveč le, če imajo povedati kaj bistvenega.

Novomeški delegati so nosilci delegacije za več občin v zboru združenega dela za tri področja. V delegaciji za gospodarstvo so še Trebanjci, v skupini za socialno zdravstveno področje še ostale dolenjske in krška občina, za kulturno-prosvetno področje pa so Novomeščani nosilci delegacije iz celotne Dolenjske in Posavja. Za kmetijstvo so novomeški delegati v delegaciji, ki jo vodijo Trebanjci, za obrt, delavce v državni upravi in JLA pa imajo

delegacijo skupaj z ljubljanskimi občinami. Kako teče delo?

Delo skupin delegatov, katerih sedež je v Novem mestu, zagotavlja novomeški občinski sekretariat. Pred sejo skupin zagotovi stališča o gradivih, ki jih bodo obravnavali. V oblikovanje stališč so vključene ustrezne strokovne službe, izvršni svet, družbenopolitične organizacije, vse uspešneje pa sodelujejo tudi banka, SDK, večje delovne organizacije in interesne skupnosti. Kolikor se da časovno uskladi obravnavo posamezne problematike, skušajo dobiti stališča tudi na sejah občinske skupščine ali skupščin interesnih skupnosti, vendar zmeraj ne gre. Vsekakor s stališči ni več problema, za nekatera področja pa tudi ne potrebujejo posebnega razlagalca, ampak gradivo razložijo sami delegati.

Še vedno pa prihaja do tega, da delegati iz drugih občin na seje skupin ne pridejo s svojimi stališči in so tako končna stališča za republiško skupščino nemalokrat obarvana novomeško. Prav bi bilo, da bi delegati pridobivali mnenja v svojih

neposrednih okoljih vsaj o zadevah, ki se neposredno tičejo delavcev.

Z. L.—D.

Zelenice na postaji?

Avtobusna postaja še čaka na končno usodo

Na novomeški avtobusni postaji so pred meseci podrli nekaj stavb. Ljudje so ugibali, kaj bo nastalo na novem prostoru: morda trgovina, park ali parkirni prostor? Toda gradnja se je ustavila in „sporno“ mesto je še vedno nedograjeno. Uporabljajo ga vozniki osebnih avtomobilov, ki tam parkirajo svoja vozila. Zanimalo nas je, kako bi nedograjeni prostor uredili tisti, ki ga imajo vsak dan pred očmi.

Stefan Kastelic

mobili. Da bi zgradili na postaji trgovino? Nemogoče, saj ni prostora za parkiranje avtomobilov. Ker načrtujejo novo avtobusno postajo na drugi strani Krke, bi navsezadnje tukaj lahko uredili zelenico.“

Prodajalka v kiosku nam je odločno povedala, da „ne daje izjav za tisk“. Zato smo vprašali še Džemilo Ajnur in Hamidi Bajrami, ki prodajata sladoled in burek na avtobusni postaji. Ver-

Tone Potokar

jetno ju motijo izpušni plini, saj pravita: „V Novem mestu ni prostora za sprehajalce, ker ni parkov, ni korza. Na avtobusni postaji bi lahko uredili sprehajališče in zelenice s klopmi. Tam bi ljudje čakali na avtobuse, pa tudi postaja bi imela lepšo podobo.“

Stefan Kastelic je kontrolor za promet. „Mislim, da bi morali avtobusno postajo razširiti. Zdaj na majlni prostor vsak dan prihaja tudi do 300 avtobusov. Zato je promet slabo urejen, gnečo pa delajo še osebni avto-

Bajrami

Ajnur

jetno ju motijo izpušni plini, saj pravita: „V Novem mestu ni prostora za sprehajalce, ker ni parkov, ni korza. Na avtobusni postaji bi lahko uredili sprehajališče in zelenice s klopmi. Tam bi ljudje čakali na avtobuse, pa tudi postaja bi imela lepšo podobo.“

TANJA STARIC
FOTO: M. LUZAR

UPOKOJENCI SO VEDNO AKTIVNI

V počastitev dneva vstaje slovenskega naroda in dneva upokojencev Jugoslavije je Društvo upokojencev Novo mesto organiziralo v nedeljo, 25. julija, piknik pri Miklavžu na Gonjanjih. Srečanja se je udeležilo 240 članov. 27. julija pa je društvo organiziralo športno srečanje balinarjev, ki so se ga udeležili upokojenci Postojne, Ljubljane, Radovljice in domačini. Zmagala je ekipa Radovljice, sledijo Postojna, Ljubljana, Novomeščani. Ekipa so se dogovorile, da bo to srečanje tradicionalno. Obe prireditvi sta sestavni del programa tedna upokojencev občine Novo mesto. Jeseni pa bodo upokojenci aktivni predvsem na področju socialnozdravstvene problematike.

BOLJŠA BILANCA

V prvem polletju letošnjega leta je novomeško gospodarstvo skupaj doseglo izvoz v višini 3,063 milijarde dinarjev, kar je za dobre 3 odstotke več kot v enakem lanskem obdobju. S prodajo izdelkov na konvertibilni trg je ustvarilo 2,6 milijarde dinarjev, na klining pa 426,8 milijonov dinarjev. V šestih mesecih je novomeško gospodarstvo hkrati uvozilo za 2,7 milijarde dinarjev surovin, repromaterialov itd., kar je za skoraj 12 odstotkov manj kot v enakem lanskem obdobju.

Novomeška kronika

VAJA DELA MOJSTRA — Zadržji je ena gospa zapisala, da bi bilo lepo, če bi kuharji v hotelu Kandija znali stvari, s katerimi imajo opravka, ne samo okusno speči, ampak jih tudi pravilno, po slovenski zapisi. Šlo je za besedo jagenjček, ki se po njihovem piše brez drugega j. Vse kaže, da ta nedolžna žival koplje novomeškim kuharjem slovnični grob. Z jagenjčkom imajo težave namreč tudi v Dolenjskih Toplicah, kjer tamkajšnje zdravilišče z lepakom vabi na pojedine v naravi. Postrežemo vam z jagnječkom. Morda kuharji tekmujejo, kdo bo iz te besede izpustil čim več črk, da bo še vedno prepoznavna?

Košček iz Zagrebske 12 — Tino, in Nevenka Redling iz Ulice Stare pravde 17 — Brino.

DOBRA PONUDBA — Z novomeške tržnice je kar težko oditi praznih rok. Tako s stalnih kot občasnih stojnic vse dni vabi različno sadje in zelenjava. Kmetice ponujajo prva domača jabolka, hruške, pa tudi gobe so na voljo po 300 din. Kilogram krompirja stane 20 dinarjev, zelo lepih breskev 60 dinarjev, rdečega grozdja 120, belega 100 dinarjev in lubenic 40 dinarjev. Veliko je tudi paprike in paradižnika po nekoliko bolj dostopnih cenah.

Ena gospa je rekla, da se ne čudi dobremu izkupičku nedavne prodajne razstave pohištva v telovadnici grmske šole. Več kosov pohištva so namreč prodali kar dvakrat ...

Kar petkrat moramo škropiti

Na Bizeljskem upajo, da jih bodo razen davkov oprostili še drugih prispevkov

Od takrat, ko se je nad Bizeljskim razbesnelo usodno neurje s točo, so minili štiri tedni, vendar predsednik krajevnih skupnosti Franc Premelč še ni imel dneva samo zase. Najprej je sodeloval v komisiji za ugotavljanje škode in v komisiji za pregled nasadov, ki jih bodo morali krčiti, nakar so se ves čas vrstili sestanki, zdaj v KS zdaj na občini in zdaj pri Slovinu. Razen tega poišče Premelča vsak, kdor obišče Bizeljsko in želi dobiti informacije iz prvega vira.

„Vinograde ta čas tretjič škropimo,“ je dejal minulo sredo, „pa jih bomo morali še dvakrat.“

„Je bila pomoč dovolj hitra in učinkovita?“

„Za sprotno sanacijo vsekakor. Na dobavnice smo takoj dobili gnojila in škropivo, plačali jih bomo kasneje. Razen tega so nam dodelili

solidarnostno pomoč v zneskih od 5000 do 10.000 dinarjev.“

„So tudi vaši vinogradi uničeni?“

„Tudi. Štiri hektare jih imam, pa mi je vse stolko. Dobrih 150 do 200 metrov stran proti Klanjcu je bilo toče veliko manj, pri trgovini v Orešju pa sploh nič. Smola, saj je tako malo manjkalo, da bi nas vsaj nekoliko obšla.“

„Ali pomnite kdaj tako točo?“

„Nazadnje je bila 1938. Takrat sem bil star 18 let.“

„Boste morali kaj posekati in obnavljati?“

„En hektar. Obnova take površine velja dandanes 700 tisoč dinarjev.“

„Koliko stroškov pa boste imeli s škropljenjem?“

„Vsakič po 5000 dinarjev.“

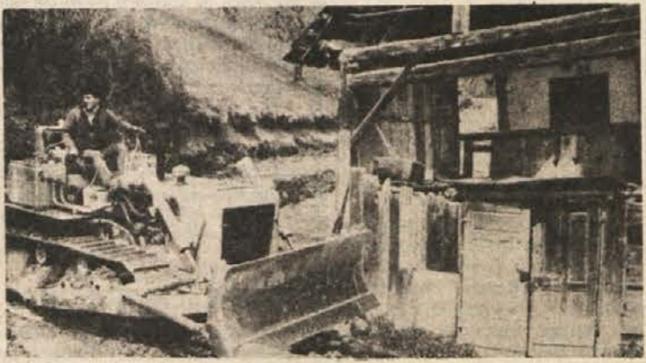
„Letos ste pričakovali zdravo in precej obilno letino. Koliko vina ste se nadejali?“

„Pridelali bi ga dva vagona in pol. Lani ga je bilo manj, ker nam je leto prej naredila precej škode pozeba. Tokrat je trta spet normalno rodila. Na nesrečo nam je letos toča uničila tudi vso pšenico, ječmen, koruzo in vrtnine, tako da moramo po vse v trgovino. Na njihah smo medtem že vsi posejali koruzo za živino ter posadili psco in zelje, na vrtovih pa vrtnine.“

„Kako si v vaši krajevni skupnosti za mišljate dolgoročno pomoč?“

„Pridelali bi ga dva vagona in pol. Lani ga je bilo manj, ker nam je leto prej naredila precej škode pozeba. Tokrat je trta spet normalno rodila. Na nesrečo nam je letos toča uničila tudi vso pšenico, ječmen, koruzo in vrtnine, tako da moramo po vse v trgovino. Na njihah smo medtem že vsi posejali koruzo za živino ter posadili psco in zelje, na vrtovih pa vrtnine.“

VINOGRADI BI RADI BOLJE POVEZALI – Vinska cesta in razmah kmečkega turizma je ena največjih želja nerazvitih krajevnih skupnosti od Sromelj do Bizeljskega. Ljudje so doslej sami opravili veliko dela, zdaj pa upajo, da jim bo solidarnost priskočila na pomoč in jim pomagala uresničiti dolgoletne načrte. Posnetek je iz Sromelj. (Foto: J. T.)

„Prodlagali smo odpis obresti in odložitve kreditov. Veliko bi nam pomenilo, če bi nas za dve leti oprostili razen davkov še prispevka za zdravstveno in socialno zavarovanje. V Posavju bi morali čimprej organizirati obrambo proti toči, da nas tako hude nesreče ne bodo več doletele.“

„Ali morda že veste, koliko vinogradniških površin je bilo zavarovanih?“

„Samo 30 odst. Nekaj je, vendar tudi v teh primerih pride malo denarja za izplačilo. Svoje nasade sem zavaroval za 300 tisoč dinarjev. Izplačano bom dobil 210 tisočakov, kar je komaj dve tretjini. Zavarovanje je drago, zato ljudje oklevajo. Marsikaj ni toče, pa jim pridelek zmanjšajo boleznimi, za katere potem ne dobe nič nazaj.“

JOŽICA TEPPEY

NOVO V BREŽICAH

USKLADITEV DO JESENI – Želje po izboljšanju avtobusnih linij za tiste, ki se iz brežiške občine vozijo na delo v mesto in druga središča, niso uresničene. Globočani se še naprej zavzemajo za krožno progno, oz. za uskladitev s prevozi na delo. Odgovor bodo dobili v septembru, ko bo Brebus pripravil analizo vseh prog.

DOSLEJ SE NOBENEGA ODGOVORA

Bolj ko se poletje nagiba v drugo polovico, bolj zaskrbljeno se občani sprašujejo, kako se bodo gledi. Izvršni svet občinske skupščine v Brežicah je o tem že nekajkrat razpravljal in enako kot skupščina prišel do zaključka, da ključni za delitev premoga ne ustrezajo. Potrošniki v manjših občinah so zaradi tega vedno prikrajšani. Izvršni svet je tudi od republiških organov zahteval pojasnilo, kako bo z letošnjo preskrbo z energijo za ogrevanje, vendar še ni dobil odgovora. Zbore občinske skupščine je obvestil, da bo kurilno olje na prodaj v septembru in da ga bo dovolj za vse po dnevnih cenah. Najteže bo za premož. Prijaviteljnih je 2000 interesentov za 10.000 ton. Do zdaj so ga dobili komaj 2400 ton in z njim zadovoljili 300 kupcev. O tej problematiki so pripravili Brežičani delegatsko vprašanje za republiško skupščino, saj tam ne smejo nikogar odpraviti z molkom.

BREŽIŠKE VESTI

Kdo izplačuje preveč?

Čeprav je bila prav zahteva delegatov, da dobijo na občinski skupščini na vpogled podatke o gospodarjenju v prvem letošnjem triletnem letu za leto 1977, to sredi julija ni bilo več zanimivo. Posebne razprave ni bilo, zdaj marsikje obravnavajo že polletne rezultate.

Zanimanje so vseeno pritegnila izplačila osebnih dohodkov. Ko je bilo povedano, da so si plačilne kuverte hitreje „debelili“ v negospodarstvu kot pa v gospodarstvu, so začela deževati vprašanja. Negospodarstvo je namreč doseglo že dve tretjini predvidene rasti osebnih dohodkov. Primerilo se je celo, da so po nekaterih šolah šli celo nad republiška povprečja, česar do slej nismo bili vajeni. Omenjena so bila „prebijanja“ za tisočaka in celo dva.

Posebna seja občinskega izvršnega sveta, kjer nameravajo dokončno pregledati, kako je bilo z letošnjo delitvijo, bo predvidoma 23. avgusta. Obdelali bodo polletne podatke. Če bo takrat ugotovljeno, da je kdo delil preveč, bo moral to, naj bo še tako neprijubljeno, poračunati.

SEVNIŠKI PABERKI

CEMENT V SILOSU – Zagato naše industrije cementa občasno povečuje še pomanjkanje papirnatih vreč. Pri Mercatorju, trgovini z gradbenim materialom v starem delu Sevnice, so zato postavili silos za cement. Do dragocenega prahu v razsutem stanju je namreč lažje priti. Kupci pa naj se znajdejo s sodi in še čim.

PRIDNI LE ENI IN ISTI – Na Ledino je mogoče bodisi iz Šmarja, bodisi z Orehovega ali še od kod. Ceste so enako slabe, ker morajo zanjo skrbeti vedno le eni in isti. Tudi te že pohaja volja. Rešitev bi bila, ko bi za delo poprijeli vsi brez izjeme ali pa ko bi cesto prevzela cestna služba. Slednje je malo verjetno, saj takih pobud ne manjka z raznih koncev občine.

SEVNIŠKI VESTNIK

UNIČEN TRUD – Že leta in leta se vaščani Vrha nad Boštanjem borijo za svojo cesto. Ivan Vintar je tudi med nalivom čistil jarke, vendar je voda naredila veliko škode. Tudi to cesto je prizadevni vaški odbor dobobra posul dan prej. (Foto: A. Železnik)

Neurje razdiralo ceste

Uničenje, kakršnega ne pomnijo – Sproženi plazovi

Neurje v nedeljo, 25. julija popoldne, je povzročilo na cestah v sevniški občini hudo razdejanje. „Dvajset let sem pri tem delu, vendar kaj takega še ne,“ je dejal vodja cestne službe pri sevniški krajevni skupnosti Alojz Lipoglavšek.

To popoldne je nepretrgoma lilo dobri dve uri. Zemlja je bila napojena že od prejšnjih nalivov. Najbolj je odrlo ceste v višinskih predelih, takih pa je največ. Več ali manj je prizadeto območje vse občine, vendar je huje v dolenskem delu. Cestarji bodo imeli še preglavice s cesto Radna – Telče – Malkovec, saj je na odcepu od Drušča do odcepa za Križ neurje sprožilo številne plazove. „Trte so se znašle tam, kjer je bila prej cesta,“ opisuje razdejanje Alojz Lipoglavšek. Pred tem so bili cestarji to cesto uredili po najboljših močeh. Naliv je poškodoval tudi cesto v dolini Grahovice, posebno na vzponih čez Brezovico do Krmelja, cesti Šentjanž – Brunk in Kal – Cirknik. Celo ob asfaltirani cesti proti Studencu je marsikje odneslo bankine.

Kako odpraviti škodo? Načete ceste so kot odprte rane, ki jih nadaljnji nalivi lahko še bolj poškodujejo. Kolikor se je dalo, so jih cestarji usposobili, da po njih lahko poteka promet. Po mnenju vodje cestne službe bodo potrebovali najmanj 2.000 kubikov peska, da bodo ceste lahko spet za silo posuli. Zahtevna naloga bo ureditev plazov nad Druščami. Z denarjem je izredno slabo. „Pri komunalni skupnosti

ni rezerv, tistih 200 tisočakov, predvidenih za plazove, je bilo večidel porabljenih že za druge,“ pravi Lipoglavšek. Rešitev pa bodo morali najti.

A. ZELEZNIK

PRIZNANJA AKTIVISTOM – Ob krajevnem prazniku tržiške krajevnih skupnosti so priznanja OF z bronastim znakom dobili Vera Grm (na sliki), Mirko Fugina, Ciril Flajs, Mirko Plantarič, Jože Papež, Ivan Perhaj, Marija Virant in Ignac Strmole. (Foto: P. Perc)

Ogroženi bolj čutijo draginjo

Stupnost socialnega skrbstva nima denarja za povečanje družbenih denarnih pomoči

Zagotavljanje socialne varnosti delavcem z nizkimi dohodki, delavcem z večjim številom otrok, upokojujencem z nizkimi pokojninami, invalidom ter uživalcem družbenih materialnih pomoči je v tem letu prednostna naloga skupnosti socialnega skrbstva v Krškem. Bojazen, da bodo še tako zmerno zastavljeni cilji ostali okrnjeni, je precejšnja, saj bo ob koncu leta nekritih odhodkov za približno 6,6 milijona dinarjev.

V tem znesku niti ni upoštevano predvideno izredno povišanje družbenih denarnih pomoči v septembru, zaradi višjih cen in življenjskih stroškov, kot so načrtovali v začetku leta. Ob tem, da je bilo v prvih letošnjih mesecih izvajanje programa okrnjeno, ker dotok denarja ni dohiteval potreb, ie potrebno takoj pristaviti, da je skupnost zagotavljala socialno varnost občanom v enaki višini in obsegu kot lani. To pa pomeni, da niso povišali družbenih denarnih pomoči, saj če je ta edini vir dohodka, še vedno znaša le 3.600 dinarjev, na mestu pa capljajo še rejnine za otroke in druge vrste družbenih denarnih pomoči.

Navzlic povišanju oskrbnin v splošnih in posebnih zavodih za odrasle ter v zavodih za usposabljanje in vzgojno varstvenih zavodih za otroke v povprečju za petino so Dom po-

KRSKE NOVICE

O OSNUTKU ODLOKA O JAVNEM REDU IN MIRU SPET SEPTEMBRA – Družbenopolitični zbor krške občinske skupščine je podobno kot zbor združenega dela in delegati zbora krajevnih skupnosti sprejel osnutek odloka o javnem redu in miru. Ob tem, da so imeli delegati dokaj številne, povsem konkretne pripombe, pa je družbenopolitični zbor zavzel stališče, da je premalo poudarjena družbena vsebina urejanja odnosov med ljudmi, saj bi moralo biti jasno že poprej, ali naj bo to dejansko odlok o javnem redu in miru ali pa odlok o prekrških zoper javni red in mir. V septembru bodo delegati dobili v roke dopolnjen osnutek, zato javna razprava ne bo končana v tem mesecu, kot je predvidel predlagatelj.

MOTEČI VRTILJAK IN ZEMLIJA NA CESTI – Krčani se nečejo sprijazniti, da bi jih razne zabavne skupine z vrtljaki in drugimi cirkuskimi pripomočki motile v mestu, zlasti pa ne v naseljih. Na precejšnje žalost otrok bi odrasli najraje videli, če teh skupin sploh ne bi pustili niti na obrobje mesta. Leskovičani pa menijo, da bi morali kmetje, ki orjejo njive ob cesti, očistiti zemljo s cestišča. Tako razmišljajo še marsikje, na razno drugo onesnaževanje pa so se privadili.

KRŠKI TEDNIK

čitka Impoljca in enote domov upokojujencev v Posavju imeli v prvih mesecih letos izgubo, zlasti zavoljo večjih materialnih stroškov. Divjanje cen pač ne pozna milosti!

Če želi biti občinska skupnost socialnega skrbstva deležna sredstev republiške solidarnosti, bi morala zagotoviti samo za prvo polletje še 1,2 milijona dinarjev, da bi povišali družbene denarne pomoči na republiško dogovorjenih 3.900 dinarjev. Neusmiljena rast življenjskih stroškov pa bo vseeno najbolj prizadela prav prejemnike teh pomoči.

SO ROMI RES DOBRI LE ZA KMETIJSTVO?

V krškem Agrokobinatu dobijo za sezonska dela tudi dvajset Romov, čeprav bi imeli možnost, da bi se redno zaposlili, saj je v kmetijstvu potrebno veliko pridnih rok, a že po prvi plači največkrat ostaneta le še dva Roma. Drugi delavci Rome bolj postrani gledajo, zlasti ker se nekaj tisočakov „težka“ kuverta ob koncu meseca hitro izprazni za nesmotrne nakupe in veseljačenje. Nekateri menijo, da bi morali ne le Rome, ampak tudi marsikakšnega njihovega nezaupljivega sodelavca temeljito preizkusiti, da bi postali odnosi strpni.

NOVO IMENOVANJE

Potem, ko pred časom delegati občinske skupščine, predvsem zbora krajevnih skupnosti, niso soglašali z zaposlitvijo namestnika predsednika občinskega komiteja za družbene dejavnosti, so na zadnjem zasedanju za to funkcijo brez pripomb imenovali Sonjo Kostevc, planerja občinske zdravstvene skupnosti. Kostevčeva bo funkcijo namestnice opravljala nepoklicno.

Alfonz Tratar

Govori delegat

Priprave na 10. kongres slovenskih sindikatov

„Udeležba na 10. kongresu Zveze sindikatov Slovenije zame ni samo počastitev, ampak tudi precejšnja delovna obveza. V dneh, ki nas še ločijo od kongresa, moramo v našem kolektivnu temeljito pregledati vsa kongresna gradiva, pripraviti razpravo o delitvi po delu in še enkrat temeljito preresetati vsa odprta vprašanja,“ pravi Alfonz Tratar iz Trima in eden izmed delegatov iz trebanjske občine.

„Zapletene gospodarske razmere, ki se odražajo tudi pri nas, postavljajo pred sindikat še zahtevnejše naloge. Seveda pri tem ne gre samo za socialne pravice delavcev. Gre za ohranjanje in krepitev vloge delavcev pri odločanju o vseh vprašanjih družbenega in ekonomskega razvoja. Hkrati moramo oceniti razmere v naši delovni organizaciji in možnosti za ohranjanje proizvodnje na sedanji ravni. Znano je namreč, da je v sedanjih razmerah nekako najtežje za kovinsko predelovalno industrijo,“ je dejal Tratar.

In katero vprašanje najbolj zanima Tratarja? „Načel bi problem nagrajevanja naših delavcev v tujini. Tako na ravni države kot republike je to nagrajevanje različno. Ko pa se ti delavci v tujini srečujejo med sabo, ugotavljajo razlike in prihaja do nepotrebnih govoric. Za nagrajevanje teh delavcev bi morali sprejeti enotna merila, a o tem bo mogoče spregovoriti tudi v okviru nagrajevanja nasploh.“

Poročilo, ki le našteva

V Trebnjem so dobili le polovico že lani naročenega premoga – V poročilu nič o odpravljanju vzrokov

V gradivu za zadnjo sejo trebanjske občinske skupščine so delegati sprejeli tudi umetelno sestavljeno poročilo o preskrbljenosti trga v občini. Poročilo med drugim ugotavlja: „Preskrba z živili ni samo stvar tekočega pomena, ampak je tudi skrb in osrednja naloga celotnih družbenih prizadevanj.“

In kako se je dogajal ta „tekoči pomen“?

Poročilo našteva, kaj vse je in ni manjkalo. Tako ugotavlja, da traja problem preskrbe z zelenjavo že več let in danes ni s tem nič bolje. Kruha na policah trgovin še zmeraj zmanjka, čeprav imajo lastno pekarijo. Pomanjkanje premoga in dejstvo, da so v trebanjski občini dobili šele polovico lani naročenih količin, pojasnjuje s svetovno energetsko krizo in večjim povpraševanjem po trdih gorivih.

TREBANJCI NA MORJU

Potem ko so se pretekli torek vrnili taborniki z Mirne, so se v Pavičino podali še trebanjski taborniki. V skupini je okoli 40 tabornikov, kar kaže, da je tabornišvo v Trebnjem spet oživelo.

TREBNJE: RAZISKOVALNA SKUPNOST USTANOVLJENA

V začetku preteklega meseca so tudi v trebanjski občini dobili občinsko raziskovalno skupnost. Na ustanovni skupščini – njen predsednik bo Frane Videčnik, strokovni delavec pa Janez Kranjc – so že sprejeli vse potrebne samoupravne akte. Pričakovati je, da bo skupnost začela delovati že jeseni, pomoč pa bo dobila tudi od novomeške skupnosti, ki se je pri dosedanjem delu že uveljavila.

SPOSOJENO TRNJE

Zdaj so za nas tudi drugotne surovine primarne. (Iz Ježa)

IZ KRAJA V KRAJ

PRENOVLJENA KOLENCEVA GOSTILNA – Znani mirnški gostilničar Kolenc je v teh poletnih dneh temeljito prenovil gostilno. V prijetno urejenem lokalnu – med poznalci velja za najboljšega na Mirni – se gostje počutijo še bolje kot doslej. A Kolenc ne namerava ostati samo pri tem. V prenovljenih prostorih bo več prostora tudi za večje skupine gostov, ki pa se morajo napovedati nekaj dni prej, če hočejo uživati v vseh dobrotah, ki jih v gostilni premorejo.

TRAVA BO ZARASLA CESTO – Avtomobilist, ki se pelje po cesti proti Gabrovki, se včasih počuti, kot bi zapeljal v savano. Trava je namreč ob cesti zrastle tako visoko, da cesta včasih v njej kar izgine. Kriv je menda cestar, ki ga na tej cesti niso videli že mesec ali dva. Seveda nimajo prav tisti zlobneži, ki menijo, da cestar počiva doma. Prav lahko se je zgodilo, da se je izgubil kje v travi. Zato bo treba na pomoč poklicati posebne skupine, ki naj cestarja v travi čimprej najdejo.

TREBANJSKE NOVICE

Bodo dopusti okrnili proizvodnjo?

Kočevski izvršni svet je začel delovati med zadnjimi, a ne bo kasnil z nalogami

„Ugotovitev, da imamo v gospodarstvu težave, je že splošno znana, toda vsi skupaj smo premalo pozorni do njih. O tem prča tudi to, da povsod vlada dopustniško razpoloženje, čeprav smo se dogovorili, da ne bomo zaradi dopustov zmanjšali intenzivnosti dela in proizvodnje,“ je dejal Stane Letonja, predsednik kočevskega izvršnega sveta.

„Resda smo doslej dobili vse operativne načrte, v katerih je govor o zagotavljanju proizvodnje, toda marsikaj nam manjka dodatnih podatkov. Kljub vsemu lahko zagotovim, da bomo že do konca tega tedna uskladjali vse programe. A programi sami niso dovolj. Da moramo več in bolje delati, da je treba za vsako ceno zadržati dosedanje raven proizvodnje, je spoznanje, ki se ni prodrlo do vseh delavcev. Prav pri

gibanja. To jim za zdaj uspeva, kljub temu da je mnogo gospodarstvenikov na dopustu, da so mnogi med njimi zaposleni z reševanjem problemov v svoji delovni organizaciji.

Čeprav za jeseni obetajo hujše težave, kot so vidne zdaj, nekateri preveč pesimistično gledajo na reše-

vanje problemov. Seveda pa povsod ne bo zadostoval samo optimizem. Najbolj verjetno bodo potrebni tudi drugi ukrepi, kar pride v poštev v primeru Avto Kočevje, kjer ob tako majhnem deviznem deležu ne bodo mogli dolgo uspešno gospodariti.

Čeprav je res, da bo težko čez noč spremeniti navade in zmanjšati porabo, se bo le treba prilagoditi ovim razmeram. Prav tako se kaže, da marsikaj nismo zrelhi za naš sistem, da ne govorimo o preobremenjenosti združenega dela.

J. S.

Vedno prekasni z načrti

Kočevja ni v turističnih perspektivah — Kje je koledar prireditve? — Ni koristi od poslovnih skupnosti

Kako naj se tuji turist znajde v Kočevju, ko pa je prospekt o tem kraju in okolici star že deset let! Kaj naj naredi skupina domačih turistov, ki si želi ogledati Dom Jožeta Šeška v soboto ali nedeljo, ko je to zaprti? A vsi turisti, ki preko Kočevja potujejo na srednji Jadran ali si žele ogledati spomenike NOB, v tem mestu niti prenočiti ne bi mogli, saj je ležišče premalo.

Tako se iz leta v leto dogaja, da turisti Kočevje skoraj obidejo, ne da bi tam zapravili en sam dinar ali marko. Tega se zavedajo tudi kočevski turistični delavci, a zdi se, da so povsem brez moči.

„Skrajni čas bi bil, da bi se že leto pred turistično sezono dogovorili, kaj bomo ponudili turistom,“ pravi Stane Jajtčič, predsednik Turističnega društva Kočevje in eden izmed vodilnih v hotelu Pugled. „Vsako leto imamo pri nas vrsto kulturnih prireditev, a nimamo zanje koledarja. Prav tako v našem deset let starem turističnem prospektu ni zabeležen razvoj Kočevja v zadnjih letih. Toda vse to ni samo naloga gostincev ali turističnega društva. Za bolj organizirano turistično ponudbo bi se moral v našem mestu ali občini pobrigrati še kdo, ne samo izvršni svet in druga telesa, ampak tudi turistična poslovna skupnost, poslovno združenje za gostinstvo in drugi. Zdaj pa je tako, da sicer odvajamo denar za te skupnosti, a od njih nič nimamo. Celó v propagand-

nih materialih, ki jih ta združenja pripravljajo, našega mesta ni najti.“

Doklej bo tako? Verjetno toliko časa, dokler se nekdo v občini ne bo spomnil, da bi lahko zgodovinsko in naravno dediščino bolje ponujal domačim in tujim gostom. Vsekakor bo to potrebno narediti že letos, saj bo drugo leto sredi turistične sezone spet prepozno. Če so letos v Pugledu še zadovoljni s številom nočitev — kljub precej manjšemu poslovnemu turizmu — nikjer ne piše, da bodo gostje tudi drugo leto prispeli v Kočevje brez vključitve Kočevja v propagandne materiale. Že leta namreč govorimo, kako bi se morala v večanje našega izkupička od turizma vključiti tudi celina, a do tega, sodeč po perspektivah, še ni prišlo.

J. S.

DROBNE IZ KOČEVJA

AVTOMOBILISTI SMETIJO KOČEVJE — Prav bi bilo, ko bi komunalci redneje čistili parkirišča v Kočevju. Vsi po vrsti, ki se pripeljejo v mesto, vso nesnago preprosto zmečejo na parkirne prostore. Seveda bi bilo še bolj prav, ko bi avtomobilisti iz vseh krajev države in tujine ne stresali smeti kar na parkirišča, ampak v za to pripravljene smetnjake.

KOČEVJSKE NOVICE

Stane Letonja: „V kmetijstvu ne bi smeli manjšati proizvodnje. Zmanjšati pa bo treba materialne stroške, boljše izkoristiti zemljo.“

tem čaka družbenopolitične organizacije še največ dela.“

Letonja je še dodal, da bi se morali delavci zavedati, da osebni dohodek ni edina vrednota, ki bogati človeka, saj so tudi druge družbene vrednote, za katere se splošna prizadevati. Ko je govoril o planih in o tem, da so morali marsikje zmanjšati proizvodne plance, je poudaril, da bi v kmetijstvu ne smeli manjšati proizvodnje. Iskati bo treba notranje rezerve, zlasti v manjšanju materialnih stroškov, boljšem izkoristitvi kmetijskih zemljišč.

Čeprav je bil kočevski izvršni svet in razvojni štab imenovan med zadnjimi v Sloveniji in je pri sprejemanju ukrepov nekoliko zakasnil, to še ne pomeni, da bo kasnil. Zato v kočevskem izvršnem svetu in razvojnem štabu skrbno spremljajo vsa

POLETNE RADOSTI — Ne samo kopalcem, ki v teh pasjih dneh iščejo osvežitve v prelestni Kolpi, ta reka privablja tudi ribiče in tiste, ki jih privlači čolnarjenje. Posnetek je narejen pod Pobrežjem.

Še naprej zategnjeni pasovi

Zmanjšanje naložb, manjša rast zaposlenosti, produktivnosti in družbenega proizvoda, povečanje izvoza na Zahod v črnomaljski občini — Bo več denarja za razvoj?

Na zadnji skupni seji zborna združenega dela in zborna krajevnih skupnosti skupščine občine Črnomelj, ki je bila 27. junija, so največ časa posvetili osnutku sprememb in dopolnitvi dogovora o temeljnih družbenega plana občine za obdobje 1981–1985 ter predlogu programa ukrepov in aktivnosti za ohranjanje proizvodnje v zaostrenih gospodarskih razmerah.

S spremembami se začne pri naložbah, kajti za uresničitev le-teh so v črnomaljski občini predvideli 43

Tek za praznik

Več kot 250 tekačev v Dobličah, od 3 do 44 let

V počastitev krajevnega praznika in v spomin na 40-letnico izgona prebivalcev v koncentracijsko taborišče na Rab so prejšnjo nedeljo v Dobličah pripravili množičen tek. Udeležilo se ga je kar 253 tekačev, od cicibanov do veteranov, ki so se pomerili na petih progah, dolgih od 500 metrov do 3 km. Največ je bilo pionirjev (45) in vojakov. Najmlajši tekač je imel komaj tri leta, najstarejši pa 44 let. Tekoč je spodbujalo okoli 400 gledalcev.

Med cicibankami je zmagala Melita Pintarič iz Doblič, med cicibani Uroš Kobe iz Starega trga; med pionirkami Renata Malešič iz Fratrovcev, pri pionirjih Ivan Šterk iz Starega trga, pri mladinkah Anka Malešič iz Fratrovcev; med mladinci je bil najhitrejši Črnomalčan Dušan Grobljar, med člani je zmagal Franc Štajdohar iz Neraja, med članicami Cvetka Štajdohar iz Doblič, med vojaki Črtomir Sabina iz V. P. Kranj ter med veterani Polde Pintarič iz Doblič.

odstotkov kreditov, ki pa sedaj niso več na voljo. Veliko naložb tudi ne ustreza več kriterijem prestrukturiranja. Tako se bodo naložbe zmanjšale, vse to pa bo vplivalo na manjšo rast zaposlenosti, nižjo rast produktivnosti in družbenega proizvoda (le 4%).

V prihodnje bodo morali v črnomaljski občini povečati izvoz na konvertibilno področje, kajti doslej so gotove izdelke izvažali predvsem na klirinško področje, surovine in reprodukcijski material pa uvažali z Zahoda. Nesorazmerje med uvozom in izvozom se je tako še povečalo.

Še naprej bo moral naraščati delež lastnih sredstev za razvoj, zato bodo omejevali osebne dohodke do rasti produktivnosti (1,5%), realno in nominalno do rasti dohodka. Skupna in splošna poraba pa ne bo

DELEGATI ZA SINDIKALNI KONGRES

Desetega kongresa Zveze sindikatov Slovenije se bo iz črnomaljske občine udeležilo pet delegatov: Jelka Dimič iz semiške Iskre, Vladimir Domjan iz črnomaljskega Goka, Slavica Grahek iz Belta, Jure Perko iz občinske skupščine ter Anton Tešari iz GG, tozdr Gozdarstvo Črmošnjice.

POMOČ IMV

Delovna organizacija IMV iz Novega mesta je imela v preteklem letu 1.251 milijonov dinarjev izgub, ki pa je bila v celoti pokrita iz različnih skladov. Črnomaljska občina je prispevala 4.029.000 din, in sicer sklad občine Črnomelj 3.250.000 din, SIS za zdravstvo 741.000 din ter SIS za zaposlovanje 38.000 din. Vendar pa se izguba v IMV nadaljuje tudi letos ter je znašala v prvem trimesečju v vseh tozdrjih 412.489.000 din.

smela biti večja kot 3,6 odstotka, oziroma bo smela naraščati 10 odstotkov počasneje od rasti družbenega dogovora. V družbenih dejavnostih bodo imeli prednostne naloge izobraževanje, raziskovanje in zdravstvo, sicer pa bodo morali več pozornosti posvetiti tudi povečevanju kmetijske proizvodnje.

M. KRUMPAČNIK

ČRNMALJSKI DROBIR

ZA NOVO NASELJE — Ze daj časa je jasno, da bivše brigadirsko naselje v Kotu pri Semiču ni več primerno za bivanje brigadirjev, saj bi ga bilo potrebno dodatno urediti. Ze lani so se dogovorili, da bodo novo naselje uredili na Lokvah, kjer bi ga lahko uporabljali ne samo brigadirji, marveč tudi za potrebe ljudske obrambe, teritorialne obrambe in mladinske organizacije. Ureditev novega naselja je preprečil pomanjkanje denarja, vsekakor pa bi radi to stvar opravili do prihodnje brigadirske sezone.

KRSILCI BREZ NASLOVA — Črnomaljski sodnik za prekrške se že vseskozi srečuje z dokaj težko rešljivim problemom: kako sicer znane kršilce zaslišati. Med temi so namreč tudi taki, ki so v občini zaposleni le nekaj mesecev, potem pa se izgubijo neznanu kam. Posebno vprašanje so tudi Romi iz naselja v Coklovici, ki jim je prav tako zelo težko, če ne celo nemogoče izročiti vabilo na zaslišanje.

Črnomaljski poročevalec

Moč je v dohodkovnem povezovanju

Komunisti morajo skrbeti, da bodo enotni in učinkoviti — Odgovornost na vseh ravneh

Kljub razmeroma ugodnim proizvodnim in poslovnim rezultatom ribniškega gospodarstva ne bo časa za počitek, so med drugim dejali na seji občinske konferenec ZK v Ribnici, ki je bila pretekli četrtek. Da bi se izognili zastojem v proizvodnji in izgubam, se bodo morali komunisti še boljše organizirati in doseči enotnost pri akcijskem delovanju v izredno zapletenih gospodarskih razmerah.

Sicer so najprej razpravljali o XII. kongresu ZKJ, poročilo za to točko dnevnega reda pa je pripravil Vlado Prebilč. Kot vse občinske organizacije ZK se bo morala tudi ribniška še bolj kot doslej vključevati v vse tolike družbenega in političnega življenja. Zlasti je pri tem pomembna odgovornost vseh komunistov v posameznih osnovnih organizacijah in najvišjih vodilnih telesih.

Ko so razpravljali o poročilu o obiskih članov izvršnega sveta v ribniških delovnih organizacijah in tozdrjih, niso mogli mimo ugotovitve, da je dobro poslovalo. Tudi glede prihodnosti niso preveč črneli. Povsod namreč pripravljajo rezervne proizvodne programe ali iščejo možnosti za izdelovanje drugih izdelkov. V tem smislu so v najtežjem položaju v Dohitovem tozdrju Pletilnica, kjer skoraj ne morejo pripraviti takega programa. Sicer pa ima združeno delo močno podporo tudi v razvojnem štabu, ki bo sprotno spremljal vse težave in pomagal pri njihovem odpravljanju. Poseben poudarek pri tem bodo dajali izvozu na konvertibilni trg in pa dohodkovnemu povezovanju gozdarstva in lesne industrije ter poslovno-tehničnemu sodelovanju kovinske industrije.

Tudi splošna in skupna poraba — samoupravne skupnosti v ribniški občini imajo bojda najnižje stopnje v Sloveniji — bo še tako ali drugače okleščena. Posebno problematično je v zdravstveni skupnosti, kateri bodo morale pomagati tudi ostale skupnosti. Tudi izobraževanju ne hodi preveč denarja, a bodo kljub temu v Loškem potoku začeli s celodnevno šolo, kot je bilo predvideno.

NOVO AVTOBUSNO POSTAJALIŠČE

Cestno podjetje Ljubljana končuje dela pri izgradnji novega avtobusnega postajališča v Gorenji vasi. Postajališče je v neposredni bližini zdravstvenega doma in otroškega vrta. Tako bolniki in otroci ne bodo imeli daleč do avtobusa, če se že bodo hoteli z njim kam odpeljati.

RIBNIŠKI ZOBOTREBCEI

MLADINSKI KLUB BREZ ŠIP — V preteklih dneh se je v Ribnici, kjer na splošno menda manjka pretresljivejšega dogajanja, zgodilo, da se je javnost vznemirila. Neki mladinec je razbil nekaj stekel na oknih mladinskega kluba in s tem spodbudil rojevanje takih izjav, češ kakšno mladino da imamo. Mladi pa menda menijo, da je za ne bolj slabo poskrbljeno, saj v Ribnici nimajo nobene prave zabave. Temu pa so krivi starejši, ki se za to (skoraj) nič ne brigajo. Morda imajo mladi prav. Toda zaradi tega jim še ni treba zabijati oken na mladinskem klubu.

MLADINCI TUDI GRADE — Nedavno se je vrnila Ribniška brigada Franca Levstika. Ze to soboto bodo v Ribnici pripravili brigadno konferenco, na kateri se bodo pogovorili o doseženih uspehih. Brigada je dobila vrsto priznanj, pa tudi v Brkinih opravljeno delo je precej vredno. Vse to je plod prizadevanja dela mladinskega vodstva, še posebej v primerjavi z lani. Letos je bilo brigadirjev precej več kot lani.

REŠETO

ZADNJA DELA — Te dni potekajo dela za zunanjo ureditev nove skladiščno-proizvodne dvorane Novolesove Tovarne kopalniške opreme v Rosalnicah. Gradbena dela so končana, čakajo še opremo, tako da naj bi bila dvorana nared do konca septembra.

Nezaposlenost narašča

Zaposlenost v metliški občini se približuje republiški — Polovica zaposlenih je žensk — Nezaposlenost mladih

Spomladi je bilo v metliški občini zaposlenih 3.225 delavcev, od tega 116 v zasebnem sektorju. Po teh podatkih se je zaposlenost v občini v primerjavi z lanskim decembrom zmanjšala za več kot odstotek, v primerjavi z lansko pomladjo pa se je povečala za slaba 2 odst.

Po teh podatkih je v metliški občini zaposlenih 39 odst. vseh prebivalcev (v Sloveniji 42 odst.), se pravi, da je že moč govoriti o polni zaposlenosti prebivalstva. Vendar je pri tem treba upoštevati še en podatek: iz sosednjih slovenskih občin je v metliški zaposlenih 300 delav-

cev iz drugih republik pa kar 630, se pravi, da je delež vseh zaposlenih iz domače občine manj kot 70-odstoten. Kljub temu pa drži, da več delavcev prihaja na delo v metliško občino, kot pa metliških občanov vsak dan odhaja na delo v druge občine, se pravi, da je za metliško občino značilen tako imenovani pozitivni migracijski saldo.

Od skupnega števila zaposlenih je v občini več kot polovica žensk, kar je precej nad republiškim povprečjem. To je razumljivo, saj prevladuje tekstilna industrija. Zanimivo je, da v zadnjih letih v občini opažajo velik razkorak med kadrovske plani organizacij združenega dela in resolucijskimi stopnjami rasti zaposlovanja, saj so načrtovane kadrovske potrebe združenega dela v preteklih letih več kot dvakrat presegle potrebe, zastavljene v resolucijah.

V preteklih letih se je preko skupnosti za zaposlovanje v občini zaposlila komaj slaba petina vseh na novo zaposlenih. Za letos pa ugotavljajo, da se fluktuacija delavcev umirja, posredovalni delež skupnosti pri novih zaposlitvah pa se povečuje, kar naj bi se nadaljevalo tudi v naslednjih letih.

Posledica manjše rasti zaposlovanja je tudi povečanje števila brezposelnih, še posebej mladih ljudi, ki so komaj končali šolanje.

H. ŽUNIC

A. B.

POSTANITE PLANINCI!

Na pobudo planincev iz metliške občine, katerih število je iz leta v leto naraščalo, je bilo pretekli teden v Metliki ustanovljeno Planinsko društvo. Njegov vodja je postal kušen hribolazec Stane Brodarič iz Rosalnic. Društvo je že ob ustanovitvi štelo okrog 40 članov, vsi tisti pa, ki se želijo vključiti vanj, se lahko včlanijo vsak dan pri Zdenki Zepuhar v prostorih Kmetijske zadruge na Tigu svobode 3.

NAJVEČ GIMNAZIJCEV

V metliški občini prejema iz združenih sredstev štipendij največ gimnazijcev — 12; sledijo štipendisti za poklic zdravstveni tehnik — 10, ekonomski tehnik — 5, živinorejski tehnik — 4, dipl. elektroinženir — 3, po dva: dipl. kmetijski inženir, dipl. inž. kemije, dipl. inž. gradbeništva, dipl. tekstilni inženir itd.

DOMAČI TRN

Tudi najbolj neumna goska na položaju se zdi ljudem imenitna.

SPREHOD PO METLIKI

NAGLOMA SE BLIŽA 14. avgust, ko bo nastopil v okviru metliških kulturnih prireditev Janez Hočevar-Rifle s Fornezziijevim Švejkom. Rifleto se bosta pridružila še dva člana ansambla 12. nadstropje, tako da smeha in zabave ne bo manjkalo. Humoristično-satirični kabaret bo na grajskem dvorišču ob 20. uri, če pa bi slučajno kapljalo z neba, pa isti dan in isto uro v Kulturnem domu Edvarda Kardelja. Upati je, da bo predstava bolj obiskana kot predhodni dve.

ZADNJA PREDSTAVA METLIŠKIH KULTURNIH PRIREDITEV bo 21. avgusta ob 20. uri na grajskem dvorišču. Poslušalstvo bodo poskušali spraviti v dobro razpoloženje tamburaši in folkloristi društva „Ivan Navratil“ pa še pevski zbor. Tako bodo sklenjene poletne kulturne prireditve, ki jih pripravlja občinska Zveza kulturnih organizacij, in sicer letos prvič. Če se bo izkazalo, da so ljudje zainteresirani za to vrsto kulturnega življenja, bo drugo leto še pestrejši izbor predstav.

metliški tednik

Marija zaleže za dva moža

„Več kot dvajset let že delam v gradbeništvu,“ je dejala Marija Perkič, ki je pretekli dni skrbela za mešalec, ko so delavci Zidarja obnavljali občinsko stavbo v Ribnici. „In to delo zame sploh ni težko; priskrbeli so mi že delo v tovarni, a nočem delati med štirimi stenami.“

V letih, ko se je Marija Perkič skupaj z možem priselila s Stajerskega, ni bilo na voljo toliko delovnih mest. In Marija je našla delo pri kočevskem Zidarju, kjer je zaposlen že njen mož. Pravi, da delo pri mešalcu in oskrba zidarjev z malto ni pretežka. Rada bo opravljala to delo do upokojitve, le če ji zdravje ne bo nagajalo. Toda za zdaj se počuti popolnoma zdrava in sposobna tudi za delo, ki je sicer nekako prilranjeno za moške.

Pohvalil jo je tudi njen delovodja, ki je dejal, da Marija zaleže za dva možaka. Žal se to ne pozna pri osebnem dohodku, saj Marija na mesec prejme samo toliko kot komaj zaposlen mla-

denič. Tudi njo moti to nesorazmerje, kdaj pa kdaj je že povzdignila besedo. A ne samo o tem; moti jo, da mnogo mlajši sodelavci in fizično precej krepkejši ne delajo toliko kot ona.

Marija Perkič: „Delo v gradbeništvu me veseli in opravljala ga bom, dokler bom zmogla. Za zdaj se ne kaže, da bom kmalu omagala. Vsa dela še zmorem.“

KOMISIJA ZA IZVRŠITEV KOMASACIJE v k. o. KRASINEC -- ZA VAS CERKVIŠČE

Številka: 06-11/82
Datum: 2. 8. 1982

Na podlagi 81. čl. Zakona o kmetijskih zemljiščih, komisija za izvršitev komasacije v k. o. Krasinec

odreja

razgrnitev predloga projekta razdelitve zemljišč v k. o. Krasinec.

Ta predlog razdelitve se razgrne v prostorih Gasilskega doma v Cerkvishih za dobo 30 dni in to od 2. 8. 1982 do 2. 9. 1982.

Vse komasacijske udeležence pozivamo, da si v času razgrnitve ogledajo projekt razdelitve zemljišč in vse morebitne predloge in pripombe na ta projekt zabeležijo v zvezek, ki je na razpolago v Gasilnem domu v Cerkvishih.

Za vsa pojasnila se naj komasacijski udeleženci obračajo na Jožeta-Mravince iz Cerkvish 6.

486/31-82

DELEGACIJA ZBORA DELAVCEV V SVETU OŠ BAZA 20, Dol. Toplice

razpisuje naslednja prosta dela in naloge:

— UČITELJA TEHNIČNE-LIKOVNE VZGOJE ALI TEHNIČNE VZGOJE — FIZIKE

za nedoločen čas. Nastop dela s 1. 9. 1982.

— VZGOJITELJA ALI UČITELJA RAZREDNEGA POUKA

za določen čas. Nastop dela s 1. 10. 1982.

Prijave sprejema delegacija zbora delavcev v svetu šole 15 dni po objavi razpisa.

477/31-82

DS SIS STANOVANJSKEGA IN KOMUNALNEGA GOSPODARSTVA NOVO MESTO

a. razpisuje prosta dela in naloge za vodjo delovne skupnosti

b. objavlja prosta dela in naloge za tri inkasante stanarin

Pogoji:

Pod a) Od kandidatov, ki se bodo prijaviili na razpisana dela in naloge vodje delovne skupnosti, se pričakuje, da bodo imeli najmanj srednjo strokovno izobrazbo, da bodo imeli najmanj 7 let delovnih izkušenj, da so moralno-politično neoporečni in da so aktivni družbenopolitični delavci z organizacijskimi sposobnostmi.

Pod b) Kandidati za opravljanje del in nalog inkasanta stanarin morajo imeti končano osemletko, veselje do dela s strankami in najmanj 1 leto delovnih izkušenj.

Mandat za dela in naloge vodje delovne skupnosti traja 4 leta.

Sprejem delavcev v delovno razmerje pod b) bo za nedoločen čas, z 1-mesečnim poizkusnim delom.

Osebnih dohodkov so po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov delovne skupnosti.

Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: DS SIS stanovanjskega in komunalnega gospodarstva Novo mesto, Novi trg 6. Ponudbe kandidatov pod a) morajo biti v zapečateni ovojnici, z oznako „ZA RAZPIS“.

Stanovanj ni.

Prijavljeni kandidati bodo o izbiri obveščeni najkasneje v 30 dneh po preteku roka za zbiranje ponudb. Vse ostale informacije se lahko dobe na tel. št. 21-040, int. 266.

478/31-82

Tovarna celuloze in papirja „Djuro Salaj“ Krško — TOZD Papir

objavlja prosta dela oz. naloge za:

POMOČ PRI VLAGANJU LESA -- za 2 delavca

Pogoji:

- PK, osnovna šola, priučitev
- 3-6 mesecev delovnih izkušenj
- delo v 3 izmenah
- delo za nedoločen čas

POMOČ PRI PREVIJANJU IN PRIPRAVO STROČNIC —

1 delavec za nedoločen čas
1 delavec za določen čas

Pogoji:

- PK, osnovna šola, priučitev
- 3-6 mesecev delovnih izkušenj
- delo v 3 izmenah

Prijave sprejema kadrovska služba naše DO 15 dni po objavi.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po izteku roka za sprejemanje prijav.

484/31-82

S prodajo deviz banki do zanimivih posojil in vrste novih ugodnosti

Občan, ki na svojem deviznem računu oziroma devizni hranilni knjižici razpolaga s prihranki v konvertibilni tuji valuti, si s prodajo teh deviz banki zagotovi:

dinarsko posojilo v gotovini,

stanovanjsko posojilo, med drugim tudi za nakup starega stanovanja ali stanovanjske hiše,

posojilo za razširitev in posodobitev zasebne gospodarske dejavnosti,

kredit za začetek, obnovo in razvoj kmetijske ali ribiške dejavnosti,

posojilo za popravilo avtomobila in kmetijskih strojev,

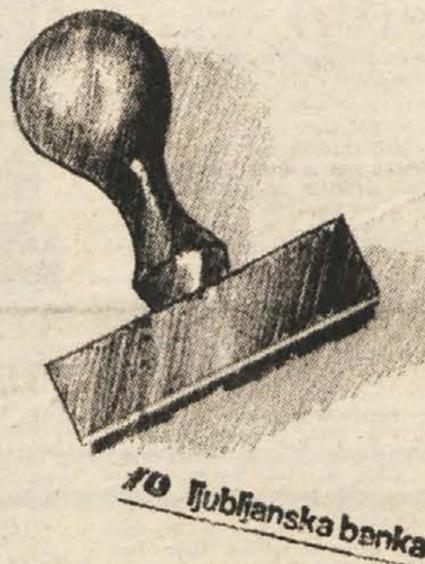
kredit za nakup izdelkov in naprav za varčevanje z energijo v stanovanjih ali stanovanjskih hišah,

posojilo za nakup ali gradnjo garaže,

oprostitvev plačila temeljnega prometnega davka pri nakupu vrste izdelkov in dobrin trajnejše vrednosti,

niz namenskih posojil po novih pravilnikih in vrsto drugih posebnih ugodnosti.

Podrobne informacije pri enotah naših temeljnih bank in po telefonu 061/216 422, vsak delavnik razen sobote od 9. do 11. ure.

„ŽITO“ LJUBLJANA TOZD PEKARNA IN SLAŠČICARNA DOLENJSKA, NOVO MESTO, LOČNA 21

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge v obratu Pekarna Trebnje:

1. ročno oblikovanje testa
2. odlaganje kruha

Pogoji:

- Pod 1: priučen pek
- Pod 2: končana osemletka

Rok za prijavo kandidatov je 15 dni po dnevu objave. Prednost pri izbiri imajo moški, stari nad 18 let, zaradi stalnega nočnega dela.

Stanovanje kandidata mora biti v bližini pekarnice. Vloge kandidatov sprejema komisija za delovna razmerja ŽITO-TOZD Pekarna Dolenjska, Novo mesto, Ločna 21.

485/31-82

Osnovna šola Milke Šobar — Nataše, Črnomelj

razpisuje prosta dela in naloge

ravnateljca šole (reelekcija)

Pogoji: Kandidati morajo izpolnjevati pogoje, predpisane v 32. členu Zakona o izobraževanju in usposabljanju otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju, imeti morajo organizacijske sposobnosti in moralno-politične kvalitete.

Prijave sprejema razširjeni zbor delovne skupnosti v 15 dneh po objavi razpisa. Kandidati bodo obveščeni o izidu v 30 dneh po objavi razpisa.

481/31-82

SKUPNOST POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA V SR SLOVENIJI
Strokovna služba
LJUBLJANA, Moše Pijadejeva 41

Po sklepu komisije za delovna razmerja objavljamo naslednja prosta dela oz. naloge v obratu družbene prehrane:

PRIPRAVLJANJE HRANE — 1 delavec(vka)

Kandidati morajo poleg splošnih, z zakonom določenih pogojev, izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- KV kuhar(ica)
- 1 leto delovnih izkušenj
- aktivno znanje slovenskega jezika
- zdravstvena sposobnost za opravljanje del

Delo združujemo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Nastop dela je mogoč takoj. Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na gornji naslov.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 8 dneh po sklepu pristojnega organa.

476/31-82

„KRAŠ EXPRES“
V PRODAJALNAH

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 5. avgusta - Snežana Petek, 6. avgusta - Vlasta Sobota, 7. avgusta - Kajetan Nedelja, 8. avgusta - Dominik Ponedeljek, 9. avgusta - Roman Torek, 10. avgusta - Lovrenc Sreda, 11. avgusta - Klara Četrtek, 12. avgusta - Hilarija

LUNINE MENE

12. avgusta ob 12.08 - zadnji krajec

KINIO

BREŽICE: 6. in 7. 8. ameriški barvni film Kaskader. 8. in 9. 8.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

ISČEM žensko za pomoč pri spravljanju sob, približno 2 uri dnevno. Nudim ogrevano sobo, ostalo po dogovoru. Telefon 61-770.

TAKOJ zaposlim dekle, vajeno šivanja na normo. Naslov v upravi lista (3304/82) ali telefon 71-437.

GRILL BIFE Osovnikar, Sevnica, zaposli osebo, ki ima veselje do priprave in peke jedil, ter osebo za čiščenje gostinskih prostorov, (za skrajšani delovni čas). Zaposlitev je stalna. Kandidatke naj pošljejo pisemne prijave.

STANOVANJA

GARSONJERO ali enosobno stanovanje, lahko neopremljeno, vzajem v najem v Sevnici ali bližnji okolici. Ponudbe pod GARSONJERA.

SOBO s souporabo kopalnice oddam. Šmihel 53.

Motorna vozila

LADO 1200-L, letnik 1977, ugodno prodam. Vse informacije v petek in soboto popoldne na tel. (068) 25-169.

ZASTAVO 750 LE, novo, prodam. Relič, Jerebova 16, Novo mesto. MOTORNO KOLO Java, 350 kubičkov, skoraj novo, prodam. Jože Kraj, Zastava 1, Črnomelj. R 10, na novo registriran, ugodno prodam. Lesjak, Zulog 8, Skočjan.

Z 101, letnik 1978, prodam. Samo Plaznik, Cesta herojev 62.

SEAT 850, zelo ohranjen, ugodno prodam. Franc Kastelic, Dol. Težka voda 14.

VW 1200, letnik 1974, prodam. Tone Ban, Vel. Brusnice 71.

VW 1200, letnik 1974, prodam. Telefon (068) 25-098.

WARTBURG, letnik 1976, ugodno prodam. Branko Petelinc, Sela 90, Dobova.

ameriški barvni film Jezdci na dolge steze. 10. in 11. 8. ameriški barvni film Začeti znova.

CRNOMELJ: 6. 8. film Diamantni rez. 8. in 9. 8. angleški film Pobsneli Maks. 8. 8. ameriški film Mogla. 10. 8. film Stalno dekle. 12. 8. ameriški film Super volhjač.

KOSTANJEVICA: 7. 8. jugoslovanski film Samo enkrat ljubiš. 8. 8. angleški film Neustrašljivi. 11. 8. ameriški film Novemberski plan.

KRŠKO: 7. in 8. 8. italijanski film Corleone. 11. 8. francoski film Vsi gremo na smučanje. 12. 8. francoski film Gimnazijke.

SEVNICA: 5. 8. ameriški film Nebo lahko počaka. 6. 8. angleški film Bog s pločnika 7. in 8. 8. francoski film Javna hiša. 11. 8. risani film Talični Tom in bratje Dalton. 12. 8. ameriški film Hotel Drakula.

Golob, Veliki Slatnik 15.

Z 101, letnik 1974, prodam. Janez Kopina, Radovlja 7, Šmarjeta.

PRODAM NSU 1200 C, letnik 71, in kompletni motor za NSU ter več drugih delov. Franc Rifej, Zdinja vas 30, Otočec.

MOTOR APN-4 prodam za 1,2 M. Groblje 8, Novo mesto.

FORD ESKORD, letnik 68, registriran do junija 1983, prodam. Alojz Pavlič, Gor. Maharovec 14.

Z 750, starejši letnik, z nekaj rezervnimi deli, prodam po ugodni ceni. Majda Štimec, Zagrebška 16, Novo mesto.

ZASTAVO 101, letnik 1976, dobro ohranjeno, registrirano do julija 1983, ugodno prodam. Telefon 25-229.

R 4, letnik 78, prodam. Vide Kastelec, Šentjošt 19, Novo mesto.

TOMOS 14 TLS, prodam za 0,8 M. Stefan Pungerič, Dule 11, Bučka.

ZASTAVO 101, letnik 1979, prodam. Dežan, Mestne njive 1, Novo mesto.

ZASTAVO 101, letnik 1974, prodam. Alojz Bevc, Orehoviča 39, 68310 Šentjernej.

PRODAM TATRO in stroj za izdelovanje betonskih kvadratov po ugodni ceni. V račun vzajem tudi traktor ali osebni avto. Telefon 56-667.

MOPED 14 T.L., malo rabljen, registriran, prodam. Tone Marn, Lukovec, tel. 44-655.

ZASTAVO 750, letnik 73, prodam. Marjan Škrbec, Ratež 29.

DYANO, letnik 80, 23.000 KM, prodam. Telefon 22-417 ali 21-338.

UGODNO PRODAM kombi Zastava 850 z vgrajeno mebasto in avtoradiom, letnik 1978. Rangus (068) 22-745.

R 4, TLS, letnik 78, ugodno prodam. Informacija na tel. 24-522.

VW GOLF prodam. Janez Lukše, Koroška vas 16.

20W 6K 4001, 2. r. Informacije po telefonu 23-122;

GLASBENI CENTER "Gorenje" prodam. Damjan Bartolj, Ločna 41, Novo mesto, tel. 23-562.

PRODAM: 60 m² opažnega smrekovega lesa (ladjski pod) 4 m x 8 cm x 16 mm; 4 m³ starega ostrešja; podpornike (punte) 40 kosov, d=cca 2,5 m; močne opažne plošče - skupaj 13 m². Telefon 22-064 med 21. in 22. uro.

SKORAJ NOVO kuhinjo Petunija in spalnico prodam. Rebolj, Frelihova 2, Metlika, tel. 58-466.

ŠTADLER - TAM peč za centralno kurjavo in gorilec LAMBORGINI, dobro ohranjeno, poceni prodam. Telefon (068) 22-288, proti večeru.

POHIŠTVO (2 omari, 2 kavča, postelja, luči) prodam, tudi po kosih. Telefon (068) 22-288, proti večeru.

KUPIM

KUPIM peč na trda goriva za kopalnico. Telefon 84-693, v dopoldanskem času. Naslov v upravi lista (3297/82).

GRADBENO PARCELO v okolici Novega mesta kupim. Naslov v upravi lista (3302/82).

KOZOLEC srednje velikosti (z opisom in ceno) kupim. Leopold Kerin, Račja vas, Krklje.

GRADBENO PARCELO v okolici Sevnice kupim. Največja oddaljenost do 5 km. Ponudbe pod "GRADNJA".

PEČ na drva za v kopalnico kupim. Tone Štimpfel, Velika Strmica, 68230 Mokronog.

POSEST

VINOGRAD (10 arov) z barako ob asfaltni cesti na Goleku pri Krškem prodam. Olga Vidrih, Ločna 40, 68000 Novo mesto.

GRADBENO parcelo in staro hišo v Novem mestu prodam. Naslov v upravi lista (3298/82).

HIŠO ob asfaltni cesti pri Šentrupertu prodam. Naslov v upravi lista (3299/82).

ZEMLJO, primerno za vikend, vinograd ali sadovnjak, zelo ugodno prodam. Naslov v upravi lista (3300/82).

ZIDANICO, primerno za stanovanje (65 m²), 200 trt, 25 sadnih dreves, prodam na Stražnem vrhu pri Črnomlju dobremu ponudniku. Informacije (068) 51-574 ali 51-575.

GRADBENO PARCELO, 600 m², z urejeno dokumentacijo, v okolici Novega mesta prodam. Tel. 24-252, popoldne.

Nekaj zemlje kraj Gabrja pod Gorjanci, primerno za vikend, prodam. Cena 17 ND za m². Jožefa Rajk, Gabrje 40, Brusnice.

PARCELO K. O. Ponikve št. 759/35 - gozd in 4 razse - 1 ha 2776 m², prodam. Grm, (Judeževa) Dečja vas 12, Trebnje.

V SREDNJEM grčevju, 5 km nad Otočcem, prodava 3998 m² zemlje s sedem let stari trtami v terasah. Obdelava možna s traktorjem. Prodava tudi zidnico z napeljavo elektrike in lastnega vodovoda, 3500 litrske hrastove posode, novo hidravlično prešo, mlin, pečlar za grozdje in razne splošne premičnine. Dostop možen z vsakim vozilom. Prodava tudi 2 ha gozda, dostopnega z vsakim vozilom. Vse to je v lepem kraju. Resni kupci naj se oglasijo na naslov: Tone in Marija Pungerič, Milje 22, 64208 Senčur pri Kranju.

V CENTRU Metlike, GBE 30 (poleg hotela), prodamo starejšo hišo z gospodarskim poslopijem in vrtovi v izmeri 1427 m², primerno za obrt. Ogled dopoldan do 10. 8. 82, pozneje na tel. (061) 722-201.

RAZNO

VDOVA pri šestdesetih, s pokojnino in svojim stanovanjem na deželi, želi spoznati sebi primerne moškega za skupno življenje. Alkoholiki izključeni. Ponudbe pod šifro, "JESEN PRIHAJA".

PREKLICI

JOŽE PISANSKI iz Dol. Stare vasi in JANEZ MARTINCIC iz Brezij prepovedujeta vsako vožnjo na Lesški gmajni po najinih parcelah JOŽETU LUŠTKU iz Ledčev vasi in JOŽETU LEKŠETU iz Grobelj. Če tega ne bosta upoštevala, ju bova sodno preganjala.

FRANC KUBEŽ, pravni naslednik posestva pok. Ane Korpes iz Dol. Leskovca 40, prepovedujem svojemu bratu ALOJZU KORPESU in vsem drugim osebam vsak poseg v posestvo in hišo na Dol. Leskovcu. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

PEPCA UCMAN z Velikega Slatnika 8 opozarjam ALOJZA SAŠKA in JOŽETA BLAŽICA, oba iz Velikega Slatnika, naj prenehata žaliti

Kmetijski stroji

TRAKTOR Ferguson IMT 533 prodam. Andrej Radovan, Loka 11, Šentjernej.

ENOOSNO 3-tonsko prikolico z dvojnimi kolesi prodam. Rifej, Zdinja vas 30, Otočec.

PRODAM

SKORAJ NOV otroški italijanski voziček (globok) prodam. Murn, Resljeva 4, Novo mesto.

OSTREŠJE za stanovanjsko hišo prodam. Informacije na telefon (068) 84-101.

SPALNICO, staro tri mesece, prodam. Telefon 22-344 od 16. do 19. ure.

GUMIJASTE TLAKE za hleve v velikosti 1000 x 1500 x 18 m/m prodam. Naslov v upravi lista (3296/82).

SKORAJ nov trifazni hidrofor prodam po zelo ugodni ceni. Peter Gazvoda, Mali Podljuben 10, Novo mesto.

RJAVE in grahaste jarčke prodam. Stanovik, Log 9, Skofja Loka.

DVA AKUMULATORJA za tovornjak 135 AM, avtoradio Blaupunkt na kasete in harmoniko, tri vrstno (železnik), prodam po ugodni ceni. Jože Novak, Gor. Straža 33, 68351 Straža.

TOVORNO prikolico (nosilnost 300 kg) prodam. Telefon 24-682, dopoldan.

1,5 m³ suhih hrastovih plohov, debeline 4 cm, ter kompletno plinsko napravo za osebni avto ugodno prodam. Telefon 25-229.

WHARFEDALE E-50, angleške zvočnice (2x100 W), prodam. Tel. 22-893.

LAK za parket, švedski, polmat, prodam. Tel. 22-893.

SEDEŽNO GARNITURO prodam. Telefon 24-162 od 17. - 20. ure.

PSIČKO, nemški boksar, staro 3 mesece, prodam. Janez Turk, Gor. Straža n. h.

PRODAM dve omari in dva kavča po ugodni ceni. Tel. 25-073, vsak dan od 16. - 18. ure.

PLINSKI in električni štedilnik prodam. Zrilčić, Jedinščica 8c, Novo mesto.

JUNCA, stara dva leti, prodam. Janez Lukše, Koroška vas 16.

TELICO, staro osemnajst mesecev, brejo tri mesece, prodam. Franc Gruden, Družinska vas 20, Šmarješke Toplice.

GRADBENO barako zraven montažne hiše na Malem Slatniku ugodno prodam. Naslov v upravi lista (3301/82).

STISKALNICO na kamen, še v dobrem stanju, prodam. Jože Vizlar, Gmajna 6, 68274 Raka.

PUNTE za fasado prodam. Naslov v upravi lista (3303/82).

ČISTOKRVNE MLADIČE, samčke, nemške ovčarje, prodam. Viktor Antončič, Kristanova 30, Novo mesto.

KONJA, stara devet let, in gumivoz, "zapravljivček", prodam. Strašek, Podgora 10, Straža.

GRAMOFON ISKRA III-F1, 2 x

mene in mojega moža. V nasprotnem primeru ju bom sodno preganjala.

ČESTITKE

Dragi hčerki oziroma sestri IVANKI MEGLIČ, Nad mlina 21, za njen rojstni dan, obnemem tudi njenemu možu za obletnico poroke, iskreno čestitajo mama, sestri Fanika in Anica z otroki.

4. avgusta je praznovala 56. rojstni dan naša skrbna mama in žena ROZALIJA BOBNAR iz Prečene 19. Za njen praznik ji želimo še mnogo zdravih in srečnih let, vsi njeni.

Čestitke veljajo tudi hčerki, sestri oziroma ženi MARIJI KOST za njen 23. rojstni dan.

Dragi mami ANICI LAH iz Jurne vasi želi za njen 56. rojstni dan vse najboljše hčerka Maja z družino ter ostali otroci.

9. avgusta praznujejo 63. rojstni dan naša ljubljena mamica ANČKA MRGOLE iz Klenovika pri Skočjanu. Želimo jim veliko zdravja, sreče in veselja, da bi bili še naprej tako srečni med nami.

To jim želimo iz dna srca vsi otroci z družinami, vnučki pa pošiljajo 63 sladkih poljubčkov.

Dragi mami ANICI LAH iz Jurne vasi želi za njen 56. rojstni dan vse najboljše hčerka Maja z družino ter ostali otroci.

9. avgusta praznujejo 63. rojstni dan naša ljubljena mamica ANČKA MRGOLE iz Klenovika pri Skočjanu. Želimo jim veliko zdravja, sreče in veselja, da bi bili še naprej tako srečni med nami.

To jim želimo iz dna srca vsi otroci z družinami, vnučki pa pošiljajo 63 sladkih poljubčkov.

OBVESTILA

VOZOVE vseh vrst izdelujem po želji kupcev. Kovaštvo Ivan Urbič, Mirna 158, tel. (068) 47-003.

12-, 13-, 14-, 15- in 16-colske gumivozove, nove, prodam za konjsko, volovsko ali traktorsko vprigo. Delamo tudi vse vrste traktorskih prikolic. Dostava na dom po dogovoru. Priporoča se STANE BULC, Jurčkova pot 73, Ljubljana-Rakovnik.

CENJENE stranke obveščam, da opravljam vse steklarska dela. STEKLARSTVO Miroslav Kastelic, Cankarjeva cesta 3, Metlika.

ZAHVALA

Pacient ŽANI CIMERMAN iz Doba pri Kostanjevici se najlepše zahvaljuje zdravnikom in stremeljnim osebju internega oddelka Splošne bolnice Novo mesto za vso skrb in nego v času zdravljenja. Še enkrat vsem iskrena hvala.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 23. do 27. julija 1982 so v novomeški porodnišnici rodile: Marija Bajt iz Murnic - Alenko, Katica Volf iz Sečjega sela - Tatjana, Anica Pirc iz Ravnih - Janca, Ivanka Vardjan iz Črnomlja - Saša, Danica Ivažič iz Gabrja - Barbara, Vida Flajnik iz Črnomlja - Damjana, Darinka Štular iz Cerovca - Anica, Vida Ponikvar iz Dolnjega Maharova - Boruta, Jožica Podlogar iz Osredka - Bogdana, Ana Štamcar iz Sevnice - Marka, Kristina Mušič iz Črnomlja - Miha, Miroslava Rugelj iz Kostanjevici - Nataša, Petra Petrič iz Gabrja - dečka

ZAHVALA

Stiri dni pred svojim 88. rojstnim dnevom in pet tednov pred smrtjo sina Ignaca Malešiča je prenehalo biti srce naši mami, babici in prababici

ANI MALEŠIČ

iz Črnomlja

Zahvalujemo se vsem sorodnikom in sosedom, ki so nam pomagali v najtežjih trenutkih, in vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da smo se tako veličastno za vedno poslovili od nje. Vsem, ki ste jo poznali, bo ostala v lepem spominu. Obnemem se zahvaljujemo vsem za izrečene izraze sožalja.

Žalujoci vsi njeni otroci z družinami, sedem vnukov in štirje pravnuki

ZAHVALA

Imel si žalostno življenje, imel si težko smrt, sedaj pa imej večno veselje, nebeski raj naj ti bo vedno odprt.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža in očeta

JOŽETA OGRINČA

Prisojna pot 6

izrekam iskreno zahvalo tovarnoma Krka in Labod za vso pomoč in darovane vence, posebej pa se zahvaljujem sosedu Igorju Vehovcu in Martinu Simcu, ki sta mi v najtežjih trenutkih stala ob strani. Zahvaljujem se tudi proštu za opravljeni obred in vsem, ki so mi izrekli sožalje.

Žalujoci: žena Jožica in hčerka Vesna ter ženino sorodstvo

ZAHVALA

V 72. letu nas je za vedno zapustil mož, oči, deda in pradedo

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, sočustvovali z nami, izrazili sožalje, pokojniku podarili vence in cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: žena Amalija, hčerka Marija, sinova Jindrih in Viktor z družinami

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, sočustvovali z nami, izrazili sožalje, pokojniku podarili vence in cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: žena Amalija, hčerka Marija, sinova Jindrih in Viktor z družinami

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, sočustvovali z nami, izrazili sožalje, pokojniku podarili vence in cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: žena Amalija, hčerka Marija, sinova Jindrih in Viktor z družinami

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, sočustvovali z nami, izrazili sožalje, pokojniku podarili vence in cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: žena Amalija, hčerka Marija, sinova Jindrih in Viktor z družinami

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, sočustvovali z nami, izrazili sožalje, pokojniku podarili vence in cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: žena Amalija, hčerka Marija, sinova Jindrih in Viktor z družinami

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, sočustvovali z nami, izrazili sožalje, pokojniku podarili vence in cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: žena Amalija, hčerka Marija, sinova Jindrih in Viktor z družinami

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, sočustvovali z nami, izrazili sožalje, pokojniku podarili vence in cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: žena Amalija, hčerka Marija, sinova Jindrih in Viktor z družinami

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, sočustvovali z nami, izrazili sožalje, pokojniku podarili vence in cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: žena Amalija, hčerka Marija, sinova Jindrih in Viktor z družinami

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, sočustvovali z nami, izrazili sožalje, pokojniku podarili vence in cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti.

</

ZAHVALA

V 80. letu nas je zapustil naš dragi oče, stari oče in brat

NIKO ŠPEHAR

Bedenj 22

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom in sorodnikom ter družini Vlasič za pomoč, za darovano cvetje in izrečeno sožalje. Zahvaljujemo se kolektivom Belt, VVZ Črnomelj, Rudnik Kanižarica, OŠ Dragatuš, ZB Adlešiči, govornikoma Alojzu Jankoviču in Alojzu Cvitkoviču ter duhovniku za opravljeni obred. Hvala vsem, ki ste pokojnika spremljali na zadnji poti.

Žalujoci: sinova Evgen in Niko, hčerke Marija, Kristina, Olga in Anica z družinami ter sestra Bare

*Če bi koga solza obudila,
ne bi tebe, dragi Branko,
črna zemlja krila.*

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj nas je v 22. letu starosti zapustil naš dragi sin, brat in stric

BRANE KIRAR

iz Mačkoveca 19

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in vence. Posebno zahvalo smo dolžni Pavlinovim, Zupančičevim, Bonovim, Vraničarjevim, SGP Pionir, TOZD SPO Mačkovec, mladini Trške gore, vsem družbeno-političnim organizacijam, govornikoma za poslovilne besede, pevcem in godbi. Vsem še enkrat iskrena hvala, ker ste ga v tako velikem številu spremlili k preranemu grobu.

ŽALUJOČI VSI NJEGOVI
Novo mesto, 31. 7. 1982

ZAHVALA

V 74. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi oče, stari oče, brat in stric

VID BREZOVAR

iz Gornjega Gradišča 11
pri Dolenjskih Toplicah

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, njegovim nekdanjim sodelavcem, vaščanom Gornjega in Dolnjega Gradišča, znancem in prijateljem za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje. Iskrena zahvala kolektivom: DES - TOZD Elektro Novo mesto, ISKRI - TOZD ELA Novo mesto in patronažnim sestram iz TOZD ZDRAVSTVENI DOM Novo mesto za podarjene vence in spremstvo na zadnji poti. Še posebna zahvala tov. Jeraju za poslovilne besede ob odprtem grobu, pevskega zboru iz Dolenjskih Toplic in g. župniku za opravljeni obred. Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci: sin Vide z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame

ANKE KOČEVAR

Klajnove mame

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem ter sosedom, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali in sočustvovali z nami, izrekli sožalje, naši nepozabni mami pa poklonili številne vence in cvetje. Posebna zahvala za sočutne besede govornikom Nežki Bezek, Jožetu Vidmarju in Lojzu Kočevarju, pevcem za ganljivo petje ter družbeno-političnim organizacijam KS Semič za organizacijo pogreba. Vsem še enkrat iskrena hvala za vse.

Vsi njeni
Semič, Ljubljana, julij 1982

ZAHVALA

V 82. letu nas je zapustil naš dragi ata, stari ata

IGNAC ŠKODA

iz Ledeče vasi 6

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, prijateljem in znancem. Še posebno se zahvaljujemo vsem, ki so darovali vence in cvetje, pevcem iz Regerče vasi pri Šmihelu in gospodu kaplanu za opravljeni obred.

Žalujoci: žena Marija, šest sinov in pet hčera z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, sina, brata, nečaka, strica in svaka

IVANA JEVNIKARJA

iz Šentjerneja 51,

ki nas je nenadoma in mnogo prezgodaj v 42. letu starosti zapustil, se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in vsem ostalim, ki so nam v teh težkih trenutkih pomagali, izrekli sožalje, darovali cvetje in venec ter spremljali pokojnika na njegovi poslednji poti. Vsem skupaj še enkrat hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

Po težki in dolgi bolezni nas je v 64. letu zapustila draga žena, mama, stara mama, sestra in teta

ANA ŠINKOVEC

iz Dol. Mokrega polja 10

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, nevrološkemu oddelku bolnice v Novem mestu ter dr. Ivanu Barboriču, ki so ji v času težke bolezni kakorkoli pomagali. Posebna zahvala vsem, ki ste nam izrekli sožalje, pokojni darovali cvetje, vence in jo v lepem številu pospremili na zadnji poti. Hvala tudi CP Novo mesto, IMV Podgorje-Šentjernej za podarjene vence ter gospodu kaplanu za lepo opravljeni obred.

Žalujoci: mož Jože, sinovi Martin z družino, Stanko z Matejo, Jože z ženo Majdo, sestre in brat z družinami

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj nas je v 49. letu starosti zapustila naša žena, mama, stara mama in sestra

MARIJA ZUPANČIČ

iz Vavte vasi

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, vaščanom, posebno pa Faniki Kulovec in Elici Bukovec za nesebično pomoč. Hvala vsem, ki so nam izrekli sožalje, darovali cvetje in vence in pokojno v tako velikem številu pospremili na zadnji poti.

Žalujoci: mož Franc, sin Brane, hčerka Marjeta in sestra Zinka z družinami

ZAHVALA

V 56. letu starosti nas je mnogo prezgodaj zapustila draga žena, mama, stara mama in teta

PEPCA DRENIK

z Ljubljanske ceste 18
Novo mesto

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in vence. Posebno se zahvaljujemo Ivanu VRBINCU, ki je v najtežjem trenutku priskočil na pomoč. Zahvala tudi DO Transport Krško, DO SGP Pionir Novo mesto, K. D.-IMV in DO Intereuropa Novo mesto za podarjene vence in izrečeno sožalje. Hvala duhovniku za opravljeni obred. Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci: mož Franc, sin Franc in hčerka Joži z družinami in ostalo sorodstvo

*Zapustil si nas, ljubi mož in oče,
za tabo naše srce joče,
tolažba ena nas krepi,
da srečamo se v večnosti.*

ZAHVALA

V 50. letu starosti je odšel od nas naš dobri mož, oče, brat, stric, zet, svak in nečak

ANTON KLEMENČIČ

Žvabova 1, Šentjernej

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem za pomoč, izrečeno sožalje, darovano cvetje in vence ter spremstvo pokojnega do zadnjega bivališča. Posebna zahvala kolektivoma Komunala in IMV za izrečeno sožalje in cvetje, duhovniku pa za opravljeni obred.

Žalujoci: žena Ana, sinovi Tone, Andrej in Jože v imenu vsega sorodstva

POLDE BUČAR

Marsikaj je atletskega treniranja napornejši od tekme in takih naporov treningov se marsikateri atlet boji, začne jih s strahom, da ne bo zmožol naporov, da ne bo mogel premagati bolečine. Pravi atlet pa mora premagati to bolečino, teči, metati, skakati mora mimo nje, ob njej, največkrat pa z njo. Polde Bučar, član novomeškega atletskega kluba, je te vrste atlet, ki ve, da ni uspeha brez bolečine in da jo najlažje ublaži tako, da se ji privajaš.

„Na tekmi sem bil že v taki krizi, da nisem vedel nič drugega kot to, da moram teči naprej in da mi tekme ne smejo uiti,“ pravi Polde, 27-letni šentjernejčan, atlet od 15. leta, ki je imel svoj čas dolenski rekord v tekih na 1.000, 3.000, 5.000 in 10.000 metrov. Še nekaj krasi tega atleta, ki je v svoji dolgoletni karieri, ki pa se zdalec ni pri kraju, tekkel na vseh progah od 400 metrov do 10 kilometrov: ko je treba braniti klubске barve, nikoli, res nikoli ni rekel ne. Tako je Polde na neki tekmi najprej startal v teku na 800 metrov, čez pol ure pa je bil že na vrsti tek na 5.000 metrov, in Polde je bil spet na startni črti. Da veš, kaj to pomeni, ni treba, da bi sam kdaj kaj takega izkusil!

V Bučarjevi družini so štirje fantje in svoj čas so trije nastopali za novomeški atletske klub. Bučarjevi fantje — Tone ima še danes dolenski rekord v maratonu — so pred leti dosegli izvrsten uspeh, ko so bili kot ekipa osmi na 25-kilometrskem partizanskem maršu ob žici okupirane Ljubljane, s čimer se gotovo ne more pohvaliti nobena družinska ekipa v Jugoslaviji.

„Nikoli nam starši niso branili tekanja,“ pravi Polde, „zmeraj pa smo fantje gledali, da je bilo najprej opravljeno delo doma.“ Poleg službe Bučarjevi fantje obdelajo kmetijo, ki meri 10 hektarov, in postorijo vse, kar je na kmetiji treba narediti. Pa ne samo to, fantje so se izkazali tudi v šoli: najstarejši Tone, je predmetni učitelj, najmlajši Stane, strojni tehnik, dvojčka Polde in Jože (tistemu delu šentjernejca, kjer so doma Bučarjevi, pravijo Dvojčkov trg, ker je tam okoli še nekaj

dvojčkov) pa sta strojna inženirja. Oba sta se po končani osemletki izučila poklica in potem ob delu skupaj naredila najprej tehniško srednjo šolo in potem še višjo strojno. „Tudi pri vojaških sva z bratom naredila en letnik srednje tehniške,“ je povedal Polde, ki je skupaj po končani poklicni šoli naredil kar 75 izpitov, in to vse poleg službe in v rednem roku.

V šentjernejški Iskri Polde že dalj časa dela v konstrukcijskem oddelku, kjer namrava tudi sedaj, ko je postal inženir, ostati, saj ga to delo res veseli, poleg tega pa deluje tudi v inovatorskem društvu v Iskri. „Za študij ob delu imajo v naši tovarni veliko razumevanja: plačali so mi šolnino, potne stroške, dobil sem študijski dopust. Kar pa se tiče atletike, sem zanjo vedno porabil le svoj prosti čas.“ Polde trenira vsak dan in pravi, da nikoli ni tako utrujen, da ne bi mogel iti teč, pa čeprav samo za sprostitev. Seveda se na treninge ne more voziti v Novo mesto, marveč si je za svoj „stadion“ izbral prostora Gorjance. Samo v letošnjem juniju je med drugim 17-krat tekkel od Cerovega loga do Miklavža na Gorjancih in nazaj. „Poznam vsako stezico od Vahte do Poloma in od Drče do Sošic. Gorjance sem po dolgem in počez pretekel v vseh letnih časih.“

Sedaj ko je končal Solanje, se bo Polde lahko bolj posvetil tudi atletske vzgoji šentjernejčanov. Čeprav je v tem kraju po zanimanju in tradiciji močno na prvem mestu konjeniški šport, je med mladimi precej takih, ki kažejo voljo in nadarjenost za atletiko. V Poldetu Bučarju nimajo samo dobrega vzgojitelja in trenerja, marveč tudi lep zgled.

A. BARTEJL

Štirje napadli ženico

Ani Debeljak iz Goriške vasi svetili v oči, jo pretepli in zahtevali denar — Osumljeni so Romi, dva še iščejo

V noči na 29. julij so roparji vdrli v hišo 60-letne Ane Debeljak v Goriški vasi pri Mirni peči. Ko so vlomili vhodna vrata, je naglušna ženica spala. Prišli so v spalnico, jo zbudili, ji svetili z baterijo v oči in terali denar.

Z Debeljakovo so napadali ravnali zelo grobo, pretepli so jo, pri tem so uporabili metlo, eden od roparjev pa ji je stopil celo za vrat. Prestrašena in pretepena ženica jim je izročila 1.200 din, več, je dejala, da nima. Niso bili zadovoljni, iščejo denar, ki ga ni bilo, so vse razmetali, nato pa jih je vzela noč. Debeljakova je zbrala moč in pogum ter se zatekla k sosedu, ki je poklical miličnike. Ti so žensko odpeljali v bolnišnico, hkrati pa začeli iskati napadalce.

Napada na Goriškovo so utemeljeno osumljeni 48-letni Stanislav Brajdič, njegova 44-letna žena Martina, 42-letni Janez Brajdič in 52-letni Adolf Brajdič. Vsi so iz romskega naselja Zabjek pri Novem mestu. Ko so bile po napadu v dnevnem časopisu objavljene slike osumljencev in poziv, naj ljudje, ki bi skupino videli, to sporoče miličnikom, sta se na postaji milice sama oglasila Janez in Adolf Brajdič, rekoč: „Tu sva, nedolžna sva, kaj nas pa iščete po časopisu!“ O vlogi in napadu na Debeljakovo ne vesta nič.

Osumljena Stanislava in Martino Brajdič še iščejo. UNZ prosi vsakogar, ki bi ju videl ali kaj vedel o njih, naj to sporoči najbližji postaji milice ali UNZ Novo mesto.

Martina Brajdič

NEPOTREBNI SEMAFORI?

Številni vozniki, ki se vozijo na delo ali po vsakodnevnih opravkih iz Zabe vasi, Gotne vasi in od drugod s tega konca mesta preko novega mostu v Ločni, se upravičeno jezijo, ker morajo dostikrat dolgo čakati, da lahko zapeljejo na prednostno cesto. Jezo jim še povečuje neprizadeto utripajoča rumena luč na postavljenih semaforih, ki naj bi vsaj občasno dali prednost tudi vozilom te smeri, pa se odgovorni zanje ne zmenijo in jih ne spravijo v redno delovanje. Zato da z utripanjem rumenih luči potrjujejo svoj obstoj, jih nihče v mestu ne potrebuje, pa bi kje drugje — če bi seveda delali — več hasnili. Semaforizirano križišče najbrž stane precej denarja, zato je vse skupaj še toliko bolj nerazumljivo. Draga sredstva stojijo neizkoriščena. Kateri družbeni semafor je dal zeleno luč takšnemu neodgovornemu zavlačevanju? Če ni tudi ta morda pokvarjen?

MIM

6. SREČANJE BELOKRANJSKIH VINOGRADNIKOV

V Petrovi vasi pri Črnomlju so se v nedeljo, 2. avgusta, zbrali na 6. srečanju belokranjski vinogradniki, člani vinogradniškega društva Bela krajina, ki vključuje blizu 800 vinogradnikov. Na tradicionalnem zboru vinogradnikov iz črnomajske in metliške občine so govorili o pripravah na letošnjo trgatve, ki kaže izredno dobro; če ne bo naravne nesreče, bo vsaj 10 odstotkov pridelka več od povprečno dobre letine. Ker so se srečanja udeležili tudi predstavniki metliške kmetijske zadruge, je beseda tekla o poslovnem sodelovanju med vinogradniki in metliško vinko kletjo, o dohodkovnih odnosih, možnostih za gojitev še nekaterih drugih sort belega grozdja, o kletarjenju itd. Vinogradnike še najbolj motijo nizke odkupne cene grozdja, saj te ne bodo mogle pokriti stroškov enostavne reprodukcije, kar v prihodnosti pomeni „rakovo pot“ belokranjskega vinogradništva, ki je v zadnjih desetih letih doživljalo preporod.

S. D.

NAJLEPŠI VRT — Diplomsko najboljši vrt je dobila Jolanda Zupančič. Po mnenju komisije je njen vrt najboljše urejen in ubran.

Kdo ima najlepše vrtove?

Znani so dobitniki diplom in pohval trebanjskega turističnega društva — Odločanje ni bilo lahko

V Trebnjem še niso pozabili na to, da tudi urejenost kraja lahko veliko pripomore k večjemu prilivu turistov. Turistično društvo je zato že junija imenovalo posebno komisijo, ki je sredi preteklega meseca začela ocenjevati najlepše urejene vrtove, balkone in okna.

Komisija se je večkrat težko odločila, saj ni dovolj, če je lepo samo okno ali balkon. Lepo urejena mora biti tudi okolica. Še posebno težko je bilo odločanje v primerih, ko so hiše nedograjene, lastniki pa se že trudijo, da bi bila njih okolica lepa. Vendar tudi en sam ogled še ne more zadostovati za najbolj pravično oceno. Kasneje naj bi ta komisija delovala stalno in tako poskrbela za bolj celovite ocene.

Vendar naj bo tako ali drugače, zdaj vemo, kdo ima najlepše vrtove v Trebnjem. Diplome so dobili Jolanda Zupančič iz Tomšičeve ulice, drugo mesto je zasedel Slavko Nemanjčič iz Ulice Cankarjeve brigade, tretje pa Tončka Grandovec iz Rožne ulice. Za urejenost vrtov so podelili tudi sedem pohval.

ZVEZA TELESNOKULTURNIH ORGANIZACIJ OBČINE NOVO MESTO

Datum: 2/8-82

DOLENSKI LIST NOVO MESTO

PREDMET: Članek v Dolenjskem listu

ZTKO Novo mesto in delovna skupnost, prosi uredništvo Dolenjskega lista, da povleče članek o stanju naše počitniške prikolice, ki ga je zabeležil novinar tov. Markelj.

Obrazložitev:

Za stanje počitniške prikolice kakršna je ni bila odgovorna delovna skupnost ZTKO, temveč uprava avtočampa, Medveja s katero imamo pogodbo o koriščenju. Po naši evidenci ni v letošnjem letu bival še nobeden član naše skupnosti, in je niti nisimo dajali v najem. Avtočamp Medveja je izgleda dajal prikolico v najem svojim gostom mimo naše vednosti. Stanje prikolice res obsodbe vredno in bomo ta primer reševali skupaj z avtočampom Medveja. Smatramo, da bi članek v vašem listu lahko samo škodoval že tako omajanem javnem mnenju o telesni kulturi. Lepo pozdravljeni!

ZTKO NOVO MESTO

PRIPIS UREDNIŠTVA: Kakor je pri javnem obveščanju običaj, bi morala biti gornja „Obrazložitev“ novomeške ZTKO objavljena v prihodnji številki Dolenjskega lista. Priobčujemo pa jo že zdaj — in sicer zaradi uvodne pripombe o „povlečenju članka“, kar kaže na to, kako si nekateri po svoje razlagajo obveščanje o iskanju krivcev za tako vandalsko početje, kakršnega je bila deležna prikolica.

DOMAČE TRNJE

Pri nas bi morali izdati katalog s priimki, imeni ter z navedbo nalog, ki jih posameznik opravlja, da bi vedel človek, s kom naj bo bolj prijazen, s kom manj in s kom mu sploh ni treba biti.

Zapustili so svinjarijo

Ali grdo ravnanje s prikolico kaže na nemarno ravnanje z družbeno imovino sploh? — Ogorčeni delavci

Veseli delavcev uprave športnih objektov pri ZTKO Novo mesto nad delo delovne skupnosti prikolico je bilo kratkotrajno. Ko je šofer prejšnji teden pripeljal prikolico iz Medveja v Novo mesto, so se jim obraz spotegnili. Prikolica je bila skrajno zamarnjena, umazana, razmetana, popisana in sploh vsa v neredu.

V pomivalniku je ostala nepomita posoda in jedilni pribor, odeje so bile razmetane po tleh, zavese so bile potrgane, dr—romani in stripi so

TOPLI VRELEC POD PODVRHOM?

Nekateri domačini prisegajo celo na zdravilnost studenca pod kmetijo Jazbečevih pod Podvrhom v zabukovski krajevni skupnosti. Svoje čase so ga poznale gospodinjice, ko je bilo treba prati v mrazu. Pravijo, da so se domačini v njem rešili tudi nevsčernih garj po vojni. Raziskavo, kaj je s tem studencem, ima v načrtu raziskovalna skupnost sevnjske občine, ki ima v programu tudi raziskavo vseh vodnih virov v občini.

VESELJE DO PETJA JIH DRUŽI

Pevci iz Sromelj sodelujejo na vseh posavskih revijah. Petkrat so peli v Šentvidu. Tudi sami pripravljajo pevsko srečanja. Skupaj z gostujočimi zbori nastopajo za krajevni praznik. Trenutno šteje zbor 22 pevcov. Najbolj jih teži to, da nimajo pevovodje. Voziti ga morajo iz Brežic. K njim prihaja Franc Baškovič, ki za vaje še nikoli ni nič računl. Radi ga imajo, saj je pripravljen precej časa žrtvovati za to, da zbor ne razpade. Sromljanom pevška skupina veliko pomeni. Ponosni so, da jo imajo če ne bi bili tako navdušeni, si zagotovo ne bi sami kupili prvih oblek za nastope. Za druge so že dobili dotacijo, vendar imajo še vedno več izdatkov kot zbori v dolini, ki imajo pevovodjo bolj pri roki.

po tleh pričali o bralni kulturi zadnjih prebivalcev prikolic, ki so samo zapustili svinjarijo in se tako izpričali za divjake svoje vrste, marveč so s pisanjem po stenah in z uničevanjem inventarja povzročili tudi škodo.

Kdo je bival nazadnje v prikolic, ki je bila do nedavnega v lasti in upravljanju ZTKO novomeške občine? Kdo je spalne prostore razdelil na KUPE ZA SEKS in KUPA ZA PEDERE? Kdo je razkril svoj življenjski nazor nad pomivalnico s temi besedami: TI SI OSU IN KGOR TO OPERE JE BIK? Kdo se je šel svetovljana in v „angleščini“ napisal GOOD BAY? Vandalski počitničar ali počitničarji so bili, kol lahko sklepamo po datumu na neodprtem kozarčku jogurta, ki se je valjal notri, v prikolici 7. julija letos.

Ni naša stvar raziskovati in iskati krivca. To bodo storili sedanjí upravljavci, čeprav jim ne bo lahko, saj ni nihče vodil evidenčne knjige, a prav je, da javno pokažemo na primer nemarnega ravnanja z družbeno lastnino, še posebno zato, ker je takšnega ravnanja dandanes vse preveč tudi takrat, kadar gre za neprimerno večje vrednosti.

URAVIČENO OGORČENJE — Razmetana prikolica je pošteno razhujala delavce, ki so jo dobili v uporabo.

Podtaknil štirikrat v eni noči?

V Kočevju pripravil 35-letnega Marjana Hitija, ki je bil že obsojen zaradi požigov — Po oklevanju je priznal — Izgovarjanje na vinjenost in domača nesoglasja

V noči na 25. julij je v Kočevju kar štirikrat zagorelo, tako da so imeli gasilci prostovoljnega gasilskega društva iz Kočevja polne roke dela, ko so preprečevali, da se požari ne bi še bolj razširili. Dežurni preiskovalni sodnik je odredil pripor za Marjana Hitija (35 let) iz Kočevja, ki je utemeljeno osumljen, da je podtaknil pet ognjev, od katerih eden ni zagorel.

Prvi požar je izbruhnil v soboto okrog 22,50 na Roški cesti 3, ko je zagorel kombi ob šolski drvarnici in telovadnici, ogenj pa se je hitro razširil na stavbo, v kateri je zgorel osebni avto volkswagen, elanov gliser s prikolico, motorjem, opremo za smučanje na vodi, deska za jadranje, motorno kolo, 30 prostorninskih metrov drv, kipi, izdelki učencev ter 2 prostorninska metra lipovih desk za likovni pouk.

Osumljeni Marjan Hiti naj bi v isti noči vlomil tudi v samopostrežno trgovino v Kidričevi ulici ter osumljen nekaj sira.

Hiti se je kmalu znašel v najožjem krogu osumljencev. Sprva je krivdo zanikal, ko pa je dejanje priznal, se je začel izgovarjati na vinjenost in nesoglasje z ženo. Leta 1970 je bil Hiti že obsojen zaradi požigov.

F. B.

Drugi požar se je izjalovil, saj se kovinska slaščičarjeva hišica ni vnela, zato pa je ob 1,45 prišlo sporočilo iz Tesarske 4, kjer je zagorelo na podstrežju opuščena skladišča Komunale, v katerem je spal njihov delavec Fadil S. Le-tega so rešili pred zadušitvijo sosedi.

Zatem so morali gasilci pohiteti na Trg zbora odposlancev 54; zagorelo je v kletih in drvarnicah. Imeli so veliko dela, da so pogasili ogenj ter rešili štiri družine, ki stanujejo v prvem nadstropju. Okrog 4. ure je zagorelo še v skladišču Name v Gaju, kjer pa zaradi hitrega posredovanja gasilcev ni prišlo do večje škode.

OSTANKI PODTAKNJENEGA POŽARA — Na fotografiji je del razdejanja, ki je v noči na 25. julij ostalo za požigalcem v Kočevju. (Foto: F. B.)

Zbil mater, otroka in pobegnil

Povzročitelja hude prometne nesreče v Dolnjem Boštanju so odkrili še isteja dne v Dravogradu — Zdravniki se bore za življenje hudo ranjene matere

V petek nekaj pred deveto uro zjutraj je prišlo na cesti med Drnovim in Zidanim mostom pri Dolnjem Boštanju do hude prometne nesreče, ki je vzmirla tamkajšnje prebivalce. Voznik tovornjaka, ki je nesrečo povzročil, je namreč z nezmanjšano hitrostjo odpeljal naprej, na mestu nezgode pa pustil hudo poškodovano mater z otrokom in njeno sestro.

22-letna Magdalena Možic iz Dolnjega Boštana 7a je to jutro šla peš ob desnem robu ceste v smeri Radeč, ob sebi pa je vodila še 12-letno sestro Romano, ki je na ramenih nosila Magdaleni dvehletnega sina Sebastijana. V bližini gostilne Olge Colner sta za njimi v kratki razdalji pripeljala

dva tovornjaka. Prvi se je peškinjama še ognil, medtem ko je voznik drugega tovornjaka s prednjim delom zadrl Magdaleno in jo zbil po tleh, ta pa je podrla še sestro z otrokom, da sta se skotalila po nasipu. Ne da bi zmanjšal hitrost, je tovornjak odpeljal naprej. Hudo poškodovano Magdaleno so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer se zdravniki še bore za njeno življenje, medtem ko poškodbe malega Sebastijana niso tako nevarne.

Seveda se je takoj po nesreči pričel lov za pobeglim voznikom. Navzlic izredno skopim podatkom so delavci sevnjske postaje milice in krške UNZ ob pomoči dravogradskih miličnikov še isteja dne dobili povzročitelja nesreče. To-

vornjak dravogradskega Avtoprevoza je vozil 35-letni Mirko Kolar s Prevalj, medtem ko je za volanom prvega tovornjaka istega podjetja sedel Janko Brajnik iz Otiškega vrha. Verjetno zadnji podatki ne bi bili zanimivi, ko ne bi miličniki med zbiranjem podatkov tudi izvedeli, da sta se voznika ustavila v Zidanem mostu, kjer je Kolar zaupal Brajniku, da je zakrivil nesrečo, ta pa navzlic temu ni o tem nikogar obvestil.

Čeprav delavci krške UNZ že zbirajo potrebne dokaze zoper Kolarja, že lahko zapišemo, da bo zoper njega podana kazenska ovadba.

B. B.

LETNA SMUKA NA LEDINAH

Osemnajst članov krškega smučarskega kluba odhaja v soboto na dvodnevno letno smuko na Ledine nad Jezerškim. To je pravzaprav uvod v letošnjo sezono, ljubitelji bele opojnosti pa se bodo bolje pripravili na smučarjvo v bližnjih krajih, ki je zaradi bistveno drugačnih klimatskih razmer kot na Gorenjskem še precej oddajena.

Stanislav Brajdič